

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

**ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ , ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೀಜುಗಳು ಮತ್ತು
ಶ್ರೇಷ್ಠಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಳನಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ**

(ಎನ್.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಆರ್. ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಆಧಾರಿತ)

(ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಹಿತ ತರబೇತಿ ಕೈಗಿಡಿ)

2023-24

ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ
ನಂ. 4, 100 ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು- 85

ಶಾಲಾ ಶೈಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ, ಪದವಿ ಮೂರ್ಖ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು
ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಳನಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ

(ಎನ್. ಸಿ. ಪಿ. ಸಿ. ಆರ್. ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಆಧಾರಿತ)

(ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಹಿತ ತರబೇತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ) 2023-24

ರಾಜ್ಯ ಶೈಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರబೇತಿ ಇಲಾಖೆ

ನಂ. 4, 100 ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು -85

ಮುನ್ನಡಿ

ಆಶಯ ನುಡಿ

ಶುಭಾಶಯ ನುಡಿ

សំណើនេត

ಪರಿವಡಿ

ಕ್ರ. ಸಂ	ಅಧ್ಯಾಯಗಳು	ವಿಷಯಗಳು	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
1	ಅಧ್ಯಾಯ -1	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಆಯೋಗದ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ.	1-39
2.	ಅಧ್ಯಾಯ -2	ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳು, ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ	40-46
3.	ಅಡಕ -1	ಶಾಲಾ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತವಾರಿ ಸಮಿತಿ	47
4.	ಅಡಕ -2	ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಕುರಿತು, ಒಂದು ದಿನದ ತರಬೇತಿಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ	48-53
5.	ಅಡಕ -3	ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸುರಕ್ಷತೆ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಲೆಯ ಬಧ್ಯತೆಗಳ ಮಾದರಿ ಗೋಡೆ ಬರಹ	54
6.	ಅಡಕ -4	ಬ್ರೇಲ್ ಲೈನ್ 1098 / 112 (ಮತ್ತು ಸಹಾಯವಾಗಿ) ಕುರಿತು ಶಾಲೆಗಳ ಗೋಡೆ ಬರಹದ ಮಾದರಿ	55
7.	ಅಡಕ -5	ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ತರಬೇತಿ ನಂತರದ ರಸಾಯನ ನಮೂನೆ (ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ)	56-57
8.	ಅಡಕ -6	ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ತರಬೇತಿ ನಂತರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ನಮೂನೆ (ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ)	58
9.	ಅಡಕ -7	ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ನೀತಿ 2016 (ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2023) ರಂತೆ ಸಂಕೀರ್ಣ ವಿವರ, ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಬರೆದು ಹೊಡಬೇಕಾದ ಬಧ್ಯತಾ ಸ್ವೀಕಾರ ಪತ್ರ	59-69
10.	ಅಧ್ಯಾಯ -3	ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯ	70-86
	3.1	ಮತ್ತು ಯಾರು ? ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯೇಯ ಸಿಕ್ಕಣ್ಣವುದು.	
	3.2	ಮತ್ತು ಹಸ್ತಗಳಿವೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂ ? ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಗೋಳಿಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು	
	3.3	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸ್ನೇಹಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಒಂದು ಅವಲೋಕನ)	
	3.4	ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ವಹಣೆ/ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸ್ನೇಹಿ ವಾತಾವರಣ ಸ್ವಷ್ಟಿ	

11.	ಅಧ್ಯಾಯ -4	ಪ್ರಕರಣಗಳು	87–90
	4.1	ಚಿಂತನಶೀಲರಾಗೋಣ -ಬದಲಾಗೋಣ	
	4.2	ಮಾರ್ಚೆ ಕಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದು ಹೇಗೆ	
	4.3	ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಪುದುರಲಿ	
12.		ಮಹ್ಕಳ ಸ್ನೇಹಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕಲೆಕೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಮಾದರಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾಯನ ಪ್ರಸ್ತರಗಳು	91–93
13.	ಅಧ್ಯಾಯ -5	ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಲನಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಪುರಿತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ತರಬೇತಿದಾರರ ತರಬೇತಿಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ	94–106
14.	ಅನುಭಂಧಗಳು:	<p>1. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷಕ ನಿರ್ವೇಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಇಲಾಖಾ ಸುತ್ತೋಲೆ</p> <p>2. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ/ ಅನುದಾನಿತ/ ಅನುದಾನರಹಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮಹ್ಕಳ ಹಸ್ತಗಳ ಕ್ಲಬ್ ರಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಪುರಿತು ಇಲಾಖಾ ಸುತ್ತೋಲೆ.</p>	107–110 111–115

ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ರಿತೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ಸಿಂಗ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಶಾಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ	ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾವೇರಿ ಬಿ.ಬಿ. , ಭಾ.ಆ.ಸೇ ಆಯುಕ್ತರು ಶಾಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ	ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮಂಗಲ. ವಿ. ನಿರ್ದೇಶಕರು ಡಿ. ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ. ಬೆಂಗಳೂರು
---	--	--

ನಿರ್ವಹಣೆ

ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಧಾ.ಆಿ
 ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
 ಡಿ. ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ. ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀಮತಿ ವಾಣಿ. ಆರ್. ಕೆ.
 ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
 ದಯಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳು

ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಹೆಚ್.ಬಿ.
 ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
 ದಯಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಜಿ. ಆರ್.
 ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
 ದಯಟ್, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ

ಡಾ. ಕೋನೆಲ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಭಟ್.
 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಯೋಜಕರು,
 ಯುನಿಸ್‌ಫ್ರೋ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆ,
 ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಳೆಗಳಿಗೆ, ಕೊಪ್ಪಳ

ಡಾ. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಕೆ. ಟಿ.
 ಸದಸ್ಯರು
 ಕನಾರ್ಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಸ್ತಗಳ
 ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಾ. ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ ಸೋಪಿನಮರ
 ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು
 ಸ. ಮಾ. ಹಿ. ಪ್ರ. ಶಾಲೆ, ಮಾಲಬಿ
 ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಶ್ರೀ ನಾಗನಂದ
 ಅಜೇಂ ಪ್ರೇಮ್ ಘೋಂಡೇಶನ್,
 ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರಿಯಾಂಕ
 ಅಜೇಂ ಪ್ರೇಮ್ ಘೋಂಡೇಶನ್,
 ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ ನಾಗಸಿಂಹ ಜಿ. ರಾವ್
 ನಿರ್ದೇಶಕರು ,
 ಚೈಲ್ಡ್ ರೈಟ್ಸ್ ಟ್ರಸ್ಟ್

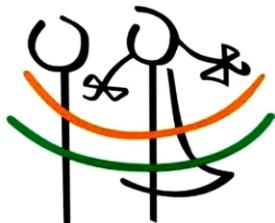
ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗಮಣಿ
 ಚೈಲ್ಡ್ ರೈಟ್ಸ್ ಟ್ರಸ್ಟ್

ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ್. ಎಸ್
 ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು
 ಸಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೀಜು
 ಕೊರಟಗೆರೆ

ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ್. ಎಸ್
 ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು
 ಕನಾರ್ಟಕ ಪೆಟ್ಟಿಕ್ ಶಾಲೆ, ಅತ್ತಿಗುಪ್ತ,
 ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ ವಲಯ-2,
 ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಜಿಲ್ಲೆ

ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಳನಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ

National Commission for Protection of Child Rights (NCPCR)

ಸೂಚನೆ: ಸದರಿ ಅನುವಾದವು ತಜ್ಞರ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಕೃಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, ಅನುವಾದವನ್ನು
ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಸ್ವಾತಂಗಾಗಿ ಅಂಗ್ಲಭಾಷೆಯ
ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದು..

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ (MWCD) ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ (MHRD) ಇವರಿಂದ ಪಡೆದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸ್ವೀಕಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಮಲಾ ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ‘ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ (MWCD) ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ (MHRD) ಇವರಿಂದ ಪಡೆದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸ್ವೀಕಿಸಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ರೂಢಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಇತರ ಸಾಂಸ್ಕರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಪ್ರಶ್ನಾತ್ಮೀತವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಹಾನಿಯನ್ನಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಿಷಯಾಂಶಗಳು

1.	ಪರಿಚಯ	3
2.	ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸುರಿತ ಗ್ರಹಿಸುವುದು	3
3.	ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ದೀರ್ಘ - ಕಾಲಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು	4
4.	ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಸುರಿತ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು	5 - 9
5.	ಕಾನೂನು ಆಧಾರಗಳು	9 - 14
6.	NCPCR ಮತ್ತು SCPCR ಗಳ ಕಾರ್ಯ	14 - 15
7.	ಮುಕ್ಕಳ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಕ್ರಮ ಕ್ಯೂಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು	15 - 32
8.	ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಬಹು - ವಲಯಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ	33 - 39

1 ಪರಿಚಯ

- 1.1 ಶಾಲೆಗಳು; ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಆಶ್ರಮ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸುಧಾರಣಾ ಗೃಹಗಳಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೌಟಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಕ್ಕಳ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಕೇರ್ನೊಂಡ 'ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೊರ್ಜನ್ -2007' ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ, 69% ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ದೈಹಿಕ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇವರಲ್ಲಿ 54.68% ರಷ್ಟು ಬಾಲಕರು ಎಂಬುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಕೌಟಂಬಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೊಳ್ಳಬಾಗಿ ಫಳನೆಗಳು ವರದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರಮೆ 52.91% ರಷ್ಟು ಬಾಲಕರು ಮತ್ತು 47.09% ರಷ್ಟು ಬಾಲಕಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೊಳ್ಳಬಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮೆ 88.6% ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಮೋಷಕರಿಂದಲೇ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಮೂವರು ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮೆ ಇಬ್ಬರು ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾನೂನಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿರುವ 70.21% ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಮೋಷಣ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ 52.86% ರಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ದೈಹಿಕ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ.
- 1.2 ಶಾಲೆಯೋಳಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುರುತುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶಾರೀರಿಕಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯ/ ಕಾಯಿಲೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶಾರೀರಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸಹ ವರದಿಯಾಗಿದೆ.
- 1.3 ಮಾನಸಿಕ ದಾಳಿಯು (ಅಂದರೆ, ಮನುವಿನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಮನುವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮಾನಸಿಕ ನೋವು) ಮನುವಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

2 ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು

- 2.1 ಕುಟುಂಬದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ – ಎಲ್ಲಾ ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪಕಾರಾರ್ಥವಿಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- 2.2 ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಅದು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹಾನಿಕಾರಕ ಅಡ್ಡ-ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಿದೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಮೋಷಕರು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರಣವೊಣಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಮೃತಿಸುವ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- 2.3 ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಸಮರ್ಥನೆಯು ಮನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸದಿರುವಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ನೋವಾದರೂ ಕೂಡ, ಫಳನೆಯ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಂದು ಮನುವಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

2.4 ಆದ್ದರಿಂದ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮನುವಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗವಾದಾಗ, ಪ್ರೀತಿ, ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ದೃಂಡಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣೆಯನ್ನು ಯಾವ ಶಾಲೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಅವು ತಮ್ಮಷಷಕ್ಕೆ ತಾವು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯ ಸಾಫ್ತದಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿ ಮತ್ತು ಆದರಿಂದಾಗಿ ತಾವು ಸದಾ ಮನುವಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷೆಯು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

3 ದೃಂಡಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ದೀರ್ಘಾ-ಕಾಲಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- 3.1 ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುವ ಯಾವುದೇ ರೂಪದ ಅಥವಾ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 3.2 ವಯಸ್ಸರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ದೃಂಡಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಿದಾಗ, ಅದು ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಾಗ ಹೊಡೆಯುವುದು ಸ್ವಿಕಾರಾರ್ಹ ಮಾರ್ಗ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. . ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹೊಡೆದಂತೆಲ್ಲ, ಅವರು ವಯಸ್ಸರಾದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ತತ್ವರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರು ಮೋಷಕರಾದಾಗ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಸಮೃತಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- 3.3 ದೃಂಡಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮನುವಿನಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹಾನಿಕಾರಕ ವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಜ್ಞದ್ರಕಾರಿ ವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ದುಷ್ಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮನುವಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಶಾಲಾ ಸಾಧನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಮನು ಶಾಲೆ ಬಿಡುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನಗತ್ಯ ಭಯ - ಆತಂಕ ಉಂಟಾಗಿ ಖಿನ್ನತೆ, ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಮನೋದೃಂಡಿಕ ಬೇನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ - ಇದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಫಾಸಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- 3.4 ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳು, ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಹಾಗೂ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ಜೊತೆಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಣ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಅವರ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- 3.5 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಆ ಮಕ್ಕಳು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲತೆ, ಅಪರಾಧ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ತೋರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.

3.6 ವಿವಿಧರೀತಿಯಮಾನಸಿಕಕೆಂದು ಅಥವಾಮಾನಸಿಕಯಾತನೆಗಳದ್ವಾರಾ ಮಾನಸಿಕ ಕಂಡಿಂದರೆ—

- (ಎ) ಮೌಲಿಕ ನಿಂದನೆ ಮತ್ತು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನಿರ್ಜ್ಞ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಅಶ್ವಿಂತ ಪ್ರಬುಳವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಘಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ;
- (ಬಿ) ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಿತ ಮಾನಸಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಕುಂಡಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- (ಸಿ) ಇದು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದವರ ವರ್ತನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಕ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ಮಾನಸಿಕ ದುರುಪಯೋಗವು ಖಿನ್ನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾಮಾನದ ಕೊರತೆ ಈ ಎರಡರ ಪ್ರಬುಳ ಮುನ್ನಾಚಕವಾಗಿದೆ.

3.7 ಮಾನಸಿಕ ಯಾತನೆಯ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಮಾದರಿಯು ಮಗುವಿನ ವೃತ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

3.8 ತಾರತಮ್ಯದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ರೂಪಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಬೊಧಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

3.9 ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಹಾನಿಕಾರಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಕುರಿತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ “ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯು ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧದ ಯಾವುದೇ ಮಟ್ಟದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೂರ ಅಥವಾ ಅವಮಾನಕರ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಹಿಂಸೆಯ ಸ್ವರೂಪಗಳಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅವಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು—ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. [ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ 8, ಪುಟ-6]

4 ದೃಷ್ಟಿಕಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ

4.1 ಲೈಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮಗುವಿಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಭಾರತದ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಯಾವುದೇ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಿಲ್ಲ. ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಯು ಸೂಚ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇರಬಹುದು. 2009 ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದಿಯ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

- 4.2 ದ್ಯುಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಎಷ್ಟೇ ಲಘುವಾಗಿರಲಿ, ಮನುವಿಗೆ ನೋಪು, ಯಾತನೆ/ಗಾಯ ಮತ್ತು ಅಹಿತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯೇತಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ದ್ಯುಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ:
- 4.2.1 ಹೊಡೆಯುವುದು, ಒದೆಯುವುದು, ಪರಚುವುದು, ಚಿಪುಟುವುದು, ಕಚ್ಚುವುದು, ಕೂದಲನ್ನು ಎಳೆಯುವುದು, ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಬಿರುಸಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಅಂಗ್ಯೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಪೃಷ್ಟದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದರ (ಬೆತ್ತ, ಕೋಲು, ಶೂ, ಸೀಮೆಸುಣ್ಣ, ಡಸ್ಪರ್, ಬೆಲ್ಪು, ಚಾವಟಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಆಥಾತ ನೀಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ) ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದ್ಯುಹಿಕ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು;
- 4.2.2 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಹಿತಕರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ – ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಕುಚ್ಚಿ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಶಾಲಾ ಚೀಲ ಹೊರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಕಾಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಮಂಡಿಯೂರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ);
- 4.2.3 ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಸ್ನಾನದ ಸೋಪು, ಮಣ್ಣ, ಸೀಮೆಸುಣ್ಣ, ಖಾರ ಮಸಾಲೆ, ಇತ್ಯಾದಿ);
- 4.2.4 ತರಗತಿ ಕೊತಡಿ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಶೌಚಾಲಯ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮುಚ್ಚಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಹಾಕುವುದು.
- 4.3 ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಯಾವುದೇ ದ್ಯುಹಿಕ ಕಿರುಕುಳವಲ್ಲದ ನಡವಳಿಕೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯೇತಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಮನುವಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಸುಸ್ಥರತೆ ಮತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ:
- 4.3.1 ಮನುವಿನ ಫನತೆಗೆ ಧಕ್ಕಿ ತರುವ ಅಥವಾ ಕುಗ್ಗಿಸುವ ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು
- 4.3.2 ಅವಮಾನಕರ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ದೂಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿಂದಿಸುವುದು, ಬೆದರಿಸುವುದು;
- 4.3.3 ಮನುವಿಗೆ ಜರೆಯುವುದು, ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೀಯಾಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚುವುದು.
- 4.3.4 ಮನುವಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅಥವಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅಥವಾ ಹೋಷಕರ ಉದ್ದೋಜ ಅಥವಾ ಜಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು;
- 4.3.5 ಮನುವಿನ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದ ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿಗೆ – ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಚ್.ಆ.ವಿ/ಪಿಡ್ಸ್ (HIV/AIDS) ಮತ್ತು ಕ್ಷಯರೋಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು;
- 4.3.6 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಮನುವಿನ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುವನ್ನು ಜರೆಯುವುದು;

- 4.3.7 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಸಾಧನೆ ತೋರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾದ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸದೆ, ಮಗುವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು. ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಅಸಮರ್ಥತೆ, ಗಮನದ ಕೊರತೆ, ಅತಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ, ನಿಧಾನಗತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿಳಂಬ, ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿರಬಹುದು;
- 4.3.8 ಮಗುವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಳಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು/ಅವಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂಬ ಹಣಿಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಬುದು; ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅವಧಾನ ಕೊರತೆ ಅತೀ ಚಟುವಟಿಕೆಯ (ADHD) ಮಗುವಾಗಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತ ಸಾಧನೆ ತೋರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತರಗತಿ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡುಬಬುದು;
- 4.3.9 ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಗುವನ್ನು ಪ್ರೇರೇಷಿಸಲು ‘ಅಣಿಕಿಸುವುದು’;
- 4.3.10 ಉಗ್ನವಿಕೆ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಂತಹ ಕಲಿಕೆಯ ತೊಂದರೆ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಂತಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು;
- 4.4 ತಾರತಮ್ಯ: ಯಾವುದೇ ಮಗು ಆಕೆಯ/ ಅವನ ಜಾತಿ/ ಲಿಂಗ, ಉದ್ಯೋಗ, ಪ್ರದೇಶ, ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿಸದಿರುವುದು, ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವುದು. ಸೌಲಭ್ಯ ವಂಚಿತ ಗುಂಪುಗಳು ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ದುರುಪ್ಯ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ 2009ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾಯ್ದೆ ಅನುಸಾರ 25% ಏಸಲಾತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮೂರಾರ್ಥ ಹಿಡಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆ ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ತಾರತಮ್ಯ ಎಸಗುವುದು. ಈ ತಾರತಮ್ಯ ವ್ಯಕ್ತ, ಅವ್ಯಕ್ತ, ಪ್ರಕಟ, ಅಪ್ರಕಟವಾಗಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ತಾರತಮ್ಯ ಈ ಮುಂದಿನವರ್ಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- 4.4.1 ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಸಾಮಧ್ಯ/ ಅಸಾಮಧ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೀಗಳೆಯುವ ಹೀಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯೋಳಗೆ ತರುವುದು;
- 4.4.2 ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಮೂರಾರ್ಥಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ – ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಹಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ; ಲಿಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿ ವಹಿಸಲಾದ ಚಹಾವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ); ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಮೇರೆಗೆ 25% ರಷ್ಟು ಏಸಲು ಸಾಫಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಿಗದಿತ ಶುಲ್ಕದ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿರುವುದು; ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವುದು.

- 4.4.3 ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಸಂಬಂಧಿ ಪೊರ್ಚ್‌ಗ್ರಹಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಮಧ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದು;
- 4.4.4 ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯ, ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಲಿಂಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮನುವಿಗೆ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿ-ಉಂಟ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಮಸ್ತಕಗಳು ಅಥವಾ ಸಮವಸ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ಕ್ರೀಡಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು;
- 4.4.5 ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ / ನಿಷ್ಠಾರಣವಾಗಿ ನಿರ್ಜ್ಞ ತೋರುವುದು.
- 4.5 ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಿತಿಯು ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ:
- "ಸಮಿತಿಯು, ದೃಷ್ಟಿಕ ಬಲವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೋವು ಅಥವಾ ಅಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಲಘುವಾದದ್ವಾಗಿರಲಿ ಅದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಕ ಅಥವಾ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬಹುತೇಕ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ಕ್ಯೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಚಾವಟಿ, ಕೋಲು, ಬೆಲ್ಲ್, ಶೂ, ಮರದ ಚಮಚ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂಥ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ('ಬಿರುಸಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವುದು', 'ಅಂಗ್ರೇಯಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಹೊಡೆಯುವುದು', 'ಪೃಷ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯುವುದು') ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇದು ಒದೆಯುವುದು, ಮನವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೂಡುವುದು, ಪರಚುವುದು, ಗಿಂಡುವುದು, ಕಚ್ಚುವುದು, ಕೂದಲನ್ನು ಎಳೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಅಹಿತಕರ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು, ಬರೆ ಹಾಕುವುದು, ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನಿಂದ ಸುಡುವುದು ಅಥವಾ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಸೇವಿಸುವಂತೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಸಾಬೂನಿನಿಂದ ತೊಳೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಖಾರವನ್ನು ನುಂಗಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು) ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ದೃಷ್ಟಿಕಶಿಕ್ಷೆಯು ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಅವಮಾನಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಇತರ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿದ್ದು, ಅವು ಸಹ ಕ್ಷುರ ಮತ್ತು ಅವಮಾನಿಸುವಂತಹವುಗಳಾಗಿವೆ ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇವು ಮನವನ್ನು ಕಡೆಗಳಿಸುವ, ತೇಜೋವಧ ಮಾಡುವ, ಕಳಂಕ ತರುವ, ಬಲಿಪಶುವನ್ನಾಗಿಸುವ, ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುವ, ಹೆದರಿಸುವ ಅಥವಾ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ."
- [ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ (Committee on Rights of the Child, General Comment)) ಸಂಖ್ಯೆ 8, 'ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಇತರ ಕ್ಷುರ ಅಥವಾ ಅವಮಾನಕರ ಸ್ವರೂಪದ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು' (ಲೇಖನ 19, ಕಂಡಿಕೆ 2 ಮತ್ತು 37, ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ) (42ನೇ ಅಧಿವೇಶನ, 2006 UN Doc. CRC/C/GC/8 (2006)]

- 4.6 ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾದಂಥವುಗಳಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಗಮನಿಸಿದೆ: ಮನೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದೊಳಗೆ, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪರ್ಯಾಯ ಮೋಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು, ಇತರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ – ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ದಂಡನೆ ರೂಪದ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಎರಡೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ – ಬಾಲ ಮತ್ತು ಕಿಶೋರ ಕಾರ್ಯಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಹಲವು ಸನ್ವಿಷೇಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗುವ ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ಷಾರ ಅಥವಾ ಅವಮಾನಕರ ರೂಪದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯು, ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಸಂಭವಿಸಬಹುದಾದಂಥ ವಿವಿಧ ಭೌತಿಕ ಸ್ವರೂಪಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಲವರು ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು 'ಸೌಮ್ಯ' ರೂಪದ ಕೃತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೂ, ದೃಹಿಕಶಿಕ್ಷೆಯ ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಇದು ಉಪಯುಕ್ತ ಉಲ್ಲೇಖಾಂಶವಾಗಿದೆ – ಮನುವನ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ದೃಹಿಕ ಬಲವೂ ಹೊಡ ಸ್ವಿಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

5 ಕಾನೂನು ಆಧಾರ

5.1 ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು

- 5.1.1 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 28(2) ನೇ ಅನುಜ್ಞೇದವು, "ಮನುವನ ಮಾನವೀಯ ಘನತೆಗೆ ಅನುಗೊಂವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಂತೆ" ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- 5.1.2 ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 29(1) (ಎಂಬುದು) ಅನುಜ್ಞೇದವು, ಮನುವನ ಶಿಕ್ಷಣವು, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸನ್ವದಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಡೆಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಂತೆ" ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತುನೀಡುತ್ತದೆ.
- 5.1.3 ಇದಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 37(ಎ) ಅನುಜ್ಞೇದವು, "ಯಾವುದೇ ಮನುವನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಕ್ಷಾರ, ಅಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ಅವಮಾನಕರ ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

5.1.4 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಒಡಂಬಿಕೆಯ 19(1)ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಮುಂದಿನ ಅಂಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

“ಮೋಷಕ(ರು), ಕಾನೂನು ಪಾಲಕ(ರು) ಅಥವಾ ಮನು ಪಾಲನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾರೇ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಗಾಯ ಅಥವಾ ದುರುಪಯೋಗ, ನಿಲರ್ಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ನಿಲರ್ಕ್ಷದ ನಡವಳಿಕೆ, ಹೀಡನೆ ಅಥವಾ ಶೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಮನುವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ತ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

19(2)ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದವು,-

“ಅಂಥ ಸಂರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು, ಮನುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಮನುವಿನ ಮೋಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಹಾಗೆಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ವಿವರಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೀಡಿಸುವ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಇತರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವುದು, ವರದಿಮಾಡುವುದು, ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು, ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದು, ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವಂತಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.”

5.2 ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಉಪಬಂಧಗಳು

5.2.1 ಜೀವಿಸುವ ಮತ್ತು ಘನತೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ 21ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದವು, 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 21A ವಿಧಿಯು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿದೆ. ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮನುವಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ಯ ಮತ್ತು ಘನತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದೆ. ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಭಯವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಿಂದ ದೂರವಿಡುವ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇದು ಮನುವಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕನಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಸಹ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮನುವಿನ ಘನತೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತದೆ.

[2ಉನ್ನಿತ್ತಪ್ರಣಾ - ವಿರುದ್ಧ - ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯ, (1993) 1 ಎಸ್.ಸಿ.ಸಿ. 645; ಮೈತ್ರಿ - ವಿರುದ್ಧ - ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರರು (1996) 6 ಎಸ್.ಸಿ.ಸಿ. 756.]

5.2.2 ಸಂವಿಧಾನದ 21A ಅನುಚ್ಛೇದವು, “ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದಾದಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು” ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು 2009 ರ ಅಧಿನಿಯಮದೊಂದಿಗೆ ಈ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

5.2.3 39(ಸಿ) ಅನುಚ್ಛೇದವು, “ಮಕ್ಕಳ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು” ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರವು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ..

5.2.4 39(ಎಫ್) ಅನುಚ್ಛೇದವು, “ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಘನತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆಲೋರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಭೋತಿಕ (material) ತೊರೆಯುವಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಮಕ್ಕಳು ಸಂರಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರವು ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.” ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

5.3 ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ (IPC)

ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ದುಷ್ಪರ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ಅಭಿಯೋಜನೆ (ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯಾಟ್) ನಡೆಸಲು ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಬೆದರಿಕೆಯ ಬದಲಾಗುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ (ಖಾಸಿ) ಹಲವಾರು ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವು ಇತರ ವಿಷಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ:

- 5.3.1 ಸೆಕ್ಷನ್ 305: ಮಗುವಿನ ಆತ್ಮಹತೆಗೆ ದುಷ್ಪೀರಣೆ;
- 5.3.2 ಸೆಕ್ಷನ್ 323: ಸ್ವಜಿಜ್ಞಯಿಂದ ಗಾಯವುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- 5.3.3 ಸೆಕ್ಷನ್ 325: ಸ್ವಜಿಜ್ಞಯಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯವುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು;
- 5.3.4 ಸೆಕ್ಷನ್ 326: ಅಪಾಯಕಾರಿ ಆಯುಧಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವ-ಜಿಜ್ಞಯಿಂದ ಗಾಯವುಂಟು ಮಾಡುವುದು;
- 5.3.5 ಸೆಕ್ಷನ್ 352: ತೀವ್ರತರ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಹಲ್ಲಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಕ್ರೀಮಿನಲ್ ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡನೆ;
- 5.3.6 ಸೆಕ್ಷನ್ 354: ಮಹಿಳೆಯ ಘನತೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವುದು;
- 5.3.7 ಸೆಕ್ಷನ್ 506: ಕ್ರೀಮಿನಲ್ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುವುದು;
- 5.3.8 ಸೆಕ್ಷನ್ 509: ಮಹಿಳೆಯ ಮಾನಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟು ಮಾಡುವುದು ಸನ್ನೆ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಕೃತ್ಯ;
- 5.3.9 ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ, IPC ಯ 88ನೇ ಮತ್ತು 89ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವಾಗ ಶಿಕ್ಷಕರು ಚಲಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ. “ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿನಾಯಿತಿಗಳು” ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಎರಡು ಉಪಬಂಧಗಳು ದಂಡದ ಪರಿಣಾಮವಿಲ್ಲದೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. 88ನೇ ಪ್ರಕರಣವು, “ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಾನಿ ಉಂಟಾದಾಗ ಅಪರಾಧ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದರಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ”. 89ನೇ ಪ್ರಕರಣವು “12 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾನೂನುಬದ್ದ ಹೊಣೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪಾಲಕರ ಅಥವಾ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತ ಅಥವಾ ಇಂಗಿತ ಸಮೃತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಸಮೃತಿ ಮೂಲಕ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ” ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯಾ,

IPCಯ 88ನೇ ಮತ್ತು 89ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಗುಜರಾತ್ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಹಸ್ತಿನಾ ಬಾಯ್‌ಗೋಕ್ಲಾದಾಸ್ ಶಾ -ವಿರುದ್ಧ - ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ, 17ನೇ ನವೆಂಬರ್ 2008ರಂದು ನೀಡಿದ ಅದರ ತೀರ್ಣಿನಲ್ಲಿ, "ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮನುವಿಗೆ ನೀಡುವ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು... ಕಾನೂನು ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಸ್ವಾಷಾಧಿಕಾರಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತವು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಂದಂಬಡಿಕೆಗೆ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. "ಮನುವಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಹಿತಾಸ್ತಿಗಳು" ಮಾನದಂಡವು ಈಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾನೂನಿನ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. 2006ರಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿಯು, ಈ ಬಾಧ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಖ್ಯೆ 8ರಲ್ಲಿ, "ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಅಥವಾ ಅವಮಾನಕರ ಸ್ವರೂಪದ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವ ಮನುವಿನ ಹಕ್ಕು" ಎಂದು ಪುನರುಚ್ಛರಿಸಿದೆ,

- 5.3.10 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ, ದೈಹಿಕ ಹಾನಿಯಂಟು ಮಾಡುವ ದುಷ್ಪರ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವಂಥ ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನಿನ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಬಂಧಗಳು ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಉಪಬಂಧಗಳು ವಯಸ್ಕರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾತಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ, ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಒಳಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಒಧ್ಧವೆಂದು ಪರಿಗಳಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲಾದ ಉಪಬಂಧಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಿನಲ್ ಉಪಬಂಧಗಳು, ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಸಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆಯಾದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರೂಪವಾಗಿ ಒಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

5.4 ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ, 2009

- 5.4.1 ದಿನಾಂಕ: 1ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 2010 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು (RTE) ಅಧಿನಿಯಮ, 2009ರ 17 (1) ನೇ ಪ್ರಕರಣವು 'ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ' ಮತ್ತು 'ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ'ವನ್ನು ನಿರ್ಣೇಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 17(2)ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಅಪರಾಧವನ್ನಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಓದಲಾಗಿದೆ:

- ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಕಲಂ 17; ಮನುವಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣೇಧ -**
- (1) ಯಾವುದೇ ಮನುವನ್ನು ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬಾರದು;
 - (2) (1)ನೇ ಉಪ-ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಶಿಸ್ತು ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

- 5.4.2 RTE ಅಧಿನಿಯಮದ 8ನೇ ಮತ್ತು 9ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳು, "ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮನುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯವಂಚಿತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮನುವಿಗೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಗೋಳಿಸುವುದರಿಂದ ತಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ" ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಹೊಂದಿಯಾಗಿದೆ.

- 5.4.3 RTE ಅಧಿನಿಯಮವು, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರ ಶಾಸನಗಳ ಅನ್ವಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿಪ್ಪಡಿಲ್ಲ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಐಪಿಸಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಮೇಲಿನ ದೊಜನ್ಯ ತಡೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1989ರ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು".
- 5.5 ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ- 2015 [ತಿದ್ದುಪಡಿ-2021]**
- ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ- 2015 ಇದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕಾಯ್ದೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮನುವಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಅಪರಾಧೀಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- 5.5.1 ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ ಅಧಿನಿಯಮ, 2015ರ 75ನೇ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿ / ಆರ್ಯಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಮನುವಿನ ಮೇಲೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅರಿವಿದ್ದು ಮನುವನ್ನು ತೊಂದರೆ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಿದಲ್ಲಿ ಆ ಮೂಲಕ ಆ ಮನು/ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ, ದೈಹಿಕ ತೊಂದರೆ / ಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ/ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಗ್ರಹ ವಾಸ ಅಥವಾ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಂಡ ಅಥವಾ ಈ ಎರಡನ್ನೂ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- 5.5.2 ಯಾವುದೇ ಮನುವಿನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಿಕ ಮೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಕೈಮೀರಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಮನುವನ್ನು (ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ) ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದ ಗೊತ್ತಾದ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಮಾರ್ಚಕ ತ್ಯಜಿಸುವಿಕೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಈ ಸೆಕ್ವೆನ್ಸಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ಆದರೆ ಮುಂದುವರೆದು, ಮನುವಿನ ಮೋಷಕ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಂತಹ ಅಪರಾಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ 5 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಕಿಂಣ ಕಾರಗ್ರಹವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಏದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತನಕ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕ್ರಿಯೆದಿಂದ ಮನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥವಾದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತನ್ನ ದೈನಂದಿನ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥರಾದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ದೇಹದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಾದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕೃತ್ಯ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಕಿಂಣ ಕಾರಗ್ರಹ ವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಏದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತನಕ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- 5.6 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ (ದೊಜನ್ಯ ತಡೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1989**
- 5.6.1 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ (ದೊಜನ್ಯ ತಡೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1989ರ ಕೆಲವು ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಮನುವನ್ನು ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರವರ್ಗದಲ್ಲಿನ ಒಬ್ಬ ವಯಸ್ಕನ ವಿರುದ್ಧ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಲು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

5.7 ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 1955

5.7.1 ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ/ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ/ಟ್ರಿಸ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅನ್ವಯಿತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಹಾಸ್ಪಿಟ್‌ಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ನೀಡುವ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಮನರಾರಂಭಿಸಲು ಅಥವಾ ಅಮಾನತ್ತುಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 1955ರ ವಿವಿಧ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

6 NCPCR ಮತ್ತು SCPCR ಗಳ ಪಾತ್ರ

6.1 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ(NCPCR)ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗಗಳಿಗೆ (SCPCR), ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿನಿಯಮ, 2009ರ 31ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಓದಲಾಗಿದೆ:

(1) ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು- (1) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದು 2005 ರ (2006 ರ ಸಂಖ್ಯೆ 4) 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಲಾಗಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗಗಳು, ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ, ಈ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ:-

(ಎ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಉಪಬಂಧಿಸಲಾದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು;

(ಬಿ) ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದೂರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು;

(ಸಿ) ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸದರಿ ಆಯೋಗಗಳಿಗೆ 15ನೇ ಮತ್ತು 24ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಲಾದ ಅಗತ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

(2) (1) ನೇರಿಸಿ-ಪ್ರಕರಣದ (ಸಿ) ವಿಂಡದ ಮೇರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸದರಿ ಆಯೋಗಗಳು ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವಾಗ, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮದ 14ನೇ ಮತ್ತು 24ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸದರಿ ಆಯೋಗಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಲಾದ ಸದರಿ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕೂದ್ದು.

3) ಒಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಸಮುಚ್ಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, (1)ನೇಲುಪ-ಪ್ರಕರಣದ (ಎ)ಯಿಂದ (ಸಿ) ವರೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದ ಅಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

6.2 RTE ಅಧಿನಿಯಮದ 31.1ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಪ್ರಕಾರ, NCPCR ಮತ್ತು SCPCR ಗಳು ಈ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಭೇದ್ಯಸಲಾಗಿದೆ,-

- (i) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಉಪಬಂಧಿಸಲಾದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶೀಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು;
- (ii) ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೂರುಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವುದು;
- (iii) ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮದ ಆಯೋಗಗಳ ಅಧಿನಿಯಮದ 15ನೇ ಮತ್ತು 24ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಉಪಬಂಧಿಸಲಾದ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬುದು.

RTE ಅಧಿನಿಯಮದ 32(3) ನೇಮತ್ತು 32(4) ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಮೇರೆಗೆ, SCPCR ಗಳು ಬಾಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಮೇಲ್ಮೈಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮೇಲ್ಮೈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಿದ್ದು, ಬಾಧಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು 32(2) ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅವರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಿಹರಿಸದಿದ್ದಾಗ, ಮೇಲ್ಮೈಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

7 ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

7.1 ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಷ್ಟಕರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನಿಖಾಯಿಸುವುದು

7.1.1 ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲವು ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಲಿತ ರೂಢಿ ಎಂದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಮಾಣದ ಶಿಕ್ಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವುದು. ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಆಹಾನಿಸುವಂತಹ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಧ್ಘಾತಿಸುವ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೆಂದರೆ:-

(I) ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿರುವುದು - ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಶಾಲೆಗೆ ತಡವಾಗಿ ಬರುವುದು, ಸಮವಸ್ತುದಲ್ಲಿ ಬರದಿರುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ;

- (ii) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು – ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಮೋಣ್ಟ್ ಗೃಹ ನಿಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯ (HOME ASSIGNMENT), ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವುದು, ಶಾಲೆಗೆ ಮಸ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗದಿರುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ;
- (iii) ಶಾಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳ ತರಗತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸದಿರುವುದು – ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪಾಠಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸದಿರುವುದು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗಳಾಟ ಮಾಡುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ;
- (iv) ತೊಂದರೆದಾಯಕ ವರ್ತನೆ–ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಹೊಡುವುದು, ಸುಳ್ಳಿ ಹೇಳುವುದು, ಕದಿಯುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ.
- (v) ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ವರ್ತನೆ, ಇತರರಿಗೆ ನೋಪು ಅಥವಾ ಗಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು – ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬೆದರಿಸುವುದು, ಗಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸುವುದು, ಕದಿಯುವುದು (ಇತರರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದು), ದುಷ್ಪತ್ಯ ಎಸಗುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ.
- 7.1.2 (i) ರಿಂದ (iii) ರವರೆಗಿನ ಸನ್ನವೇಶಗಳು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು.
- 7.1.3 (iv) ಮತ್ತು (v) ನೇ ಸನ್ನವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಯಾವ ಸನ್ನವೇಶವನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ಸಮಾಲೋಚಕರು ಹಸ್ತಕ್ಕೇಪ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೋಷಕರಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ನಿಯುವಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಮೋಷಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಜ್ಞರ (ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವ್ಯಾದ್ಯರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸಮಾಲೋಚಕರಿಗೆ) ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು.
- 7.1.4 ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವ್ಯಾದ್ಯರು ಅಥವಾ ಸಮಾಲೋಚಕರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಸ್ವಾಭಾಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಸ್ವಯಂ-ಶಿಸ್ತನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಾಲೆಯ ಸಮಾಲೋಚಕನು/ಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕೌಶಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಮಗುವಿನ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನು/ಅವಳು, ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ, ಅವನ/ಅವಳ ಮೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ಸಂವಹನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಮಗುವನ್ನು ಸಮಾಲೋಚಕರ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸುವ ಮೊದಲು ಹೋಷಕರನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲದೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಶಾಲಾ ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚಕರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕು. ಆಂತರಿಕ ಸಲಹಾರರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಹೋಷಕರು ಶಾಲೆಯು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹೆಸರಾಂತ ಸಮಾಲೋಚಕರು / ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವೃತ್ತಿಪರರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಶಾಲೆಯು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವೃತ್ತಿಪರರನ್ನು ಸಹ ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು.

7.2 ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗ/ಸೂಚಿಗಳು

7.2.1 ತೀವ್ರತರವಾದ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ‘ಕೊನೆಯ’ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ – ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುವುದು, ದೃಂಡಿಕ ಹಾನಿ ಉಂಟುಮಾಡುವುದು, ಆಸ್ತಿ ನಾಶಮಾಡುವುದು, ದುಷ್ಪತ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುವುದು, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುವುದು, ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದು, ಎಂದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಶಾಲಾ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗೆ ಒಯ್ಯಬುದು, ಪ್ರಚೋದನಕಾರಿ/ ಸಾಂಪರ್ಕಿಕ ವರ್ತನೆಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ವಿಭಿನ್ನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿರಬಹುದು – ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದಿರುವುದು ಸರಿ ಎಂದು ನಂಬಿವ ಸಲುಗೆ ತೋರುವ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ದಿಕ್ಕು ತೋರದ ಕುಟುಂಬ. ಮಗುವಿನ ಅಂತಹ ವರ್ತನೆಯು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಹೇಗೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವತಃ ಮಗು/ತರಗತಿ/ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರ ನಿರ್ದಾರಕ್ಕೆ ಬಿಡಬೇಕು.

7.2.2 ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಶಾಲೆಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ನಿಯಮಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನಾಧರಿಸಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯ ನಿಯಮಾವಳಿಯು, ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಬಹಳ ದೂರ ಸಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ, ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಂತಹ ಮುಂಜಾಗ್ರತ ಕ್ರಮಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಂಶವು ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

7.2.3 ಕರ್ತಿಂ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ/ಕುಟುಂಬ, ಶಿಕ್ಷಕರು/ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ನಡುವಿನ ತ್ರೀಕೋಣಿಕರಣದ (Triangulation) ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮೂಲಕ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಸನ್ನಿಹಿತವು ಶಿಸ್ತಿನ ವಿಷಯವಾಗಿರದೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಗಮನ ಮತ್ತು ಪಾಲನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರಬಹುದು..

7.2.4 ಈ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು, ವರ್ತನೆಯ ತೊಂದರೆಗಳಿರುವ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಮಿಕಲ್
ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವೃತ್ತಿಪರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ ತತ್ವಗಳ
ಅನುಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಚಿಕಿತ್ಸಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ, ಇವು ಸರಳವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಮಂಜಸವಾಗಿ
ಹಾಯಾಗತೆಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಇವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತಂತ್ರಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

- i. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಸಹಮತಕ್ಕೆ ಬರುವುದು;
 - ii. ಮಕ್ಕಳ ಸಹಮತದೊಂದಿಗೆ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು;
 - iii. ಪ್ರತಿ ಮನುವನ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಖಾಸುವುದು,
 - iv. ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಾಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವಿವಿಧ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು;
 - v. ಒಂದು ಮನುವನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಮನುವನೊಂದಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಹೋಲಿಸದಿರುವುದು;
 - vi. ಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು;
 - vii. ಯಾವುದೇ ಇತರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುವ ಮೊದಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವರಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವುದು,
 - viii. ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುವ ಮೊದಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಅಥವಾ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುವುದು;
 - ix. ತೊಂದರೆದಾಯಕ ಅಥವಾ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ, ಇತರ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಆಲಿಸುವುದು, ಶಾಂತವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು;
 - X. ಹೋಷಕರು, ಮನು ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚಕರು /ಮನೋವೈದ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ಮೂಲಕ ತೀವ್ರ ಅಥವಾ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು;
 - xii. ಚರ್ಚಿಸುವುದು (ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ) ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ವಿರಾಮ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೋಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು:

ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

(I) ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕ ಗಮನ ನೀಡುವುದು

- * ಮಕ್ಕಳ ಸದ್ವಾತ್ಮನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದು;
- * ಪ್ರತಿ ಮನುವನ ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು. ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಕರಿಣವನಿಸುವ ಮನುವನ ಮೇಲೂ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು.
- * ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ;
- * ಮನುವನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಇತರ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಧನೆಯೊಂದಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಆದರೆ ಮನುವನ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ;
- * ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲು ಪ್ರೇರಣಾ ಮರಸ್ತಾರ ಚಾಟನ್ನು (ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ) ಬಿಂದುಗಳು (point) ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿ;
- * ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಕಾಳಜಿವಹಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ನೀಡಿ;
- * ನಿಗದಿತ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ವಹಿಸಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೂರ್ಕೆಸುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ.

(ii) ಸಣ್ಣ ಘಟನೆಗಳು ಅಥವಾ ಲೋಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಾಷ್ಟಿಸುವುದು

ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿದೆ; ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಅಲ್ಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಂಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೂ, ನಂತರ ಅದು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ.

(iii) ಸ್ವಷ್ಟ ಮೀತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸಿ;

- * ಮಕ್ಕಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ತರಗತಿ ನಡವಳಿಕೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ;
- * ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು.....' ಹೇಳಿಕೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ 'ನನಗಾಗಿ ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು.....' ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿ;
- * ಏನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಷ್ಟ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, "ಒಳ್ಳಿಯವರಾಗಿರಿ" ಬದಲಿಗೆ "ಶಾಂತವಾಗಿರಿ" ಪದಬಳಸಿ;
- * "ಮಾಡಬೇಡಿ" ಎಂಬ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ;
- * ಮಕ್ಕಳು ತಮಗಾಗಿ ಸ್ವಷ್ಟಮೀತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರನ್ನು ಶಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿ; ದೃಢ ಮತ್ತು ಶಾಂತವಾದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿ - ಹೋಪದ ದ್ವಾರಾ ತಪ್ಪಿಸಿ;

- iv. ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ವರ್ತನೆ ಮುಂದುವರೆದರೆ, ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ (ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಬಲವರ್ಧನೆ- ಸವಲತ್ತನ್ನು ಇದು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಮನುವನ್ನು ಇದು ಮೈತ್ರಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿಸುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ)
- * ಆ ದಿನಕ್ಕಾಗಿ ಮನುವಿನ ಚಾಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರ/ ಚುಕ್ಕೆ/ ಅಂಕವನ್ನು ನೀಡಬೇಡಿ ಅಥವಾ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಚುಕ್ಕೆ/ ಅಂಕಗಳನ್ನು ನೀಡ;
 - * ಮನರಾವತ್ತಿ ಅನುಚಿತ ವರ್ತನೆಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಸವಲತ್ತಿನ ಸಮಯದ (privilage time) 15 ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ (ಮನು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಪರಸ್ಪರ ಒಮ್ಮತಾರೆ)
 - * ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಡವಳಿಕೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಮ್ಮೆಗಳು ಇರುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ;
 - * ಮಣಾತ್ಮಕ ಬಲವರ್ಧನೆಯು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿರಬೇಕು;
 - * ಇದನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- 7.3 ಮನುವಿಗೆ ಸಹಾಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಶಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ

7.3.1 ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಧರ್ಮವು ಪಾಲನೆಯ ಶೈಲಿ, ಮನೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಿನ ಮಾದರಿಗಳು, ಪಾಲಕರ ವ್ಯವಾಹಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಒತ್ತಡ, ಕೌಟಿಂಬಿಕ ಹಿಂಸಾಚಾರ, ಮುಂತಾದ ಬಹು- ಪರಿಸರದ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿಚ್ಛಿದ್ರಕಾರಕ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುವುದರಿಂದ ಸದರಿ ವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಹಿನ್ನಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಯಸ್ಕರು ಮನುವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಮನೋಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಷ ಅಂಶಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರತಿಫಲವೆಂದು ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ಮನುವಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಿತ ನೆರವಿನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

7.4 ಶಿಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯತೆ

7.4.1 ಶಿಕ್ಷಕ- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವೇಷಿ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸ್ವೇಷಿಸಲು ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಂಧಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯತ್ಮಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ಶಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಾಗ, ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಷ್ಟಕರ ಸನ್ನಿವೇಷವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಪಯಾರಾಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಶಕ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕಲೆಕೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸಹ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಪರಸ್ಪರರಿಂದ ಹಾಗೂ ಕಷ್ಟಕರ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ನೇರವು ನೀಡುವ ತಜ್ಞರಿಂದ ಕಲಿಯಲು ನಿಯಮಿತ/ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಅಶ್ವಗತ್ಯ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೊನೆಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಷ್ಟ ದಂಡನೆ ವಿಧಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಬಾಧ್ಯತೆಯನಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸಬೇಕು.

- 7.4.2 ಶಾಲೆಯ **RTE** ಕಾಯ್ದೆ 2009ರ ಮೇರೆಗೆ ನಿಯಮಿಸಲಾದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಶಿಕ್ಷಕರ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವ ಅಭಾಸಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

7.5 ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು

- 7.5.1 ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾಗುವ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ, ಯಾದೃಚಿಕೆ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವನಾಗಿಸಲು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಉತ್ತಮವಾದ ಅಂತಿಮ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ತಡೆಗಟ್ಟಿಸಿಕೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ವಿಚಿತ ಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- 7.5.2 ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಒಮ್ಮತದಿಂದ ರೂಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಅವರ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ನೋಡಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಹೇರುವ ಬದಲಾಗಿ ಈ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಬದ್ಧತೆಯ ಭಾವವನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

7.6 ಬಹು ಶಿಸ್ತ್ಯಯ ಮದ್ಯವರ್ತನೆಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ

- 7.6.1 ಮಕ್ಕಳ ದುರುಪಯೋಗದ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಹಲವು ವಿಧಾನಗಳ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಜಾಲಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪರಸ್ಪರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮೋಷಕರು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ವರ್ಕೆಲರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

7.7 ಸಾರಾತ್ಮಕ ತೊಡಗುವಿಕೆ – ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣ

- 7.7.1 ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣವು ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಅಶ್ವಗತ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿರಬೇಕು.

- 7.7.2 ಜೀವನ-ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸುವ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಇದು ಮಕ್ಕಳ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು, ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮೂಡಿಸಲು, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ-ಆಲೋಚನಾ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ನಿಭಾಯಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ-ನಿರ್ವಹಣಾ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕೌಶಲಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಣಾಮವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಈ ವಿಧಾನವು ಮಾಧ್ಯಮ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳಂತಹ ಇತರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಬೆಂಬಲಿತವಾದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಬುಲ ವರ್ತನೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

7.7.3 ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾನ, ಆಕ್ರಮಣಶೀಲತೆ, ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯ ದುರುಪಯೋಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಕೊರತೆ, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲುವುದು, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲುವುದು, ಸಮಸ್ಯೆ-ಪರಿಹರಿಸುವುದು, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು, ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು, ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ - ಸಂಧಾನ/ನಿರಾಕರಣ ಕೌಶಲಗಳು, ಆಂತರಿಕ-ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕೌಶಲಗಳು, ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತನೆ, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಆಲೋಚನೆ, ಹಕ್ಕುಗಳು, ಪ್ರಭಾವಗಳು, ಮೌಲ್ಯಗಳು, ವರ್ತನೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕಗಳು ಮತ್ತು ದೌಖಲ್ಯಗಳ ಅರಿವು ಸೇರಿದಂತೆ ಸ್ವಯಂ-ಅರಿವು ಕೌಶಲಗಳಲ್ಲಿನ ಹೊರತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ.

7.7.4 ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಲಾದ ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಕ್ಕಳ ನಡವಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಬೀರುವ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕು.

7.7.5 ರಂಗಭೂಮಿ, ನಿರೂಪಣೆಗಳು, ಕಥೆ ಹೇಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಲಾಕೃತಿಗಳಂತಹ ಅನುಭವ ಆಧಾರಿತ ವಿಧಾನಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆಗೆ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದು ನಿರಂತರ ಜರ್ಜರ್ಯಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಸೃಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಯಾಳ್ಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಉದ್ದೇಶವು, ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಯಾಳ್ಯವರದು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮತ್ತು ತಾವು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವಂತಾಗಲು, ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಈ ಎರಡರಿಂದಲೂ ಮುಕ್ಕೊಳಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

**ಸಾರಾತ್ಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಗಿನ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು
ಅನುಭೂತಿ ಮನಸ್ಸಿಗಿಂತ ನಿರ್ಮಾಣ**

ಅನುಭೂತಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ತೀಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೇರವಾಗುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರಳವಾದ ಕಢೆಯನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಪಾತ್ರಗಳು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿರುವರೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. ನಂತರ, ಮಕ್ಕಳು ಇದೇ ರೀತಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರದ್ದಾರಿಂದ, ಬೇರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಶಿರವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎಂದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು. ಅನುಭೂತಿ ಎಂಬುದು ಬೇರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅನುಭೂತಿಯು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇತರರನ್ನು ದಯೆ ಮತ್ತು ಗೌರವಾನ್ವಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು- ಪರಿಹರಿಸುವ ಕೌಶಲಗಳು

ತಾವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪಯ್ಯಾಯ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಮಕ್ಕಳು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸುಳ್ಳಿ ಹೇಳುವುದು, ಕಳ್ಳಿತನ ಮಾಡುವುದು ಅಥವಾ ಆಕ್ರಮಣಿಕೆಯಂತಹ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಡವಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಒಂದು ಮನು ತನ್ನ ಸಹಪಾತ್ರಗಳಿಂದ ಅಣಕಕ್ಷೀಯಗಾದಾಗ, ಅವನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಏಕೈಕ ಪರಿಹಾರವೆಂದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದು. ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ಮನುವು ತನ್ನ ಅಂಕಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ಹೆತ್ತವರು ಶ್ರಿಷ್ಟಿಸಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅಂಕಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು. ಈ ಎರಡೂ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಮನುವನ ಕಾಳಜಿಯು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನು/ಅವಳು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಹಾರವು ಅವನ/ಅವಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹದಗೆಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರಿಷ್ಟಿಕರು ಇಂತಹ ಪರಿಹಾರಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಥವಾಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನೇರವು ನೀಡುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು, ತಕ್ಷಣದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬದಲಿಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವತಃ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಅವರು ವಿಶ್ವಾಸವಿರಿಸಬಹುದಾದ ವರ್ಯಸ್ಥಿರಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ಸಹ ಅವರನ್ನು ಮೋತ್ತಾಹಿಸಬೇಕು.

ಭಾವನೆಗಳು ಮತ್ತು ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು

ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಪದವಿ ಮೂವರ್ ತರಗತಿಗಳ ಶ್ರಿಕ್ಷರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೋಪವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಕಷ್ಟಪಡುವ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿವಹಿಸುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಮಕ್ಕಳ ಕೋಪಕ್ಕೆ ನೈಜ ಕಾರಣವಿರುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಕೋಪ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವಾಗ, ಕೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಲೇ ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಮಸ್ಯೆ ಅಲ್ಲವೆಂದು ವಿವರಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೋಪದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮಾತಿನ ಅಥವಾ ದೈಹಿಕ ಆಕ್ರಮಣವು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಥವಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಕ್ಕಳು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅವು ಉಲ್ಲಂಘಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೇರವು ನೀಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಳವಾದ ತಂತ್ರಗಳಾದ: ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮತ್ತು ಬಿಟ್ಟಬಿಡಿ (Stop and Leave), ನೀರು ಕುಡಿಯಿರಿ, ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ, ಆಳವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡಿ ಅಥವಾ ಆಟದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಿಂಬು/ ಪಂಚಾಗ್ರಾ ಅನ್ನ ಗುದ್ದಿ ಮುಂತಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸಹ ನೀಡಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆ ಮನು ಶಾಂತವಾದ ನಂತರ, ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಶ್ರಿಕ್ಷರಿಗೆ ಒತ್ತಡದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವೆಂದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು. ಗಮನವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಘಲಿತಾಂಶದ ಮೇಲೆ, ಅಂದರೆ, ದಜ್ಞ (ಗ್ರೇಡ್)ಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಕಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಘಲಿತಾಂಶದ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅದ್ದರಿಂದ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಾಗ ಅವರು ಬಹಳ ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಹರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ನೇರವಾಗುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒತ್ತಡದ ಕುರಿತು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಯುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇವು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಕಾರ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನೀಡಲು ಹಾಗೂ ನಿಯಮ ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಕೆಲವು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಲಹೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಮಾನಸಿಕ-ಆರೋಗ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಚರ್ಚೆಸಲಾದ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಶಿಸ್ತಿನ ಮೂಲಕ ಕರಿಣ ವರ್ತನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಕಾರಾತ್ಮವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ನಡುವೆ ಸಮರ್ಥೋಲನವನ್ನು ತರುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

7.8 ಶಾಲಾ ನಿರ್ವಹಣೆ/ಆಡಳಿತವರ್ಗದ ಪಾತ್ರ

- 7.8.1 ಶಾಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕು.
- 7.8.2 ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- 7.8.3 ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ನಡುವಿನ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಂವಹನಗಳು ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆಡೆ ಕಾರ್ಯಚಾಲಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಮನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲು ಮತ್ತು ಅವನ ಅಧವಾ ಅವಳ ಸಾಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಮೌಲ್ಯಾಂಶಿಸುವಂತೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನುವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- 7.8.4 ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದಿಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮೋಷಕರ ಸಾಫ್ತಾನದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕರು ಮೋಷಕರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಬಾರದು.
- 7.8.5 ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಅನುಮತಿಸಬಾರದು.
- 7.8.6 ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುವುದನ್ನು ಅನುಮತಿಸಬಾರದು. ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸಬಾರದು.
- 7.8.7 ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಅಧವಾ ತಾರತಮ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮನುವಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಬೇಕು. ಮಾಡುವಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕ ಕಾಲಮಾತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು.
- 7.8.8 ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಭಯ, ಆಘಾತ, ಮೂರಾಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು

ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

- 7.8.9 ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುವನೊಂದಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯ ಮನುವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನಾ ಸೇವೆಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

7.9 ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

- 7.9.1 ಮಕ್ಕಳು ತಮಗಾಗುವ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತನಾಡಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಅವರಿಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಭಿಯಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾರದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಶಾಲೆಯ 'ಸಾಮಾನ್ಯ' ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯಾಸ್ವಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.
- 7.9.2 ಶಿಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದ ನಡವಳಿಕೆಯು, ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಮೋಷಣೆಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಂತಿರಬೇಕು,
- 7.9.3 ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಡಳಿತ ಪ್ರಾಥಿಕಾರಿಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಆಶಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಡಳಿತಗಾರರನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಕ್ಕು-ಆರ್ಥಾರಿತ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಹಾಗೂ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಇದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.
- 7.9.4 ಮಕ್ಕಳ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು.
- 7.9.5 ಸಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ, ಅನುದಾನಿತ ಅರ್ಥವಾ ಖಾಸಗಿ - ಈ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ವರದಿ ಮಾಡುವ ಶಾಲೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಕಾರದ ಇಲಾಖೆಯ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಿಕಾರಕೆ, 'ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯ' ಎಂದು ಕಾನೂನು ಬಧ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಥಸಂಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡಬೇಕು.
- 7.9.6 ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯ ನಡೆಯುವ ಕುರಿತು ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಮೋಷಕರು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದೊರಕುವಂತಿರಬೇಕು. ಈ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

7.9.7 ಶಾಲೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ/ಆಡಳಿತ ವರ್ಗವು, NCPCR ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳ ಕುರಿತು ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಮೋಷಕರು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇರೆಗೆ ಶಾಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತವಾರಿ ಸಮಿತಿಗಳು; ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿಗಳು ಅಥವಾ ಮೋಷಕ -ಶಿಕ್ಷಕ ಸಂಘಗಳೊಂದಿಗೆ (SDMC ಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸದಿರುವಲ್ಲಿ) ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ನಡೆಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯಪಾಠ್ಯಯರಿಗೆ/ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಬೇಕು.

7.9.8 ಹೊಸ RTE ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಶಾಲೆಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ/ನಿರಾಶ್ವೇಪಣಾ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ (NOC) ನೀಡುವ ಷರತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಿಯಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ಶಾಲೆಗೆ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಷರತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಗೆ ನೀಡಿದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು/NOC ಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ಶಾಲೆಗೆ ನೀಡಿದ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ‘ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭ್ಯಾಸ’ವನ್ನು ಒಂದು ಷರತ್ತು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಿದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಾನ್ಯತೆಗೆ/NOC ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯವು ಸೂಕ್ತ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಲಮಿತಿಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚಿಸಬೇಕು.

ಏವಿಧ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸೂಚಿತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ವರ್ತನಾಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಮನರಾವರ್ತನೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಹಂತಗಳು 1–2: ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು:

- * ಮನುವಿಗೆ ತನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುವ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ;
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೀರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ, ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಿಗೆ/ಅವಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿ;
- * ಯಾವುದೇ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿ;
- * ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮನರಾವರ್ತನೆಯಾದಾಗ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ;

- * ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಹತಾಶೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಭಾರಿ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸುವುದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಿ.
- ii. ಹಂತ 3: ಶಾಲೆ ಪ್ರಾಥಿಕಾರಿಗಳು ತರಗತಿಯಿಂದ ಬಯಸಿದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸದಿರುವುದು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ – ಪಾಠಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿರುವುದು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗಲಾಟ ಮಾಡುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ:
- * ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಮೃದ್ಧ ವರ್ತನೆಗೆ (ಕೋಪಗೊಳಿಸಿರುವ ಸ್ವಷ್ಟ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ) ಮುತಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ;
 - * ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಭಂಗ ಬರುವುದನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವುದು ಗೆಳೆಯರ ಬೆಂಬಲ (ಇಂತಹ ವರ್ತನೆ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮನುವನೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು) ಮುಂತಾದವರ್ಗಳಂಥ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಎಳೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವವು.
 - * ಇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.
 - * ಸರಳವಾದ ಒಂದು ಮಾತಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ – ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಮನುವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ/ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಸಹಾಯಕವಾಗಬಹುದು.
 - * ಕಲಿಕೆಯ ತೊಂದರೆಗಳು, ಅವಧಾನ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಅತೀ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪರಿಸರ, ಆಫಾರ್ಟಗಳಂತಹ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ. ಗಮನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳು/ಆಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಶಾಲೆಯ ಸಮಾಲೋಚಕರು/ ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ.
 - * ಮೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕ್ರೇಸೋಂಡ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ಆಯ್ದುಯನ್ನು ನೀಡಿ.

iii. ಹಂತಗಳು4–5: ತೊಂದರೆದಾಯಕ ವರ್ತನೆ, ಇತರರಿಗೆ ನೋವು ಅಥವಾ ಗಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು:

- * ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹ ಇತರ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಇತರರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದಾಗ:-
- * ಮನುವಿಗೆ ಹೆದರಿಸದೆ ಮನುವಿನ ಆ ವರ್ತನೆ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿ.
- * ಸ್ವಷ್ಟಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ವರ್ತನೆಯ ಸಂಭವನೀಯ ತತ್ವರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಅವರೋಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.
- * ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ.
- * ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಶ್ರೀಯಿಗೆ ವಿಷಾದಿಸಿದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ತಪ್ಪು ವರ್ತನೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತೋರಬಹುದಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.
- * ಈ ವರ್ತನೆಯು ಇತ್ತೀಚಿನದೇ ಅಥವಾ ದೀರ್ಘಕಾಲದದ್ವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿ.
- * ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಥವಾ ನಡವಳಿಕೆಯ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿಂದ ಕಲಿಕೆಯ ತೊಂದರೆಗಳು ಉಧ್ಘಾತಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಸಮಾಲೋಚಕರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತನ್ನಿಂದಿರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.
- * ಜಗತ್ವಾಡುವುದರಲ್ಲಿ/ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತ ವರ್ತನೆಯು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅಂತಹ ವರ್ತನೆಯ ಸಂಭವನೀಯ ಪರಿಣಾಮ ಹಾಗೂ ಪಯಾರ್ಥ ಪರಿಹಾರ ಕುರಿತು ಬರೆಯುವುದರ (ಮೋಷಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ) ಜೊತೆಗೆ ಕೋಪ-ಪ್ರಕೋಪಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಸಂಭವನೀಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ Assignment ಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- * ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಮೋಷಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ; ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಮನುವಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಯಶಸ್ವಿನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಹೇಗೆ ನಿಭಾಯಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಾಲೋಚನೆಗೆ ಸೂಚಿಸುವ ಮೌದಲು ಮೋಷಕರನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ.
- * ಸಮಸ್ಯೆಯು-ಅಪ್ರಜೋಧಿತ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲತೆ, ವಿದ್ದುಂಸಕತೆ, ಶಾಲಾ ದಿನಚರಿಗೆ ಅಡಚಣೆ ಉಂಟಿರುವಂಧ ಗಂಭೀರ ಅಥವಾ ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ್ವಾಗಿದ್ದಾಗ- ಮನುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮೋಷಕರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

* ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಮೋಷಕರು ಶಾಲೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಅಸಮರ್ಥತೆ ಅಥವಾ ಭಯದಿಂದಾಗಿ ಮಗು ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷೆ/ತರಗತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ.

* ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಸಬಂಹಿದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

ಕಷ್ಟಕರ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು

i. ಮಾತಿನ ಫರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು:

- * ನಿಮ್ಮ ತಾಳ್ಳೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ, ನಿಮ್ಮ ದ್ವಾನಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಡಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಂಗ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಬೇಡಿ;
- * ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮತ್ತು ಮಗು ಶಾಂತಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿ, ನಂತರ ಮಗು ಶಾಂತವಾಗಿರುವಾಗ ಅವನನ್ನು/ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ಮಾತನಾಡಿಸಿ.
- * ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ. ವಿಷಯಗಳು ಉಲ್ಲಂಘಗೊಂಡರೆ, ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.
- * ಮೋಷಕರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಕೆಲ ಮೋಷಕರು ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರೂ ಅದೂ ಸಹ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- * ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚಕರ, ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಾಯ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಕೋಪ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ

ii. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು

- * ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಶಾಂತವಾಗಿರಿ;
- * ಇತರೆ ವಯಸ್ಸರಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಿರಿ / ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರು/ ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚಕರ/ ಮಕ್ಕಳ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನುರಿತರು.
- * ಇತರೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ;
- * ಇತರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ನೋವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಅನ್ವಯಿಸಿದರೆ

iii. ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು

ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ಸಹ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವ/ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಶಾಲೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನಿಗೆ ತಾನು ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಬಗ್ಗೆ ಮಗುವು ತಿಳಿಸಿದಾಗ, ಶಿಕ್ಷಕರು:

- * ಮನುಷಿಗೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು;
 - * ಮನುಷಿನ ಸಮಸ್ಯೆತ್ವಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗೌಣ ಮಾಡಿರುವುದು ಅಥವಾ ಅನುಮಾನಿಸಿರುವುದು;
 - * ಮನುಷನ್ನು ದೂಷಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅವನ/ಅವಳ ಗೌಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು;
 - * ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಪ್ಪು ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸಹಾಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮುಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮನನ್ನೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮನುಷಿಗೆ ವಿವರಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- 7.10** ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಷರ-ಮತ್ತು ಏಜೆನ್ಸಿ (ಮತ್ತು ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂಘ/ಸಂಸ್ಥಾನ) ಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾರ್ಗ/ಸೂಚಿಗಳು.
- 7.10.1 ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಿಸಿ ಮತ್ತು ಅನಾಮಧೇಯವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ದೂರುಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಲಹಾ/ದೂರ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಇಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಗೌಪ್ಯತೆ/ಮಿಶ್ನಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡ್ಯಾಮದಂತಹ ಇತರ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ದೂರುಗಳ/ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳವಾಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮತ್ತು/ಮೋಷಕರ ಮಾಹಿತಿಯ ಗೌಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು.
- 7.10.2 ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಯಸ್ವಿನ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಂತಾಗಲು, ತರಗತಿಯ ಮತ್ತು ಸಭೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿ (SDMC) ಯು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- 7.10.3 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಅದು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗದಿರುವಂತೆ ಸಂಹಿತೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಬೇಕು.
- 7.10.4 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಮೋಷಕರ, ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ನಿಯಮಾವಳಿ (Protocol) ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

7.10.5 ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತವಾರಿ ಸಮಿತಿ (SDMC)ಯು, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಮೇಲುಸ್ತವಾರಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (CPMC; Corporal Punishment Monitoring Cell) ರಚಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರು, ಇಬ್ಬರು ಮೋಷಕರು (ಮೋಷಕರಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾದವರು), ಒಬ್ಬ ವೈದ್ಯರು (ಲಭ್ಯವಿದಲ್ಲಿ), ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿದ ಒಬ್ಬ ವರ್ಕೇಲರು, ಒಬ್ಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಲಹೆಗಾರರು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅಥವಾ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯನ್ನು (ಸ್ಥಳೀಯ ತಹಶೀಲಾರ್ಡ್/BEO ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ತಂಡದಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಘಟಕವು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿದ) ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಾಲೆ ಮತ್ತು ಪದವಿ ಮೂರ್ಕ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದಿರುವ (SSLC and 2nd PUC) ತರಗತಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾಥಮಾಲೆಯ ಅಂತಿಮ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೊಳಗೆ ತರಬಾರದೆಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 5ರವರೆಗೆ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 5ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 2 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇರಬಹುದು; 8ರವರೆಗೆ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು 8ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 2 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 9ನೇ ತರಗತಿಯ 2 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು 10ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಆಗಿರಬಾರದು; ಮತ್ತು 12ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 11ನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

7.10.6 CPMC ಕಾರ್ಯ ಪಾತ್ರ: (ಶಾಲಾ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವೇಧ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತವಾರಿ ಸಮಿತಿ)

- I ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ, ಮಕ್ಕಳ ಲ್ಯೆಂಗಿಕ ದೌಜನ್ಯ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ಸುಂದರೆತೆಗಳನ್ನು ಏನೇ ಆಗಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿ ಘಟನೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ದಿನದಂದೇ ಆಲಿಸಬೇಕು; ಯಾವುದೇ ವಿಳಂಬವು ಯಾರೇ ಒಬ್ಬರ ಪರವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷೀವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡಲು ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೌಜನ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆ/ಶಿಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯದ ವಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಾಗ, ಅವರು ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ/ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಯಾರೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ/ಮೋಷಕ/ಶಿಕ್ಷಕ/ಸಿಬ್ಬಂದಿ ದೂರುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕಿರುಕುಳಕೊಳ್ಳಬಹುದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಬೇಕು.
- ii ಮಾದ್ಯಮ/ ಮೋಲೀಸ್/ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಪರವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಲು ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ/ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಬೇಕು.

- iii. ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ, ಮಗುವಿನ ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಬೇಕು;
- iv. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಫಟನೆಗಳು ನಡೆದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, 'ಸಂತ್ತುಸ್ತ ಮಗುವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ಸಮಿತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ವ್ಯೇದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರ್ಥಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಗು ಅನುಭವಿಸಿದ ಆಫಾತಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಜಿಕಿಶೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- v. ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಿಪಿಎಂಸಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳೊಂದಿಗೆ, ಫಟನೆ ಸಂಭವಿಸಿದ 48 ಗಂಟೆಗಳ ಒಳಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಜೆಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.
- vi. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರ (ಅಂದರೆ, CPMC ಯ ತೀರ್ಣನ್ನು ಮಗು ಮತ್ತು ಅವನ/ಅವಳ ಕುಟುಂಬವು ಒಬ್ಬದೆ) ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯಕ ಕುಂದುಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರದ (ಮಗು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬವು CPMC ತೀರ್ಣನಿಂದ ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಜೆಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು) ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು
- vii. ಮಗುವಿನ ಮೋಷಕರು ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ, ವಿಷಯವನ್ನು CPMC ಯು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- viii. ಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಗೆಹರಿಯಿದಾಗ, ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ 8ನೇ ಪರಿಷ್ಠೇದದ ಮೇರೆಗೆ ವಿವರಿಸಲಾದ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕು.

8. ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಬಹು-ಪಲಯಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ

- 8.1 'ಪರಿಹಾರದ ಹಕ್ಕು'- (ಎ) ಸಮಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನ್ಯಾಯ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು, (ಬಿ) ಅನುಭವಿಸಿದ ಹಾನಿಗೆ ಯುಕ್ತವಾದ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಶೈರಿತ ನಷ್ಟಭರ್ತೀ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು; (ಸಿ) ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುಸಂಗತ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ನಷ್ಟಭರ್ತೀ, ಪರಿಹಾರ, ಮನವಸತಿ, ಶೈಪ್ತಿ ಮತ್ತು ನಷ್ಟಭರ್ತೀಯಾಗದಿರುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ, RTE 2009 ರ ಉತ್ತಮ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, 'ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ' ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಷ್ಟಭರ್ತೀಗೆ ಯುಕ್ತ ಕಾನೂನು ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.
- 8.2 ಸರ್ಕಾರಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳು ಅವುಗಳ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿರಕ್ಷಕೆಗೆ ಬಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವರೂಪದ ಹಿಂಸೆಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ/ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ, ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ದೌಜನ್ಯ ಎಸಗಿದ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು, ವಾರ್ಡನ್ ಅಥವಾ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಹಿತ, ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ/ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಸಾಫ್ಟ್‌ವರ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆಯಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಆಡಳಿತಗಾರರು/ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.
- 8.3 ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ/ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗವು ಸ್ವತಂತ್ರ ತನಿಖೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಡೆಸುವ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬಾರದು. ಮಕ್ಕಳ ದುರುಪಯೋಗದ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಮೋಷಕರು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಹಿಂಪಡೆದರೆ, ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಅಪರಾಧವನ್ನು ನ್ಯಾಯಿಕ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಗುವಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಆರೋಪಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕರಿಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- 8.4 RTE ಕಾಯ್ದೆಯ 32(1)ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಗತ್ಯ ಪಡಿಸಲಾದಂತೆ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸೂಕ್ತವಾದ 'ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'ವನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬೇಕು

ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಧಿಸೂಚಿಸಬೇಕು. ಅಂತಹ ‘ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ’ವು ಮಿಷನ್ ವಾಣಿಲ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಅಧಿನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿಯ (DCPC;District Child Protection Committee) ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು/ಜಿಲ್ಲಾ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಅದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರಬೇಕು. DCPC ಇದು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು/ಜಿಲ್ಲಾ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಪ-ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು (AC) ಅದರ ಪದನಿರ್ಮತ ಸದಸ್ಯ-ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ/ಸಂಚಾಲಕರಾಗಿರಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು/ಜಿಲ್ಲಾ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಯುಕ್ತವಾದ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆಯ ಗಂಭೀರ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಿಕ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡು ಮತ್ತು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲ್ಪಡು ಸಹ ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

- 8.5** ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆಯ ಪ್ರಕರಣ ಸಂಭವಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದ ಕೂಡಲೇ, ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಹಿಂದಿನ ವಿಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವಂತೆ ಸಿಹಿಎಂಸಿಯು ಪ್ರಾಧಮಿಕ ಸತ್ಯಶೋಧನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲ್ಪಡೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಪ-ವಿಭಾಗಿಯ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು.
- 8.6** ಮನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸಾವಿಗೇಡಾದ್ದಲ್ಲಿ (ಕೊಲೆ ಅಥವಾ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ) ಪರಿಣಮಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಥವಾ ಲೈಂಗಿಕ ಅಥವಾ ಗಂಭೀರವಾದ/ತೀವ್ರವಾದ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಗಾಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಪ-ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು (AC) ಫಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದ ತಕ್ಷಣ ಸಾಧ್ಯವಾದಪ್ಪು ಬೇಗನೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವರ ನೇರ ಮೇಲ್ಮೈಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಾಧಮಿಕ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಪ್ರಾಧಮಿಕ ವಿಚಾರಣೆಯ 7-10 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರಣಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- 8.7** ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರ/ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ/ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ/ಆಸ್ತ್ರೇಗೆ ದಾಖಲಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, AC ಮತ್ತು ಮೊಲೀಸರು ತನಿಖೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವವರೆಗೆ ಆರೋಪಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಅಮಾನತುಗೊಳಿಸಬೇಕು.

- 8.8** CPMC ಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಚಾರಣೆಯ ವರದಿಯು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಉಪ-ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು (AC) ಗೆ ಉಬ್ಜವಾದ ತಕ್ಷಣ, ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವರದಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಂಶಯವಿರುವಲ್ಲಿಲ್ಲ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಮೇಲ್ಮೈಟ್‌ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಕರಣವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದರೆ, ಏನೇ ಆಗಲಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಘಟನೆ ನಡೆದಿನಾಂಕದಿಂದ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಮೊದಲು, ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ತಡವಾಗದಂತೆ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಚಾಲನೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿ ಸ್ಥೋಯ ಮೊಲೀಸ್ ತಾಣೆಗೆ ಲಿವಿತದಲ್ಲಿ ದೂರು ನೀಡಬೇಕು.
- 8.9** ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಪ-ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು (AC) ರವರು ದಾಖಲಿಸಿದ ದೃಷ್ಟಿಕ್ಕೆ ಶೀಕ್ಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ದೂರುಗಳಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಥಮ ವರದಿಯಾನ ವರದಿಯಾಗಿ (FIR) ದಾಖಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ AC, CPMC ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಹಾಗೂ ಸಂತ್ರಸ್ತ ಮನುವಿನ ಮೋಷಕ/ಪಾಲಕರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ತಾಣಾಧಿಕಾರಿ/ಮೊಲೀಸ್ ತಾಣೆಯ ಪ್ರಭಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಯ(ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಮೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ -CWPO) ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು. IPC, ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಕ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 2015(ತಿದ್ಯುವಡಿ 2021)ನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು, ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನಿಯಮಗಳು ಹಾಗೂ ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿನಿಯಮ, 1955, ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟಪಂಗಡ (ದೋಜನ್ಯ ತಡೆ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1989ರ ಸಂಖಾರಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳು ಪ್ರಥಮ ವರದಿಯಾನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- 8.10** ತರುವಾಯ, ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮೊಲೀಸ್ ಕಡೆಯಿಂದ ತಾರ್ಕಿಕ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥೋಯ ಮೊಲೀಸ್ ತಾಣೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಮೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ (CWPO) ವಹಿಸಬೇಕು. ಅವರು ತಕ್ಷಣವೇ ಆರೋಪಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಿಕ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಪರಾಧಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಯುಕ್ತ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ತಮ್ಮ ತನಿಖೆಯನ್ನು ಮೂರ್ಕಣಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೋಷಾರೋಪ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉಪ-ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು (AC) ಗೆ ಯುಕ್ತ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ, ಆದರೆ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿ ಪ್ರಥಮ ವರದಿಯಾನ ವರದಿ ದಾಖಲಾದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ 3 ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಅಪರಾಧದ (ಗಳೆ) ಗಂಭೀರತೆ ಏನೇ ಇದ್ದರೂ, ಶಾಲೆಯ ಯಾವುದೇ ಮನು/ಶಿಕ್ಷಕ/ಸಿಬ್ಬಂದಿ/ಮೋಷಕರ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಅಥವಾ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ತನಿಖೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಲೀಸ್ ತಾಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನು/ಅವಳು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶಾಲೆ ಅಥವಾ ನೇರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಆತನ ಮಾತುಕರೆಯು ಬೆದರಿಸದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅವರ ಮೋಷಕರು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಿಹಿವಂಸಿಯ ಕಾನೂನು ನೇರವು ಸದಸ್ಯರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು.

- 8.11** ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ನೇರವು ಸೇವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ (ಅದರ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಿಂದ ನಾಮ ನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡ), ದೃಂಡಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ಒಳಗಾದ ಮಗುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆತನ ಮೋಷಕರಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಹೊನೆಯವರೆಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾನೂನು ನೇರವು ನೀಡುವುದು ಸಿಹಿವಂಸಿ ಯ ಕಾನೂನು-ನೇರವು ಸದಸ್ಯರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.
- 8.12** ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಘಗಳು/ಒಕ್ಕೂಟಗಳು, ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ತಿದ್ದಲು ಪ್ರಯತ್ನಸ್ತುತಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕು.
- 8.13** ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ CPMC ಮತ್ತು SDM (ಕನಾರ್ಟಕದಲ್ಲಿ AC) ರವರು, ಸಂತ್ರಸ್ತ ಮಗುವಿನ ಸುರಕ್ಷತೆ ಹಾಗೂ ದೃಂಡಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಎರಡನ್ನೂ ಕಾಪಾಡುವ ಇಡೀ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಗುವನ್ನು ಹೊಡಲೇ ಆಸ್ತ್ರೆಗೆ ಹೊಂದೊಯ್ದು ಅಗತ್ಯವಿದರೆ, ಅವರು ಯಾವುದೇ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿಪರ ಮನೋವೈದ್ಯರು ಅಥವಾ ಮನಶ್ಶಾಸ್ತಿಜ್ಞರು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಾಲೋಚಕರ ಸೇವೆಗಳು ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಅನುದಾನಿತ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಖಾಸಗಿ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- 8.14** ಒಮ್ಮೆ SDM (ಕನಾರ್ಟಕದಲ್ಲಿ AC) ನ ವಿಚಾರಣೆ ಮೂರಿಗೊಂಡರೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರಕರಣದ ತೀವ್ರತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂತ್ರಸ್ತ ಮಗು ಅಥವಾ ಅವನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸಂದಾಯಮಾಡಲು, ಅವರು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಥಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಸೂಕ್ತ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಶಾಲೆಯಿಂದ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಬಹುದು.

- 8.15** ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ **SDM**(ಕನಾರ್ಟಕದಲ್ಲಿ AC)ತನ್ನ ವಿಚಾರಣಾ ವರದಿಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರ/ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ/ಬೋಧಕೇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ (ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ) ವಿರುದ್ಧ ಶಿಸ್ತ ಕ್ರಮಕ್ಷಾಗಿ ಉಪವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು/ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ) ಸಹ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. **SDM** ನ ವರದಿಯು ಶಿಕ್ಷಕ/ಮುಖ್ಯಸ್ಥ/ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಉಪವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು/ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ), ಕಾನೂನು/ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಶಿಸ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಯುಕ್ತ ಕಾಲಮಿತಿಯೋಜನೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- 8.16** ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ) ಶಾಲೆಯ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು/ ಅಥವಾ ಹೊಸ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಅದಕ್ಕೆ ನಿರಾಕ್ಷೇಪಣಾ ಪತ್ರನೀಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಾಲೆಯ ದಾಖಲೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- 8.17** ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಧಿಕೃತೆಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯು ವ್ಯಾದ್ಯರು, ಸಮಾಲೋಚಕರು, ಮನಃಶ್ಲಾಸ್ತಜ್ಞರು, ವಕೀಲರು, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ/ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ (ಉಪ-ಜಿಲ್ಲಾವಾರು) ಅಗತ್ಯ ವ್ಯತಿಪರರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು (ನವೀಕರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ) ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯು, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಅಂತಹ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದ ವ್ಯತಿಪರರಿಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಯಶೈತನ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಕರಣವಾರು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗೌರವ ಧನವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ/ ಮನಶ್ಯಶೈತನ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ/ಸಂಪೇದನಾಶೀಲನನ್ನಾಗಿಸುವ/ ಪ್ರಜಾರಮಾಡುವ/ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ (ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ) ಉಪಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಸಂದಾಯದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಬೇಕು.
- 8.18** ಎಸ್ ಡಿ ಎಂ ರವರು, ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು/ಜಿಲ್ಲಾದಂಡಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ (ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕುರಿತ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ) ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೋಳಿಗೆ ವರದಿಯಾಗುವ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ 3 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಬೇಕು.
- 8.19** ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು/ಜಿಲ್ಲಾದಂಡಾಧಿಕಾರಿಗಳು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ, ಎಂದರೆ ಕನಿಷ್ಠ 3 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕುರಿತ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಲುವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸಬೇಕು.

- 8.20** ಮೇಲಿನ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಿರುಗೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಥಾವಶ್ತಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ / ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕರ (ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ) ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.
- 8.21** ICSE, CBSE ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಫಳನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಯುಕ್ತ ಕಾಲಮಿತಿಯೋಳಗೆ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕು. ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಲಾ ಮಂಡಳಿಗಳು ವೃತ್ತಿಪರರ ಬಹು-ವಿಷಯಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (ರಾಜ್ಯವಾರು) ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣಾ ಕೋಶವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಈ ಕೋಶಗಳು ತಮಗೆ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಫಳನೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಕುರಿತು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಂವೇದನಾಶೀಲಗೊಳಿಸುವ / ಮನಸ್ಸೇಶನ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು ಸಂಯೋಜಿತ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವುದು ಅಂತಹ ಒಂದು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋಶಗಳು ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸದರಿ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಬೇಕು.
- 8.22** ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗಳು ತಮಗೆ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ, 'ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣ'ವು ಸಂಯೋಜನೆ/ಮಾನ್ಯತೆ/NOC ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಷರತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಬಂಧಿಸಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಅವರು 'ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ / ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳದ ಅಭ್ಯಾಸ'ವು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾದ ಸಂಯೋಜನೆ/ಮಾನ್ಯತೆ/NOC ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಸಹ ಅವರನ್ನು ನಿಬಂಧಿಸಬೇಕು.
- 8.23** ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗಳು, ಮುಕ್ತ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು (RTE) ಅಧಿನಿಯಮ, 2009ರ ಉಪಬಂಧಗಳ ಹಾಗೂ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ/ಹೊರಡಿಸಿದ/ಅಧಿಸೂಚಿಸಲಾದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಬದ್ದವಾಗಿರುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಯೋಜಿತ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಈ ನಿರ್ಣಯಲ್ಲಿ ಅವರು ವರ್ಷಕ್ಕೂಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿನ (MHRD) ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆಯು ವರ್ಷಕ್ಕೂಮ್ಮೆ NUEPA ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿನ ಅನುಪಾಲನಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಂಡು ಬಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು NCPCR ನೋಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಣೆಗೊಳಿಸಲು ಕರಡು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ

ಸದಸ್ಯರ ಪಟ್ಟಿ

ಕ್ರಮಂ	ಹೆಸರು
1.	ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಮಲಾ ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಫಟಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಣೆ ಸಮಿತಿ.
2.	ಶ್ರೀಮತಿ ದೀಪಾ ದೀಪಿತ್ತಾ, ಸದಸ್ಯರು, ಎನ್.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಆರ್.
3.	ಡಾ. ವಿನೋದ್ ಕುಮಾರ್ ಟಿಕೊ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಎನ್.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಆರ್.
4.	ಶ್ರೀ ಲವ್ಜ್ ಮಾರ್ (ಸಂಚಾಲಕರು) ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಎನ್.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಆರ್.
5.	ಡಾ.ಶೇಖರ್ ಶೇಷಾದಿ, ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳು, ಮತ್ತು ಮನೋವೈದ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ (ನಿರ್ಮಾಣ)
6.	ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ರಾಮನಾಥನ್ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸರ ಕಾನೂನು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ.
7.	ಪ್ರೌ. ಘಾನಂ ಬಾತ್ರಾ, ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ, ನವದೆಹಲಿ.
8.	ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಧ್ಯಾ ಪರಾಂಜಪೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಎನ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿ.
9.	ಪ್ರೌ. ನಳಿನಿ ಜುನೇಜಾ, ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಅನೋಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನಾ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ
10.	ಶ್ರೀ ರಾಮ್‌ಫೂಲ್ ಸಿಂಗ್, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಅವಿಲ ಭಾರತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರ ಒಕ್ಕೂಟ (ಎಬಿಟಿಎಫ್).
11.	ಡಾ.ಆರ್.ಕೆ. ಶರ್ಮಾ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಎ.ಹೆಚ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಒ.ಎನ್. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸ್ಕೂಲ್, ನವದೆಹಲಿ.
12.	ಶ್ರೀಮತಿ ಅಂಜನ ಭಲ್ಲಾ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯ,
13.	ಶ್ರೀ ವಿಕ್ರಮ್ ಸಹಾಯ್, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯ, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ
14.	ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆರಣ್ ಭಟ್ಟ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಚಾಲಕರು ಆರ್.ಟಿ.ಇ. ವಿಭಾಗ, ಎನ್.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಆರ್.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಣ್ಣಗಳ ರಕ್ಖಣಾ ಆಯೋಗ,

5ನೇ ಮಹಡಿ, ಚಂದ್ರ ಲೋಕ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್, 36 ಜನಪಥ, ನವದೆಹಲಿ – 110 001

ದೂರವಾಣಿ: 011-23724027, 23478200, ಫೋನ್: 23724026 ಇ-ಮೆಲ್: ncpcr.india@gmail.com, Website:

ಅಧ್ಯಾಯ-2

ಶಾಲೆ/ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಕುರಿತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅನುಪ್ರಾನದ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳು, ಮೇಲ್ಮೈಭಾರತೀ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ.

1. ಉದ್ದೇಶಗಳು:

ಉದ್ದೇಶ 1: 18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು:

ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮಕ್ಕಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿ, ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಹೇಳಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಮಕ್ಕಳು 18 ವರ್ಷದೊಳಗಡೆಯೇ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗಲು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸೇರಿ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.

ಉದ್ದೇಶ 2: ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಅನುಪ್ರಾನ:

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಭಾರತ 1992 ಡಿಸೆಂಬರ್ 11 ರಂದು ಒಬ್ಬ ಸಹಿ ಮಾಡಿದಂತೆ, ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯದಂತೆ, ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾಯ್ದೆ-2009. ನಿಯಮ 2010, ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ-2015 (2021 ರ ಶಿದ್ಧಪಡಿ) ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ ಹೊರ ತಂದಿರುವ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಕುರಿತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಅನುಪ್ರಾನಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಕನಾರಿಕ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಅನುಪ್ರಾನದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಶಾಲೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಷ್ಟ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ನೆಗೊಳಿಸಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಕ ಸೂತ್ರಗಳ ಯಶಸ್ವಿ ಅನುಪ್ರಾನ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಉದ್ದೇಶ 3: ಶಿಕ್ಷಕರು/ಸಿಬ್ಬಂದಿ/ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ:

ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡದೆ, ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾದ ವಿಧಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ವರ್ತಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಜಾಣಿ, ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಾಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರನ್ನು ಸಜ್ಜಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು.

ಉದ್ದೇಶ 4: ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು:

18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜೀವಚಾರಿಕ, ಅನೌಪಚಾರಿಕ, ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇಲಾಖೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗದಂತೆ ಏಕರೂಪದ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ವಿಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಸೂಕ್ತ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರಂತರತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಉದ್ದೇಶ 5: ಅರಿವು, ಜಾಗೃತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು:

ಮಹತ್ವಿಗೆ ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕುಟುಂಬ, ಮೋಷಕರು, ಸಮುದಾಯ, ಗ್ರಾಮ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ಶಾಲೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳು, ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು, ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಗುತ್ತಿಗೆ ನೌಕರರು, ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರು ಹಾಗೂ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಮಹತ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಅರಿವು, ಜಾಗೃತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.

2. ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:

ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯು ಕನಾರಿಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ 18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಹತ್ವಾರ್ಥಿಗೆ ಶಿಪಚಾರಿಕ, ಅನೋಪಚಾರಿಕ, ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಹಾಗೂ ಇತರೇ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಅಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸರಕಾರ ಶಾಲೆ, ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆ, ಅನುದಾನ ರಹಿತ ಶಾಲೆ, ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ, ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ನಸಿಂಗ್‌ಗ್ರಾಮ, ಐಟಿಎಸ್ ಯಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ಕೋಎಸ್‌ಗಳು, ಮಹತ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಪದವಿ ಮೂವರ್ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಕೇವಲ ಶಾಲಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೇ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ ಹಾಗೂ ಇತರ ಶಾಲಾ ಪರೇಶಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಗಳ ಆವರಣ, ತರಗತಿಗಳು, ಶಾಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಶ್ರೇಡಾಕೂಟಗಳು, ಬಿಸಿ ಉಟ ಜಾಗ, ವಸತಿ ನಿಲಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆವರಣ, ಪ್ರತಿಭಾ ಕಾರಂಜಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಅಂತರಾಶಾಲಾ ಸ್ವರ್ದ್ರೇಗಳು, ಶಾಲೂಕು/ ಜಿಲ್ಲಾ/ ರಾಜ್ಯ/ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ/ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ವಿವಿಧ ಸ್ವರ್ದ್ರೇಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಶಾಲಾ ಪ್ರವಾಸದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಮತ್ತು ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ಶಾಲೆಯ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

3. ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಮೂಲಾಂಶಗಳು

ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂಬಂಧ ಇರುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಹಲವು ಇಲಾಖೆಗಳ ಸೂಕ್ತ ಸಹಯೋಗ, ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ.

- i) ಮಹತ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಯ-2009 ಹಾಗೂ ನಿಯಮ.
- ii) ಕನಾರಿಟಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯ-1983
- iii) ಮಹತ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಹತ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯ-2015 (ತಿದ್ದುಪಡಿ 2021) ಹಾಗೂ 2016 ರ ಮಾದರಿ ನಿಯಮ ಹಾಗೂ 2022 ತಿದ್ದುಪಡಿ ನಿಯಮ.
- iv) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ ಕಾರ್ಯ-2005.

- v) ಲೈಂಗಿಕ ಅಪರಾಧಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ-2012 ಹಾಗೂ ನಿಯಮ.
- vi) ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ- 1860
- vii) ಗಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆ-1993(2015ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಂತೆ)
- viii) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ-2020
- ix) ಕನಾರ್ಚಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ- 2016
- X) ಅನ್ಯೇತಿಕ ಮಾನವ ಕಲ್ಭು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ 1956 (2006 ತಿದ್ದುಪಡಿ)

ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಂದಿಗೆ ನೇರಪಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು

- i) ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ, ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- ii) ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ (ಪದವಿ ಮೂರ್ವ), ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- iii) ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- iv) ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- v) ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- vi) ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ (ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ), ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- vii) ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- viii) ಅಲ್ಲಂಬಂಧೀಯ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- ix) ಕನಾರ್ಚಿಕ ವಸತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಘ, ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- x) ಕನಾರ್ಚಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ (ಉಸ್ತುವಾರಿ, ಮೆಲ್ಲಿಜಾರಣೆಗಾಗಿ)

ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಸಹಯೋಗ, ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು

- i) ತಾಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲಾ/ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ಸೇವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- ii) ಮೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- iii) ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- iv) ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- v) ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸರ್ಕಾರ.
- v) ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಫಟಕ, ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮಿತಿ, ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿ, ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಮೊಲೀಸ್ ಫಟಕ, ಮತ್ತು ಸಹಾಯವಾಣಿ(1098 ಅಥವಾ 112), ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಫಟಕ (CDPO)
- VI) ಕನಾರ್ಚಿಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ನಿಯಮ (ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ / ತಾಲೂಕು ಫಟಕಗಳು)

4. ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ರಮಗಳು:

- 4.1. ಈ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಭೋಧಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಭೋಧಕೇಶರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಈ “ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ”ಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಓದಿ ಅಥವಾ ಸಿಕೊಳ್ಳಲಿವುದು.
- 4.2 ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕುರಿತು ಆಯಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಡೆಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.
- 4.3. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ “ಮಾಡಬಾರದು-ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು”(Do's and Do Not's) ಕುರಿತು ಕರಪತ್ರ, ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ, ಕೈಪಿಡಿ, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿಗೂ ನೀಡುವುದು.

- 4.4 ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬೋಧಕ ಮತ್ತು ಬೋಧಕೇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಅಲ್ಲದೇ ಶಾಲೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಸಂದರ್ಶಕರು, ಶಾಲೆಗೆ ಸೇವೆ ನೀಡುವ ಇತರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು. (ಶಾಲಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಒದಗಿಸುವವರು, ದಿನಸಿ ಸಾಮಾನು ಒದಗಿಸುವವರು, ಕಾವಲುಗಾರರು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆತರುವ ಆಟೋ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ವಾಹನ ಚಾಲಕರು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಕೆಲಸಗಾರರು ಇತ್ಯಾದಿ)
- 4.5. ಯಾವುದೇ ಫಟನೆ/ಪ್ರಕರಣ/ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು, ಹಿತದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನ ಗುರಿಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಸೇಣಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವುದು.

5. ಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು:

- 5.1. ಶಾಲಾ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಬೋಧಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಬೋಧಕೇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಅಡುಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಕಾವಲುಗಾರ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಓದಬೇಕು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಓದಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಪ್ರಶ್ನೇಕವಾಗಿ ಈ ಕುರಿತು ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಡೆಸಬೇಕು.
- 5.2. ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ, ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ ಸದ್ಯಸರುಗಳಿಗೆ ಈ ಕುರಿತು ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ನಡೆಸಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.
- 5.3. ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಕರಪತ್ರ, ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ, ಕೈಪಿಡಿ ತಯಾರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. (Do's and Do Not's) ಹಾಗೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಕರಿಗೆ, ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ರೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ ತಯಾರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು.
- 5.4. ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಶಾಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ (7.10.5) “ಶಾಲಾ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರೂಪಣನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿ” (CPMC- The School Corporal Punishment Monitoring Cell) ಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು. ಅಡಕ್:1 ರಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸಮಿತಿಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- 5.5. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಾಗರೂಕತೆಯ ಹೋರತಾಗಿಯೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಿ.ಪಿ.ಎಮ್.ಸಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ (7.10.6)ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಂತಕ್ಕ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮಂಡಿಸುವುದು.
- 5.6. ಶಾಲಾ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರತಿ ಮಾಸಿಕ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಬಧವಾಗಿ ನಡೆಸಿ, ನಡಾವಳಿ ಬರೆದು, ಕಡತವನ್ನು ಮುಖ್ಯಶಿಕ್ಷಕರು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- 5.7. ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆ, ಮನೋಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಮೋಷಕರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿಯ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಶಾಲಾ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರೂಪಣನೆ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾದ ವ್ಯಾದ್ಯರು, ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚಕರ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಅಂಶಕ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮನೋಸಾಮಾಜಿಕ, ಮನೋಸ್ಥಿತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಿಸಬೇಕೇ ಹೋರತು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ “ಶಿಕ್ಷೆ”ಗೆ ಒಳಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

- 5.8** ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೋಷಕರ ಸಭೆ, ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ ಸಭೆ, ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಖಣಾ ಸಮಿತಿ, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ದ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ ಕರೆದು ಇವರೆಲ್ಲರ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಮಕ್ಕಳ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಮೋತ್ತಾಹಿಸುವುದು, ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು.
- 5.9** ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಬೆದರಿಸುವುದು, ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಮಕ್ಕಳೇ ಇತರರಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು, ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮದಂತಹ ಘಟನೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಕ್ಕಳ ಸೇಳಿಗೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಖಾಂತರವೇ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು. (ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಖಣಾ ಘಟಕ, ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮಿತಿ, ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವಾಣಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ/ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯುವುದು.)
- 6.** ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು:
- 6.1** ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಹಾಗೂ ವಿಭಾಗದ ಹಿರಿಯ/ಕೆರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಪುರಿತು ಒಂದು ದಿನದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು.
- 6.2** ಆಯಾ ಹಂತದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರವರ ಕ್ಷೇತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ತಲುಪಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಮಾಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- 6.3** ತಾಲೂಕು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ (ಸರಕಾರಿ, ಅನುದಾನಿತ, ಅನುದಾನ ರಹಿತ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ) ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- 6.4** ಸಿ.ಪಿ.ಎಮ್.ಸಿ ಸಮಿತಿ ರಚನೆಗೊಂಡು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮಿತಿ ಸಭೆ, ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ, ಇಟ್ಟಿ ಚಚೆಸಿ ತೀರ್ಮಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗೊಂಡು ನಡಾವಳಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- 6.5** ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಸ್ಪರ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ವಿಷಯ ಪರಿಣಿತರು, ಬಾಳಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ, ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗುವಂತೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ನಡಾವಳಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- 6.6** ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಂತೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ “ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿಷೇಧಿಸಿರುವ” ಬಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಅರಿವು, ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- 6.7** ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿಷೇಧಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಮಾಳನೆ ಮಾಡಬೇಕಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಜಾಗೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದು. ಉದಾ: ಕರಪತ್ರ, ಕೈಪಿಡಿ, ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ, ಕಿರು ಸಾಕ್ಷಬೆತ್ತ, ದ್ವಾನಿಸುರುಳಿ, ರೇಡಿಯೋ ಜಿಂಗಲ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

- 6.8.** ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳ ವರದಿಗೆ ಪ್ರಥಾನ ಆಧ್ಯತ್ಮ ನೀಡಿ ತತ್ವಜ್ಞ ಸ್ವಂದಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವುದು.
- 6.9.** ಕಾಲ-ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶಾಲೆ, ಹೋಬಳಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಬ್ಲಾಕ್, ಹಂತದ ವರದಿಯನ್ನು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಬ್ದಧವಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡುವುದು.
- 6.10.** ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಶಾಲಾಕು ಮಟ್ಟದ ತಹಶೀಲದ್ವಾರಾ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ವಹಿಸುವುದು.
- 6.11.** ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಬೆದರಿಸುವಿಕೆಗೆ ಪ್ರಕರಣ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.
- 7.** ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು:
- 7.1.** ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣೇಧಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ನೀಡಿರುವ “ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ” ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಶಾಲಾಕು ಮಟ್ಟದ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಓದಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯೇತ್ವಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಆಗಿರುವ ಕುರಿತು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- 7.2.** ಶಾಲಾಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿದಾರರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಶಾಲಾಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ತರಬೇತಿ ತಂಡವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ಅನುಸರಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸುವುದು.
- 7.3.** ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರಚಾರ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು
- 7.4.** ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಜಾಗೃತಿ, ಅರಿವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು.
- 7.5.** ಶಾಲಾಕು ಮಟ್ಟದಿಂದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಬಂದಲ್ಲಿ ತತ್ವಜ್ಞ ಸ್ವಂದಿಸಿ ಸೂಕ್ತಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವುದು.
- 7.6.** ಜಾಗೃತಿಗೆ, ಪ್ರಕರಣಗಳ ಇತ್ಯಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ, ಸಮನ್ವಯತೆ, ಸರಕಾರ, ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಅವರ ಸರಕಾರ ಪಡೆಯುವುದು.
- 7.8.** ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತ್ರೆ ಮುನಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಲೀಸ್ ವರಿಷ್ಠಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಡಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ ಅಧ್ಯವಾ ಡಿ.ಇ.ಆರ್.ಎ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ತ ಆದೇಶ ಮತ್ತು ಸುತ್ತೋಲೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದು. (DCPC and DERA:- District Child Protection Committee - District Education and Regulation Authority)

- 7.9** ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ನಡೆಸಿದ ಸಭೆಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬಧವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಕೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.
- 7.10** ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಾಗುವಂತೆ ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿ ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯತ್ರೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸೂಕ್ತ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು.
- 8.** ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:
- 8.1** ರಾಜ್ಯದ್ವಾರಂತೆ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಥಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸುವುದು.
- 8.2** ಶಾಲೆ, ತಾಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಹಭಾಗಿತ್ವಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಿಂದಲೇ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸುವಂತೆ ಸೂಕ್ತಆದೇಶ/ಸುತ್ತೋಲೇಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ಹೊರಡಿಸುವಂತೆ ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.
- 8.3** ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಉಸ್ತುವಾರಿಗಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ 3 ಸಲ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವುದು.
- 8.4** ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಕಾನೂನು, ನೀತಿ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬರುವುದು.
- 8.5** ವಾರ್ಷಿಕ ಕನಿಷ್ಠ 02 ಬಾರಿಯಾದರೂ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವುದು.
- 8.6** ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವರದಿ ನೀಡುವ ಕುರಿತು ವಿವಿಧ ನಮೂನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಗತ್ಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.
- 8.7** ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆ, ತಾಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ, ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುವುದು.

ಅಡಕ:1 ಶಾಲಾ ದೈಹಿಕ ತೀಕ್ಷೆ ನಿರ್ವೇಧ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತವಾರಿ ಸಮಿತಿ..

ಕ್ರ.ನೂ	ಅಧಿಕಾರಿಗಳು/ಸದ್ಯಸರುಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ಆಯ್ದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ	ಹುದ್ದೆ ಮತ್ತು ಪದನಾಮ
1	ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು (ಒಬ್ಬರು)	1+1=2	ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಆಯ್ದು ಮಾಡುವುದು.	ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು (ಅಧ್ಯಕ್ಷರು)
2	ಮೋಷಕರು	2	ಮೋಷಕರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡುವುದು	ಸದಸ್ಯರು
3	ಪ್ರೇರ್ಯರು	1	ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರೇರ್ಯರು	ಸದಸ್ಯರು
4	ವಕೀಲರು	1	ಜಿಲ್ಲಾ/ತಾಲೂಕು ಕಾನೂನು ಸೇವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ನೇಮಿಸುವುದು	ಸದಸ್ಯರು
5	ಅಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚಕರು	1	ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸೆಗಳಿಂದ, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಘಟಕ ನೇಮಿಸಬೇಕು, ತಹಶೀಲ್‌ಲ್ಯಾರರ ಶಿಫಾರಸ್‌ನ ಮೇರೆಗೆ	ಸದಸ್ಯರು
6.	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು		ಆ ಶಾಲೆಯ ಉನ್ನತ ತರಗತಿಯ ಹಿಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು (ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ) ಅಂದರೆ 10 ನೇತರಗತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, 9ನೇ ತರಗತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಯ್ದುಮಾಡಬೇಕು (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಇರುವ ಆ ವರ್ಷದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು)	ಸದಸ್ಯರು

ಉಲ್ಲೇಖ: - ದೈಹಿಕ ತೀಕ್ಷೆಯ ಕುರಿತು ಶಾಂಜಾನಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಾಯೋಗಾರ್ಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ

(TRAINING TEACHERS ON EMOTIONAL SELF-REGULATION AND POSITIVE DISCIPLINE FOR SAFER SCHOOLS)

- ಮೋಷಕತ್ವ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ತೀಕ್ಷೆಯ ಬಳಕೆ 2017– Sauli Hyvärinen the Central Union for Child Welfare.

ಅರ್ಥಾಯ-2

ପ୍ରକାଶନ : ୨

ଦେଖିବା
ପରିମାଣ

(ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಅರ್ಥಕ್ಕಾಲಿನ), ಹಂಡುಳಿದ ವಗ್ರಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲ್ಲವೇ, ಮಹತ್ವದ ರಕ್ಷಣೆ ನಡೆದೆಶಾಲಯ ಕಾಗ್ರೋ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಸಮಯ	ವಿಷಯ	ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾಂಶಗಳು	ಮಂಡಣಿಯ ವಿಧಾನ	ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಾಂಶಗಳು	ಸಂಚಯಗಳು
1	ಬೆಳಿಗ್ 10:00 ಉಂದು 10:30	ಪ್ರೀಕ್ರಿಯಾಗಳ ಸೂಂದರ್ಯ	ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಸರು, ಹುದ್ದೆ, ವಿಳಾಸ, ಶಾಲೆ, ದೂರವಾಣಿ, ಸ್ಹಿ, ಇತರೆ ಮುಹತ್ತದ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳು ಇದುವಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು	ನೋರೆಡೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನೋರಣಾಲ್ಯಾಸಿಕೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾದಿ	ಅರಬ್ಜೆತಿ ಪಡೆದವರ ಸಂಪರ್ಣ ವಿವರ ಬಂದಿರಬೇಕು	ಎಲ್ಲ ತರಬ್ಯತಿ ಪಡೆದವರ ವಿವರ ಗಳಿಕೆರಿಗಳಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.
2	10:30 ೧೦:೦ 11:00	ಉದ್ದೇಶನ	ಆಯ್ದು ಹೆಂತದೆ ಹಿರಿಯ ಅಡಕಾರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುವುದು	ಕಾಂಕೆಂಟಿಕಾರಿ ರೀಪ್ ಬೆಳಗಿಸುವ ಮುಖಾಂಶರ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಇತರ ಉತ್ತಮ ಕ್ಷಮ ಮಾಡುವುದು.	ಉದ್ದೇಶನಯಲ್ಲಿ ತರಬ್ಯತಿಯ ಗುಂ, ಉದ್ದೇಶ ಕಾಗ್ರೆ ಪುಸ್ತಕತೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವೈಚಿಂಬಿಯ ಪೂರ್ವಾವಕಾಸಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮಾಹಾಂಶರ ಲರಬ್ಯತಿಯ ಉದ್ದೇಶ ಸಂಪೂರ್ಣ	20 ಹಿಂದೆ 30 ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶನ ಕಾರ್ಯ ಕ್ಷಮ ಮುಗಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡು.
3	11:15 ೧೦:೦ 12:00	ವಿಶಿಷ್ಟಾಂಶಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಗಿಸಿಕೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ವೀರೇಷ ಅವಕಾಶಗಳು.	ಇತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ 4 ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಸುಂಹೆಗಳ ಪರಿಚಯ. ಮತ್ತು ಮುಲೆ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪರಿಚಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಜ್ಞಾನ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೆಂಡುರಿಸಿ ಪ್ರಮುಖ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಂಡಣಿ	ಪ್ರಿಯ ಬಳಸುವುದು, ಕೆಲವು ಫೋನ್/ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮುಖಾಂಶರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಾಗ್ರೆ ಮಂಡಿಕ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ 3 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದು ಮತ್ತು ಹಾಬಿಟ್ಯಾಸ್ಟ್‌ಹೆಚ್‌ವೆದು.	ಶಾಲೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ವಹಣೆ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ/ಪ್ರಮುಖ 4 ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಗಂಪಾಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ 2ನೇ ಸುಂಖಿಗೆ ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಯಾಕ್ಷಣಿಗೆ ಹಿಂಬಾಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮ.	

8	02:30 ರಂದೆ 03:30	ಶಾಲೆ/ ಶಾಲುಹಳ್ಳಿ / ಜಿಲ್ಲೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾರ್ಗ ಸುಚಿತ್ಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕ್ರಮ	ಬಾಧ್ಯತೆಯ-02ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸುಫ್ರಾ ವರಣಸುವುದು	ಮಾರ್ಗ-ಸುಚಿತ್ಯ 02ನೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ 15 ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.	ಕೆ ಮಾರ್ಗ-ಸುಚಿತ್ಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಖಾಗಪಟ್ಟಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾಗಳೇ	ಕೆ ಮಾರ್ಗ-ಸುಚಿತ್ಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಖಾಗಪಟ್ಟಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾಗಳೇ ಅಂಶವಾಗಿರಬೇಕೇ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟೊಂದೆರಬೇಕೇ ಒಟ್ಟೊಂದೆರಬೇಕೇ ಅನುಷ್ಠಾನವುದು.	ಆಯೋ ಹಂತದ ಆಯೋ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ.
9	03:30 ರಂದೆ 04:15	ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ :- ಶಾಲಾ ಹಂತದ ದೇಶಿಕ ಶಿಕ್ಷಕ ನಿರ್ವಹಿತ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಉನಿ ಮೇಲುಸ್ತಾಪಿ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ ಕಾಗ್ಲ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮಂಡಣೆ	ಮಾರ್ಗ-ಸುಚಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ 07 ರಲ್ಲಿ 7.10.5/6 ರ ತನಕ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ, ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕಡತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಸಂಪರ್ಕ ವಿವರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಸಂಪರ್ಕ ವಿವರಿಸುವುದು. ಸದಸ್ಯರ ಆಯೋ ಕರ್ಮವನ್ನು ವಿವರಿಸರಬೇಕೇ (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ 7.10.5ರಲ್ಲಿ ಇದೆ)	ಬಿ.ಬಿ.ಬಿ. ದೀಲ್ಡೆ ಝಾರ್ಟ್‌ಎ ಮುಲಕ್ ಎವರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟೆ ಮಾರ್ಗ-ಸುಚಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ 2 ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪಿ.ಬಿ.ಬಿ. ಶಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ	ಮಂಡಣೆಯದ ಸಂತರ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಿತಿ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ್ದು ಬಗ್ಗೆ ಒಟ್ಟೊಂದುತ್ತಾರೆ ಖಾತ್ರಾಯಿಸಿದ್ದುತ್ತಾರೆ.	7.10.5ರ ಪ್ರಕಾರ ಮಂಡಣೆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಾಗ್ಲ ಮತ್ತು ಹಿತದ್ವಾರಾಯಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸದಸ್ಯರ ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮದಾನ್ಯಾಸ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಂಡಣೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ.	
10	04:15 ರಂದೆ 04:45	ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕೆ ಮಹಿಳೆಗಳಾರಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನೀಡುವುದು	ಮಾರ್ಗ-ಸುಚಿತ್ಯ ಕ್ರಮ ಸಂಪೂರ್ಣ : 06 ಮತ್ತು 08ರಲ್ಲಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಕಾಗ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆ / ರಾಜ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿವರಿಸುವುದು	ಪಶ್ಚಿಮ ಅಂಶವನ್ನು ಒಟ್ಟೊಂದು ಪರಿಸುವುದು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾಡಿಸುವುದು ಎವರಿಸುವುದು.	ಪಶ್ಚಿಮ ಅಂಶವನ್ನು ಒಟ್ಟೊಂದು ಪರಿಸುವುದು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾಡಿಸುವುದು ಎವರಿಸುವುದು.	ಪಶ್ಚಿಮ ಅಂಶವನ್ನು ಒಟ್ಟೊಂದು ಪರಿಸುವುದು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾಡಿಸುವುದು ಎವರಿಸುವುದು.	ಆಯೋ ಹಂತದ ಆಯೋ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ.

11	04:45 000	ಶಾತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವುದು	<p>1.ಶಾಲಾ ಹೆಂತಡ ದೇಹಿಕ ವಿಕೆ ನಿಹಂಡ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮುಲನ್ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ, ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರ ಪಟ್ಟಾ ಭಾರತಾರ್ಥಿ ಹಂತಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು.</p> <p>2.1098 ಮತ್ತು 112 ಶಾಲಾ ಗೈರೋಫೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಾಸುವುದು</p> <p>3.ಮತ್ತೊಳ್ಳಿ ಡಕ್ಟರ್ ರಚನೆ ಅನುಷ್ಠಾನ</p> <p>4.ಶಾಲಾ ಮತ್ತೊಳ್ಳಿ ಸುರಕ್ಷತಾ ನೀತಿ ತಂತ್ರಾರಸುವುದು</p> <p>5.ಶಾಲಾ ಮತ್ತೊಳ್ಳಿ ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ</p> <p>6.ಶಾಲಾ ಮತ್ತೊಳ್ಳಿ ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರ ವಟ್ಟ ಭಾರತಾರ್ಥಿ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.</p> <p>7.ಶಾಲಾ ಸುರಕ್ಷತಾ ನೀತಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಿನಿಂದಿಯಾಂದ ಬಡ್ಡಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಿ ವಿವರಿಸಬೇಕು.</p>	<p>ಶಿ.ಖ.ಫಿಲ್ಮಲ್ ವಿವರಿಸುವುದು ಒಂದು ಮುಟ್ಟದ ಸಫ್ತ್ ನಿದೆಶನ ಪ್ರತಿಯಾಂತ್ರಿಕಗೂರುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಒಷ್ಣಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಒಷ್ಣಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ</p> <ol style="list-style-type: none"> ಶಾತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ದೇಹಿಕ ವಿಕೆ ನಿಹಂಡಿಸುವುದು. .ಶಾತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ದೇಹಿಕ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಗೊಳಿಸುವುದು ಬರದ ಮಾಡರಿ ಅಡಕ -3 ಸ್ನೇಹಿತಿ. 1098/112 ಸ್ನೇಹಿತಿ ಬರದ ಮಾಡರಿ ಅಡಕ ಅಡಕ-4ನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತಿ. ಶಾಲಾ ಸದಸ್ಯರ ವಟ್ಟ ಭಾರತಾರ್ಥಿ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲಾ ಸುರಕ್ಷತಾ ನೀತಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಿನಿಂದಿಯಾಂದ ಬಡ್ಡಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಿ ವಿವರಿಸಬೇಕು. 	<p>ಬಡ್ಡಾ ಹತ್ತಿರ ಸಂತರಿ ಕಾರಣ ಕಾರಣ ಅಂಶಗಳ ಅಂಶಗಳ ಮನದಿಕ್ಷಾಗಿಯಿತದ್ದ.</p>
12	05:00 000	ರಸತ್ವ ರಸ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುವುದು	<p>ಕನ್ನಡ 10 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ 1 ಮುಟ್ಟದ ರಸತ್ವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವಿವರಣೆ ನೀಡುವುದು.</p> <p>ಅಡಕ - 5</p>	<p>ಶಿ.ಖ.ಫಿಲ್ಮಲ್ ವಿವರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಲಾರ್ಜೆಟ್ ಮತ್ತು ಅಂಬಿ ಮನದಿಕ್ಷಾಗಿಯಿತದ್ದ.</p>	
13	05:15 000	ಕ್ರಾಲ್‌ಸ್ವಾರ್ಚನೆ ಕ್ರಾಲ್‌ಸ್ವಾರ್ಚನೆ ನೀಡುವುದು	<p>ಪ್ರತಿಯಾಂತ್ರಿಕ ವರ್ಣಲೇಪನ ಪನದಿನ ಮಾರ್ಪಾತ್ರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಿ ನೀಡುವುದು.</p> <p>ಅಡಕ - 6.</p>	<p>ಶಿ.ಖ.ಫಿಲ್ಮಲ್ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.</p> <p>ಶಿ.ಖ.ಫಿಲ್ಮಲ್ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.</p>	

ಶಾಲೆ ಹಂತದ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷರ ತರಬೇತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ತಪ್ಪೆ ಸಾಬೆನೆಗಳು.

ತರಬೇತಿ ಅಯೋಜನೆಯ ಸುಶೀಲಾತ್ಮಯನ್ನು ಶಾಲೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕರತಾ ಇಲಾಖೆಯ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ (ಪದದಿ ಮರೆದ) ಉಪನಿಧಿತಕರುಗಳು ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ತರಬೇತಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. (ಅಲ್ಲಾಹ ಮುಹುದ್ ಆದಲ್ಲಿ ಕೇತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖೊಂತರ ಆದೇಶದ್ವಿ ಮಾಡಬಹುದು) 20 ದಿನದ ಮೆರಣ ತರಬೇತಿ ನಡೆಸುವುದು, ತರಬೇತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಕಳ್ಳಾಯವಾಗಿ ಹಾಜರಾಗುವುದು. ಬೆಳ್ಗಾಗೆ 9.30 ರಂದ ಸಂಜ್ಞೆ 5.30 ರಂದಗೆ ಕಳ್ಳಾಯವಾಗಿ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು.

ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದಗೆ ಇನ್ನೊಳಿಸಿರು ಶಿಕ್ಷಕರು ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು (ಆಸಕ್ತಿ, ಶ್ರಯಾಶೀಲ ಶಿಕ್ಷಕರು ಭಾಗವಹಿಸುವುದು) ತರಬೇತಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಫಾಂಗಳ, ಅಸನ ವೈಸ್ತಫ್, ಎಲ್.ಸಿ.ಸ್ಟಿನ್/ಪ್ರೆಲ್ಯಾಜ್‌ಕರ್, ಮೈಕ್ರೋ ಪ್ರೈಸ್, ಬೆಲೋಡ್, ಮೊಕರ್, ಸ್ಟ್ರೋ ಪೆನ್ಸ್ ಕತ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ಖಾತ್ರಿಪರಿಸಿಕೊಂಬಬುದು.

ಕಳ್ಳಾಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಶಿಫರಾಧಿಗಳು, 09.45 ಗಂಟೆಯಾಗಿ ಸಫಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರುವುದು.

ಕಳ್ಳಾಯವಾಗಿ ಬೆಳ್ಗಾಗೆ 10:20 ಗಂಟೆಯಾಗಿ ಉದ್ಯಾಟಿಸಿಸುತ್ತಾಗಿದ್ದರೆ, ಸಂಕೇತ ಚುಟ್ಟುಕೂದ ಉದ್ಯಾಟಿಸಿ ಮಾಡಿದರೆ ನಾಕು.

ಸಫಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಗಳಿ ಬೆಳ್ಳಕೆನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವ ಬಗ್ಗೆ ಖಾತ್ರಿಪರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಟ್ರಿ/ಕಾಥಿ, ಉಳಿ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒರುವುದು, ಸರಕೆ ಲಭಿಸಬೇಕೆ ಹಾಗೂ ಉಟ್ಟ ಮಾಡಲು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಅಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿಸಿರಬೇಕು. ಸುಂಬಂದಿನೆಂದೆ ವಿಧಾಗ (09:30ಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾಗಿರಬೇಕೆ ಸುಂಬಂದಿಸಿಯೆನ್ನುವು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇ ಮುಸ್ಕರಿ ಮೃತಸ್ಥ ಮಾಡಬೇಕೇ, ಸುಂಬಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರು/ಹುದ್ದೆ/ವಿಭಾಗ/ ಮೂರಾಳೆ ಸಂಖ್ಯೆ/ಮೇಲೆ / ಸಹಿ ಕಲುಗಳು ಇರಬೇಕು.

ಮಾರ್ಗಸುಚಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅಧ್ಯಾಯ 4, 5, 6, 7ರ ಅಂತಾಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸ, ಕ್ರಮ ವಿವರ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಜನಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಬೇಕು

ಈ ಕಳ್ಳಾಯ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಶಿಫರಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

1098 ಮತ್ತು 112 ರ ಗೊಳಿಸಿ ಬರಬೆ ಮಾಡಿ ಅಡಕ - 4.

ಶಾಲಾಗಳಲ್ಲಿ ದ್ಯುಹಿಕ ವಿಕೆ ನೀಡಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗ್ತಿ ಗೊಂಡಿ ಬರಹ ಮಾಡಿ ಅಡಕ - 3 ನ್ನು ನೋಡಿ. ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಾ ನೀತಿಯ ಅಂತಾಗಳು (ಗೊಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಲು ಬೇಕಾದಬ್ದಿ).

ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷೆಯ ಸಿಫಾರಿಷ ಬುದ್ಧಿ ಪತ್ರದ ಮಾದರಿ. (ಕನಾಫಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮರ್ಕೆ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ-2016 ಪಟ್ಟ - 108 ನೇಂದಿ) ರಸವೈಶ್ವ ಪ್ರತಿ ಅಡಕ - 5.

ತರಬೇತಿ ಮೆಲ್ಲಿಮಾಡನ ಪ್ರತಿ ಅಡಕ - 6.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ ತೀಕ್ಷ್ಣ ನಿರ್ಜ್ಞನೆಯ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಬದ್ಧತೆಗಳು:

1. ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾಯಿದೆ 2009 ರ ಕಲಂ 17 (1) (2) ರ ಪ್ರಕಾರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಲಿಸಲಾಗುವುದು.
2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಖಣಾ ಆಯೋಗ ಹೊರತಂದಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಕ ತೀಕ್ಷ್ಣ ನಿರ್ಜ್ಞನೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕುರಿತಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗುವುದು.
3. ನವೆಂಬರ್ 20, 1989 ರಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಒಡಂಬಿಕೆಗೆ ಭಾರತ ಡಿಸೆಂಬರ್ 11, 1992 ರಂದು ಸಹಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಒಡಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.
4. ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯಾಷ್ಟ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಲಿ ರಕ್ಖಣಾ ನೀತಿ 2016, (ಪರಿಷ್ಕರಣೆ-2023) ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಿ/ಅನುಸರಿಸಿ/ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗುವುದು.
5. ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯನ್ನು “ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಸೈರ್ಹಿ” ಶಾಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ/
ಮುಖ್ಯಾಪಾಧ್ಯಾಯರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು
ಹಾಗೂ
ಶಾಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿ

ಸೂಚನೆ: ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳ ಗೋಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಬರೆಸಬೇಕಾದ ಮಾದರಿ.

ಶಾಲೆಯ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬರೆಸಬೇಕಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವಾಣಿ
ವಿವರದ ಮಾದರಿ. ಅಡಕ: 4

ಚೈಲ್ಡ್ ಲೈನ್ (ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವಾಣಿ):

18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು
ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ
ಸಂಕಷ್ಟ, ತೊಂದರೆ, ದೃಂಡ/ಮಾನಸಿಕ ಶಿಕ್ಷ.
ಹಿಂಸೆ/ನಿಲಾಕ್ಷ್ಯ/ತಾರತಮ್ಯ ಹಾಗೂ
ಲೇಂಗಿಕ ಆಧಾರಿತ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ
ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದರೆ ತಕ್ಷಣ

ಚೈಲ್ಡ್ ಲೈನ್‌ಗೆ ಕರೆ ಮಾಡಿ: 1098 ಅಥವಾ 112.

ಯಾವುದೇ ಮಕ್ಕಳು ಓಡಿಹೋದರೆ, ಕಳ್ಳಿ ಸಾಗಾಣಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟರೆ,
ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೂಳಗಾದರೆ, ಬಾಲ ಮತ್ತು ಕಿಶೋರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ,
ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದರೆ, ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ,
ನಿರಂತರ ಶಾಲೆಗೆ ಗೈರು ಹಾಜರಾದರೆ, ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಒಳಗಾದರೆ ಹಾಗೂ
ಮೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅವರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ

ತಕ್ಷಣ ಕರೆ ಮಾಡಿ; 1098 ಅಥವಾ 112

(ಈ ದೂರವಾಣಿ ಉಚಿತ ಹಾಗೂ ದೂರು ನೀಡಿದವರ ವಿವರ ಖಿಂಡಿತ
ಬಿಂಬಿಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಗೌಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಾಗುವುದು).

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ದೂರು ನೀಡಲು ಇವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ:

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಘಟಕ: _____

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮಿತಿ: _____

ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಸೇವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: _____

ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಮೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ: _____

ತಾಲೂಕು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ (ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿ): _____

ತಾಲೂಕು ಕಾನೂನು ಸೇವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: _____

ಸಖಿ (ಮಹಿಳಾ ಸಹಾಯವಾಣಿ (ಸಾಂತ್ವನ) ಕೇಂದ್ರ): _____

ಖಚಿತ: 1. ಮೇಲನಂತಹ 1098/112 ಬೋರ್ಡ್‌ನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಟಿನೋಸ್ ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ/ಶಾಲೆಯ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಏಲ್.ಎವ್.ಎಲ್. ಬ್ರಾಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಬರೆಸಬೇಕು.

2. ಮೇಲೆ ಇಲಾಖೆಗಳ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಡಿದ್ದ ಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಘಟಕದ ಕಳೆರಿಯಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು.

ಅಡಕ: 5

~:: ರಸ ಪ್ರಶ್ನಾಃ~

1. ಮಹಿಳೆಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದು ಶಿಕ್ಷಣ ಅವರಾಧ ?

ಸರಿ ತಪ್ಪ

2. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಿಳೆ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಿಕೆ ಅಂತಾರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು ?

1.	1950 ಜನವರಿ 25	☐
2.	1947 ಅಗಸ್ಟ್ 15	☐
3.	1989 ನವೆಂಬರ್ 20	☐
4.	1986 ನವೆಂಬರ್ 20	☐

3. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಿಳೆ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಿಕೆಗೆ ಭಾರತ ಯಾವಾಗ ಸಹಿ ಮಾಡಿತು?

1.	1990 ಡಿಸೆಂಬರ್ 10	☐
2.	1989 ನವೆಂಬರ್ 20	☐
3.	1986 ಡಿಸೆಂಬರ್ 11	☐
4.	1992 ಡಿಸೆಂಬರ್ 11	☐

4. ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

1.	ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷೆ	☐
2.	ಕೇವಲ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ	☐
3.	ಕೇವಲ ಹೊಡೆಯುವುದು ಮಾತ್ರ	☐
4.	ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ	☐

5. ಮಹಿಳೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದು-2009ರ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಿಳೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡೇಂದಿಸಿದ ಕಲಂ ಯಾವುದು?

1.	ಕಲಂ 17 (1) (2)	☐
2.	ಕಲಂ 27	☐
3.	ಕಲಂ 3 (1)	☐
4.	ಕಲಂ 48	☐

6. ಮಹಿಳೆ ನ್ಯಾಯ (ಮಹಿಳೆ ಪೋಷಕ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಕ) ಕಾಯ್ದು-2015, 2021ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಹಿಳನ್ನು ಪರಿಶೈಷಿಸುವುದು, ಹಿಂಸೆ ನೀಡುವುದು, ನಿಲರ್ಜೀಸುವುದನ್ನು ನೀಡೇಂದಿಸಿದೆ. ಆ ಕಲಂ ಯಾವುದು?

1.	ಕಲಂ 75	☐
2.	ಕಲಂ 10	☐
3.	ಕಲಂ 87	☐
4.	ಕಲಂ 113	☐

7. ಶಿಸ್ತನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದು-
2015, 2021ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಆ ಕಲಂ ಯಾವುದು?)

1.	ಕಲಂ 114
2.	ಕಲಂ 82
3.	ಕಲಂ 27
4.	ಕಲಂ 150

8. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ, ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ, ನಿಲ್ದಾರ್ಕ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷೆಗಳೂ ಹೂಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಶಿಕ್ಷೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಹೌದು ತಪ್ಪು

9. ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಯಾವ ಕಲಂ ಪ್ರಕಾರ ಶಾಲೆ ಮಕ್ಕಳ “ಘನತೆಯನ್ನು” ಎತ್ತಿ
ಹಿಡಿಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕ್ರಮವಹಿಸಬೇಕು?

1.	ಕಲಂ 28 (2)
2.	ಕಲಂ 55
3.	ಕಲಂ 1
4.	ಕಲಂ 18

10. ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಯಾವ ಕಲಂ ಪ್ರಕಾರ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾನವನ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು
ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಗೌರವಿಸುವ ತತ್ವ ಅದರಿಂದ ದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ?

1.	ಕಲಂ 29 (1) (ಎಚ್)
2.	ಕಲಂ 31
3.	ಕಲಂ 54 (ಬಿ)
4.	ಕಲಂ 6 (1) (ಕೆ)

11. ಶಾಲಾ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?

1.	ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು
2.	ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
3.	ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಗಳು
4.	ಶಾಲಾಕು ಕಾನೂನು ಸೇವಾ ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

ಸಂಜ್ಞೆ: ತರಬೇತಿಯ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಿಬಿರಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಈ ರಸಾಯನ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವರ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು, ಎಲ್ಲಿ
ಅಸ್ವಾಸ್ಥೆ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸಿಯೇ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಬೇಕು.

~:: ತರಬೇತಿ ನಂತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹ ನಮೂನೆ ::~ ಅಡಕ: 6

ಹೆಸರು : _____ ಹುದ್ದೆ/ ಜವಾಬ್ದಾರಿ: _____

ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆ/ವಿಳಾಸ: _____

ಶೈಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವ: _____ ವರ್ಷ. ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: _____ ದಿನಾಂಕ: _____

1. ತರಬೇತಿ ಹೇಗಿತ್ತು?

ಅತ್ಯುತ್ತಮ	ಉತ್ತಮ	ಸಾಧಾರಣ	ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ
-----------	-------	--------	----------------

2. ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದ ವಿಧಾನ, ರೀತಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ?

ಅತ್ಯುತ್ತಮ	ಉತ್ತಮ	ಸಾಧಾರಣ	ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ
-----------	-------	--------	----------------

3. ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಸೌಲಭ್ಯ ಹೇಗಿತ್ತು ?

ಅತ್ಯುತ್ತಮ	ಉತ್ತಮ	ಸಾಧಾರಣ	ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ
-----------	-------	--------	----------------

4. ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೇಗಿದ್ದರು?

ಅತ್ಯುತ್ತಮ	ಉತ್ತಮ	ಸಾಧಾರಣ	ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ
-----------	-------	--------	----------------

5. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷೆ (ದ್ಯುಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ, ತಾರತಮ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಶೋಷಣೆಯಾಳ್) ನೀಡುವುದು ತಮ್ಮ ಎಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಅರಿವಾಗಿದೆಯೇ?

ಹೊದು	ಇಲ್ಲ	ಭಾಗಶಃ ಒಪ್ಪತ್ತೇನೆ	ಅರ್ಥವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ
------	------	------------------	----------------

6. ಏವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತಾಗಲಿ, ಕಲಿಕೆಯಾಗಲಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ನಂಬುವಿರಾ?

ಹೊದು	ಇಲ್ಲ	ಭಾಗಶಃ ಒಪ್ಪತ್ತೇನೆ	ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ
------	------	------------------	-----------

7. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಿದೆ ಅವರು ಉದಾಹರಿಸಿ ಆಗಲು ಅಥವಾ ಉನನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸರಿ	ತಮ್ಮ
-----	------

8. ನೀವು ತರಬೇತಿ ನಂತರ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದ ತಕ್ಷಣ ಈ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ತಕ್ಷಣದ ಮೂರು 3 ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

1. _____

2. _____

3. _____

9. ಈ ತರಬೇತಿ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು 3 ಯಾವುದೇ ಸಲಹೆ/ಅನಿಸಿಕೆ/ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇನು?

1. _____

2. _____

3. _____

10 ನೀವು ಈ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು 3 ಕೆಲಕೆಗಳೇನು?

1. _____

2. _____

3. _____

ದಿನಾಂಕ: _____ ಸಹಿ: _____

ಮೊಚನೆ: ತರಬೇತಿ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಿಬಿರಾಧಿಕಾರಿಯ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಈ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕು.

ಅಡಕ-7

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ-2016 (ಪರಿಷ್ಕಾರಣೆ-2023)

ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕು ಅಧಾರಿತ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ.

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯಡಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ

ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು (ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರ)

ಪರಿಚಯ:

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು 2016ರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತು. ಮಾನ್ಯ ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಿಟ್‌ ಸಂಖ್ಯೆ 10208/2018ರ, ದಿನಾಂಕ 22/07/2020ರ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ 14.12.2023ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕಾರಿಸಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. 18 ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ 2016ನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದು – 2015 ತಿದ್ಯುಪಡಿ 2021 ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೇ ಕಾನೂನುಗಳಿಗೆ ಮೂರಕವಾಗಿ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೀತಿಯು ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವುದು. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಮೊಲೀಸ್, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ, ಗಾಮೀಣಾಧಿಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ರ ರಾಜ್, ಹಿಂದುಜಿದ ವರ್ಗಗಳ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ, ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ:

ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದರಿಂದ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ನಂಬುತ್ತದೆ. ಹಕ್ಕು ಅಧಾರಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕೆನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಇರುವುದನ್ನೇ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿ ಮನುವೂ ಅವನ/ಅವಳ ಲಿಂಗ, ಪೌರತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಶೋಷಣೆ, ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಸೇವೆಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಅವರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ/ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಸಮಾನತೆ, ಘನತೆ, ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯಲು ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಾಸನ, ನೀತಿ, ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶದೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸುವಂತೆ, ಯಾವುದೇ ಪದ್ಧತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ಧೈಯ:

ಮಕ್ಕಳ ಕಾನೂನು ಬದ್ದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ರಾಜ್ಯವು ಬದ್ದವಾಗಿದೆ. ಅಪಾಯದ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಲೈಂಗಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಮಕ್ಕಳು, ವಿಶೇಷ ಚೆತನ ಮಕ್ಕಳು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಮಕ್ಕಳು, ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳು, ವಲಸೆ ಮಕ್ಕಳು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾರಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಬಾಧಿತರಾದ ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ/ದ್ವಿನಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ವಯಸ್ಥರ ನಡುವೆ ಸಂವಹನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಾನೂನು/ನೀತಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಯೋಜನೆ, ಆಯವ್ಯಯ, ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಗಳಾಗಿ ಆದುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಹಿಂಸೆ, ಶೋಷಣೆ, ನಿಲಕ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯವು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ:- ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗುರುತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸಿ ನಿವಾರಿಸುವುದು.

- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ಇಲಾಖೆಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಮತ್ತು ಬಹುಸ್ಥರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗುರುತಿಗಳು:

- (a) ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ವಿವಿಧ ಭಾಗೀದಾರರ ಪಾತ್ರ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಸ್ತಾನದ ಕೊರತೆ.
- (b) ಮನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆ.
- (c) ಮಕ್ಕಳ ವಿವಿಧ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲತೆ.
- (d) ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಒದಗುವ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ತಯಾರಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು.
- (e) ಪರಿಸರದ ವಿಪರ್ತುಗಳಿಂದ ಏರುಪೋರುಗಳಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಮೋಷಣ, ನೈಮಿಕಲ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಂಯೋಜಿತ ಕ್ರಮಗಳು.
- (f) ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ವಲಸೆ/ಗುಳೆ, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ/ಮನುಷ್ಯ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಕೋಪಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿಸರದ ಸ್ಥಳಾಂತರ.
- (g) ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿದ, ನುರಿತ, ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಹೊರತೆ.
- (h) ಅಸಮರ್ಪಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಚ್ಚಿಗಳು.
- (i) ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿರುವ ಕಾನೂನುಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ.
- (j) ಮಗುಸ್ನೇಹಿ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕೊರತೆ.
- (k) ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮತ್ತು ಡಿಟಿಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಳಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವುದು.

ರಾಜ್ಯವು ಈ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗುರುತಿಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳು:

1. ಪ್ರತೀ ಮನುಷಾ ಸಾರ್ಥಕ, ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಬೇರೆದಿಸಲಾಗದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
2. ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ತತ್ವ.
3. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
4. ಪ್ರತೀ ಮನುಷಾ ಬದುಕುವ, ರಕ್ಷಣೆಯ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ, ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
5. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳು ಭೌತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮೀರಿ ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕು.
6. ಮನುಷಾನ ಮಾನಸಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕು.
7. ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಗುರುತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯ ಗೌಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು.
8. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗಾ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ, ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.
9. ಮನುಷಾನ ಉತ್ತಮ ಹಿತಾಸ್ತಿಯ ತತ್ವ.
10. ಮನುಷಾನ ಮೋಷಣೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮೋಷಕರದ್ದೇ ಆತರುತ್ತದೆ.
11. ಕುಟುಂಬ/ಕುಟುಂಬದಂತಹ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಮನು ಬೆಳೆಯುವ ತತ್ವ.
12. ಮುಗ್ದತೆಯ ತತ್ವ.
13. ಹೊಸತನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಬಿಸುವ ತತ್ವ
14. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕರಣವು ಮನುಷಾಗಿ ಕೊನೆಯ ಆಸರೆಯ ತತ್ವ
15. ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ
16. ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ
17. ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ತತ್ವ
18. ನ್ಯೆಸರ್ಕಿಕ ನ್ಯಾಯದ ತತ್ವ
19. ಹಾನಿಕಾರಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ
20. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಮನ್ವಣೆಯ ತತ್ವ

ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

1. ಮನು ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ/ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.
2. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವೇಂದಿ ಮೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾನೂನು ಜಾರಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವವರ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
3. ಅಂತರ್ ಇಲಾಖೆ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
4. ಅಗತ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಸದ್ಭಾಬಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
5. ನೀತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು.
ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆ/ಮೋಷಣೆ/ನಿಲಕ್ಷ್ಯ/ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಡೆಯದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಿವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಸೂಕ್ತ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಬೇಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:

ಕನಾರ್ಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯು 18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸರ್ಕಾರಿ, ಅರೆಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ, ಅಧಿಕಾರಿ, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಸ್ಥೆ, ಕಾನೂನು ಬದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನಾರ್ಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯು ಸರ್ಕಾರದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇದರನ್ಯಾಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಅಂದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆ/ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಸರ್ಕಾರದ್ವಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನೀತಿಯ ಚೋಕಟ್ಟು:

- ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿರುವ ಮಗುವಿನ ಮೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಅಂಶಗಳು.
- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಅಂಶಗಳು: 1. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ, ಉಚಿತ, ಸಮಾನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಒದಗಿಸುವುದರ ಕುರಿತಾದ ಕ್ರಮಗಳು. 2. ತಾರತಮ್ಯ, ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಕ್ರಮಗಳು
- ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಅಂಶಗಳು.
- ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಿಲಪಡಿಸುವುದು. ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮಾಡ್ಯಾಮು
- ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನವರಸತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮನಮೀರಿಲನ
- ಏಕೋಪಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿರುವ ಮಕ್ಕಳು.
- ವಿಶೇಷ ಚೇತನ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮಾರಣಾಂಶಿಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳು
- ಮನೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡ/ಇಲ್ಲದ ಮಕ್ಕಳು.
- ಮಕ್ಕಳ ಲಿಂಗಸ್ವಾಮ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳು.
- ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ/ಒಳಗಾಗಬಹುದಾದ ಮಕ್ಕಳು
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.

ಅನುಸರಣೆ: ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಗು ಸೈರೀಪಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಯೆ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಾಗಬೇಕು.

- **ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ:** ನೀತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಿರ್ಲಾಖೀಸಿದರೆ ಕ್ರಮಗಳು: ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಂಡದೊಂದಿಗೆ ಶಾಲಾ/ವಸತಿನಿಲಯ/ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕನಾರ್ಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯಡಿ ರಚನೆಯಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು 6 ತಿಂಗಳಿಂದ 1 ವರ್ಷದೊಳಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ವಿಫಲರಾದರೆ ಅಂತಹ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ / ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.

ಮೂಚನೆ: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ-2016 (ಪರಿಷ್ಕಾರವು 2023) ರ ಪ್ರಕಾರ ಆಯಾ ಶಾಲಾ ಹಂತದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಧ್ಯೇಯ, ಸವಾಲು, ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗನುಣವಾಗಿ ಆಯಾ ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಕಡತ ಮೂಲಕ ಆಯಾ ಶಾಲ್ಲಾಕಿನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಉಪನಿರ್ದೇಶರ/ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ನಂತರ ಆಯಾ ಶಾಲಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಪ್ರತಿ 3 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ (ವರ್ಷಕ್ಕೆ 4 ಸಲ) ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಶಿಕ್ಷಣ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ/ಸೌಕರ್ಯ, ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸುಭೂದತೆಯ ಕುರಿತು ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ ಇಟ್ಟು ಚರ್ಚಿಸಿ ಸೂಕ್ತಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡು ನಡಾವಳಿ ನಡೆಸಿ/ಕಡತ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.

ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ವಿವರ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸದಸ್ಯರುಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ಪದನಾಮ
1.	ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು (ಮುಖ್ಯಪಾಧ್ಯಾಯರು/ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು/ ಹಾಸ್ಪಿಲ್ ಮೇಲ್ಮೈಚಾರಕರು)	1	ಸಮಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2.	ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಕಿ	1	ಸದಸ್ಯರು
3.	3 ಮೋಷಕರು (ಒಬ್ಬರು ಮಹಿಳೆ ಕಡ್ಡಾಯ)	3	ಸದಸ್ಯರು
4.	ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು	1	ಸದಸ್ಯರು
5.	ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆ/ಹಾಸ್ಪಿಲ್ ಗಳ ಹಿರಿಯ ತರಗತಿಯ 2 ಮತ್ತು ಮತ್ತು (1 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ 1 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ. ಒಂದೇ ಗುಂಪಿನ ಮತ್ತು ಒಂದಲ್ಲಿ 2 ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ)	2	ಸದಸ್ಯರು
6.	ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆ/ಹಾಸ್ಪಿಲ್ ನ ಭದ್ರತಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ/ಕಾವಲುಗಾರ	1	ಸದಸ್ಯರು
7.	ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆ/ಹಾಸ್ಪಿಲ್ ನ ಅನುಭವ/ಸುರಿತ ಒಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರು. (ಇವರೇ ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಡತ ನಿರ್ವಹಣೆ/ಸಭೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ/ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು)	1	ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ
ಮತ್ತು ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸಮಿತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ನಡಾವಳಿ ಮಾಡಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು			
ಶಾಲೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬದ್ಧತಾ ಸ್ವೀಕಾರ ಪತ್ರಕೆ ಸಹಿ ಪಡೆದು ಕಡತವನ್ನು ಶಾಲಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.			

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ-2016 (ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2023)

ಸರ್ವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಬದ್ಧತಾ ಸ್ವೀಕಾರ ಪತ್ರದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ-2016 (ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2023) ರ (ಅಧ್ಯಾಯ-5 ಅನುಭಂಗ ಸಂಖ್ಯೆ-2 ಮಟ-103 ಕ್ರ.ನಂ: 20) ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಯಾವುದೇ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ/ವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ ಕಲೆಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪದವಿ ಮಾರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ, ಮತ್ತು ಮೊಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ವೃತ್ತಿಪರ ಕೋಎಸ್‌ಎ, ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (ಸರಕಾರಿ, ಅನುದಾನಿತ, ಅನುದಾನರಹಿತ, ಖಾಸಗಿ, ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು/ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು/ ಮುಖ್ಯಪಾಧ್ಯಾಯರು/ ಶಿಕ್ಷಕರು/ ಭೋಧಕ-ಭೋಧಕೇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ/ ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ/ಕಾವಲುಗಾರ/ಅಡುಗೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ/ವಿವಿಧ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಕರು/ ಅತಿಥಿ ಶಿಕ್ಷಕರು/ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸೌಲಭ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೇವೆ ನೀಡುವವರು/ ವಾಹನ ಚಾಲಕರು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ/ ಶಾಲೆಗೆ ಮತ್ತು ನ್ನು ಕರೆ ತರುವ ಆಟೋ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ವಾಹನ ಮಾಲೀಕರು ಮತ್ತು ಚಾಲಕರುಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಶಾಲೆಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬರೆದು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಬದ್ಧತಾ ಸ್ವೀಕಾರ ಪತ್ರ.

ಮೂಚನೆ: 1. ಈ ಬದ್ಧತಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಸಂಪರ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಶಾಲಾ/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರುಗಳು ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ 2 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮೂಲ್ಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಂದ (ಸೇರ್ವಿಸೆ/ತಿದ್ದುಪಡಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ) ಈ ಬದ್ಧತಾ ಸ್ವೀಕಾರ ಪತ್ರವನ್ನು ಅವರಿಂದ ಓದಿಸಿ ಸಹಿ ಪಡೆದು ಕಡತ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.

2. ಶಿಕ್ಷಣಕೆಂದ್ರ ನಿಮ್ಮ ಶಾಲೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾರ್ವ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

3. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ 2016 (ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2023) ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಈ ಬದ್ಧತಾ ಪತ್ರ ಶಾಲೆ/ಪದವಿ ಮಾರ್ವ ಕಾಲೇಜು/ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ/ಮತ್ತು ಮೊಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ/ಶಾಲೆ, 18 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಯಾವುದೇ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ/ಕೋಎಸ್‌ಎ/ವೃತ್ತಿ ಕೌಶಲ್ಯ/ತರಬೇತಿ ಎಂಬ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವರೆಲ್ಲಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

4. ಅವುಗಳು ಸರಕಾರಿ, ಅನುದಾನ ಸಹಿತ, ಅನುದಾನ ರಹಿತ, ಖಾಸಗಿ, ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಅಥವಾ ಅರೆ ಸರಕಾರ (ಕೇಂದ್ರೀಯ/ಬ.ಸಿ.ಎಸ್.ಇ/ ಸಿ.ಬಿ.ಎಸ್.ಇ ಇತರೇ ಎಲ್ಲವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ) ಇತರೇ ಯಾರಿಗೇ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವರೆಲ್ಲಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ,

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ (ಪದವಿ ಮಾರ್ವ),

ಕರ್ನಾಟಕ ವಸತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಘ,

ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ (ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ),

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಾಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ,

ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ (ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ),

ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ.

**ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ
ನಾನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ಬದ್ಧತಾ ಸ್ವೀಕಾರ:**

**ಶಾಲೆ/ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಾಲೆಯ/ವಸತಿ ನಿಲಯ/ವಸತಿ ಶಾಲೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ/ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ
ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ:**

1. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ 2016 (ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2023) ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 18 ವರ್ಷದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಂಮೂಳವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತೇನೆ.
2. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ ಹೊರತಂದಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ (ಮನೋದೃಷ್ಟಿಕ ದಂಡನೆ) ನಿರ್ಣೇಧ ಹಾಗೂ ತಡೆಗಟ್ಟಿವ ಕುರಿತಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತೇನೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ, ನಿರ್ಬಾಕ್ಷ್ಯ, ತಾರತಮ್ಯತ ಆಧಾರಿತ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ/ದಂಡನೆ/ಪೀಡನೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕರಣ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. (ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾಯ್ದೆ-2009, ಕಲಂ 17(1)(2). ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ-2015 (ತಿದ್ದುವಿದಿ 2021 ರ ಕಲಂ: 75 ಮತ್ತು ಕಲಂ: 82 ಒಳಗೊಂಡಂತೆ).
3. ನವೆಂಬರ್ 20, 1989 ರಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಭಾರತ ದಿಸೆಂಬರ್ 11, 1992 ರಂದು ಸಹಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾನು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ 18 ವರ್ಷದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.
4. ನಾನು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇನೆ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ನಾನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ, ನನ್ನ ಮನೆ, ಕುಟುಂಬ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಾ ಯಾವುದೇ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
5. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಎಲ್ಲೇ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ನಾನು ತಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಚೈಲ್ಡ್ ಲೈನ್ (ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವಾಣಿ) 1098/112 ಕ್ಕೆ ದೂರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅಥವಾ ಕರೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. (ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ, ಬಾಲ ಮತ್ತು ಶಿಶ್ಯರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ, ಮೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳು, ವಿಪಶ್ಂತು ಅವಗಡಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳು ಇತ್ಯಾದಿ, ಯಾವುದೇ 18 ವರ್ಷದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತೇನೆ.

6. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ನಾನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮಾಡಿಸಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. (1.ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಹೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದು-2015. (ತಿದ್ದುಪಡಿ 2021) 2. ಭಾಲ್ಯವಿವಾಹ ನಿರ್ವೇಧ ಕಾಯ್ದು-2006. 3. ಭಾಲ್ಯವಿವಾಹ ನಿರ್ವೇಧ (ಕನಾಟಕ) ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದು-2016. 4. ಲೈಂಗಿಕ ಅಪರಾಧಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದು-2012. 5. ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಕಿರೋರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿ (ನಿರ್ವೇಧ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ)ಕಾಯ್ದು-1986 (2016ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ) 6. ಅನ್ಯಾಯ ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಾಣಿಕ ತಡೆ ಕಾಯ್ದು-1956-1986. 7. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಅಯೋಗ ಕಾಯ್ದು-2005. 8. ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾಯ್ದು-2009).
7. ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ 2016 (ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2023) ರ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ “ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿ” ಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿ ಇತರರಿಂದ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ.
8. ಇಲಾಖೆಯ ಆದೇಶದಂತೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಲಬ್ ರಚನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. (ಸುತ್ತೋಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ: ಎಡಿಎಂ-2(2) ಅನುಮತಿ 03/2015/16 ದಿನಾಂಕ: 07-09-2015, ಅಯುಕ್ತರು ಸಾ.ಶಿ.ಇ- ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಲಬ್ ರಚನೆ).
9. ನಾನು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಸುರಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಸುಭದ್ರತೆಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.
10. ನಾನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿವಿಧ ಅಗತ್ಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದ ದೊರಕಬೇಕಾದ, ವಿವಿಧ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ನಿಯಮಾನುಷಾರ ಲಭ್ಯವಾಗಲು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತೇನೆ.
11. ನಾನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಪರ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯೋತಕರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತೇನೆ.
12. ನಾನು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡೆದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ನೀಡಿ, ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ.
13. ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮುಖ ಹಕ್ಕುಗಳ ಗುಂಪುಗಳಾದ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕುಗಳು, ರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಾನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಅನುಭವಿಸುವಂತಹ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.
14. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ/ದಂಡನೆ/ಪೀಡನೆ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಾನು ನಡೆದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕಾನೂನಿನ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ, ನಾನು ಯಾವುದೇ ತರಹದ/ರೀತಿಯ ಒತ್ತಡ, ಅಡೆ-ತಡ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ತರುವುದಿಲ್ಲ.
15. ನಾನು ಯಾವುದೇ ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾಹಿತಿ, ಗೌಪ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಗೌಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಫಾನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ.

16. ನಾನು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪರಿಸರವನ್ನು “ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಡೆತಡೆ ಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಸೈಹಿ” ಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಂಪರ್ಕವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತೇನೆ.
17. ನಾನು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನಡೆಯುವ ‘ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ’ ಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾವಲು ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ (ವರ್ಷಕ್ಕೆ 4 ಸಲ ನಡೆಯುವ) ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅವರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸಮಸ್ಯೆ, ದೂರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಮತ್ತು ವಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.
18. ನಾನು ಯಾವುದೇ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂದಿಸಿ ತಕ್ಷಣ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ/ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂದಿಸುತ್ತೇನೆ, ತನ್ನಾಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತೇನೆ.
19. ಮಕ್ಕಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ವಾರ್ಡ್/ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ಗ್ರಾಮ ಲೆಕ್ಕಿಗರು/ ನಗರ ಸಭೆ/ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಘಟಕ/ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮಿತಿ/1098/ಮಕ್ಕಳ ವಿಶೇಷ ಮೋಲೀಸ್ ಘಟಕ, ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಕನಾಕಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ ಹಾಗೂ ಇತರ ಇಲಾಖೆ/ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಕಾರ ಪಡೆದು ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತೇನೆ.
20. ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ, ಗೌರವಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅವರು ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಕ್ಕಳ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕಾನ, ಗೌಪ್ಯತೆ, ಘನತೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಚ್ಯಾತಿಭಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಓದಿ, ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪಾಲಿಸಲು ಒಪ್ಪಿರುತ್ತೇನೆ. ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಕೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಬದ್ಧತೆಗಳು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅರಿವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊರಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಸ್ನೇಹಿತೆಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿ, ಅನುಸರಿಸಿ. ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆಂದು ನನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ, ಧೃತಿಕರಿಸಿ ಈ ಬದ್ಧತಾ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿ ನೀಡಿರುತ್ತೇನೆ.

1. ಶಿಕ್ಷಕರು/ನೋಕರರು/ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಹೆಸರು: _____
2. ಹುದ್ದೆ/ಪದನಾಮ: _____
3. ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿದ ದಿನಾಂಕ/ತಿಂಗಳು/ವರ್ಷ: _____
4. ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂರ್ಕೆ ಹೆಸರು: _____

5. ಸಹಿ: _____
6. ದಿನಾಂಕ: _____

**ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ/ಪದವಿ ಮೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ (ಸರಕಾರಿ, ಅನುದಾನಿತ, ಅನುದಾನ ರಹಿತ, ಖಾಸಗಿ) ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ/ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ 2016 (ಪರಿಷ್ಕರಣೆ 2023) ರ ಪ್ರಕಾರ
ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು**

1. ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ-2016ರ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಮಾನದಂಡದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ/ಪದವಿ ಮೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ/ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ “ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿ” ಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಶಾಲೆ/ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವುದು. (ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕು/ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಆಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ).
2. ಜ್ಯೇಂದ್ರ ಲ್ಯಾನ್/“ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ 1098/112” ನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ/ಪದವಿ ಮೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ/ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇರುವಂತೆ ಗೋಡೆ ಬರಹದ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು.
3. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ/ಪದವಿ ಮೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ/ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಕರ್ಮೋರ್ಹಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ನಿಷೇಧ ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯ್ದೆ-1986, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ-2006, ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ-2015 ತಿದ್ದುವಡಿ 2021, ಲ್ಯಂಗಿಕ ಅಪರಾಧಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ-2012, ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ವರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. “ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಬಾಲಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ತಡೆಗಟ್ಟಿತ್ತೇನೆ, ಪ್ರಕರಣಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೆ ದೂರು ನೀಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂಬ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಪಡೆಯುವುದು.
4. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ/ಪದವಿ ಮೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ/ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ‘ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿ’ (ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ) ರಚಿಸಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು.
5. ಈ ಸಮಿತಿಯು 3 ತಿಂಗಳಗೊಮ್ಮೆ ಸಭೆ ನಡೆಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ 4 ಸಭೆ ನಡೆಸಿ, ನಡಾವಳಿ ಮುಸ್ತಕ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು. ನಡಾವಳಿ ಮುಸ್ತಕವನ್ನು/ಕಡತವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
6. ಪ್ರತಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದ ಬದ್ಧತಾ ಸ್ವೀಕಾರ ಪತ್ರ ಪಡೆಯುವುದು. (ಪ್ರತಿ 2 ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತಿದ್ದುವಡಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುವಡಿ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಬದ್ಧತಾ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಂದ ಸಹಿ ಪಡೆದು ಕಡತ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಡತವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
7. ವಸತಿ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಸಲಹಾ/ದೂರು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುವುದು. (75 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 1 ರಂತೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಬೇಕು. ಅವುಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವಂತಿರಬೇಕು.

8. ಸಲಹಾ/ದೂರು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೂರುಗಳನ್ನು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ (ಮಕ್ಕಳ ಸದಸ್ಯರ ಹಾಜರಾತಿ ಕಡ್ಡಾಯ) ತೆಗೆದು ಮಕ್ಕಳ ಎಲ್ಲಾ ಸಲಹೆ/ದೂರುಗಳನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು, ಆಯಾ ದೂರುಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಹೊಸ್ತಾಂತರಿಸಬೇಕು.
9. ಸಲಹಾ/ದೂರು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ದಾಖಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ನಡಾವಳಿ ಮಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸಲಹಾ ಪತ್ರ/ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎ4 ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಅಂಟಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಡತ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಸಲಹೆ ದೂರುಗಳಿಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮ/ಪರಿಹಾರ/ತೀರ್ಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ನಡಾವಳಿ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಸಲಹೆ/ದೂರು ನೀಡಿದ ಮನುವನ ಹೆಸರನ್ನು ನಡಾವಳಿ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಬಾರದು, ಮನು ಬರೆದ ಚೀಟಿಗೆ ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ ಬರೆದು ಆ ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ನಮೂದಿಸಬೇಕು)
10. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ/ಪದವಿ ಮೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯು/ ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಲಬ್' ರಚಿಸಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ. ಇದರ ನಡಾವಳಿ ಮಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
11. ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಲೆ/ಪದವಿ ಮೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ/ಶಿಕ್ಷಣ ರಹಿತ ವಸತಿ ನಿಲಯ/ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣಾ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ, ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುವ ಆಯಾ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನಡೆಯುವ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 4 ಸಲ ನಡೆಯುವ 'ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿ' ಗಳ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
12. ತಿಂಗಳಿಗೊಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ದೂರುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಹಾಗೂ ವರದಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ 3

ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಮೂರಕ ಓದುವ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು

3.1 ಮಕ್ಕಳಿಂದರೆ ಯಾರು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಧ್ಯೇಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು:

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೈಹಿಕಶಿಕ್ಷೆ ನಿಷೇಧಿಸುವ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರವದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಂದರೆ ಯಾರು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಅಧ್ಯೇಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಷ್ಟತೆ ಹೊಂದುವುದು ಅಗತ್ಯ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಪರಿಣಿತಿ-1 ರಂತೆ 18 ವರ್ಷದೊಳಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವಪು 'ಮಕ್ಕಳು ವಯಸ್ಕರ ಸಣ್ಣ ಪ್ರತಿರೂಪ' (Children are little adults) ಎಂಬ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ದೂರಸರಿದು ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳೇ ಸಂದಿವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಶಕ್ತಿ, ಗಾತ್ರ, ತೂಕ, ಎತ್ತರಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೊಡ್ಡವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ.

ಮಕ್ಕಳು ವಯಸ್ಕರಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆಲೋಚನಾ ಶೈಲಿಯು ವಯಸ್ಕರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಅವರನ್ನು ವಯಸ್ಕರಂತೆ ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಕುರಿತ ಜಾಗೃತಿ ಬಂದಾಗ್ಯೌ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿನವರಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. 'ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಧ್ಯವಾಡಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಅವರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮೂರ್ಕೆಸಬೇಕು' ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಅನೇಕರು ಗ್ರಹಿಸದೇ ಅವರೊಂದಿಗೆ ವರ್ತಿಸುವ ಕಾರಣ ಮಕ್ಕಳು ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳೇನು? ಅವರು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ? ಅವರಿಗೇನು ಇಷ್ಟ? ಎಂಬ ಕುರಿತಂತೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಪ್ರತಿ ಮನುಷ್ಯ ವಿಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ಅನನ್ಯ. ಯಾವ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಹೋಲಿಸಲಾಗದು. ಪ್ರತಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಶವಾಗಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯವಾಡಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಅವರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮೂರ್ಕೆಸಬೇಕು. ಇದು ಸಮಾಲಿನ ಸಂಗತಿಯಾದರೂ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆ ಚಿಂತನೆ, ವರ್ತನೆಗಳು ಸದಾ ಇರುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಜಾಗೃತಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾಗ ಸಿಗುವ ಪ್ರೀತಿ, ಆರ್ಯಕೆ, ಗಮನ, ಆಹಾರ, ಅನುಭವಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬಾಲ್ಯ ಸಿಗದೇ ಹೋದರೆ ಮಕ್ಕಳ ವಯಸ್ಕ ಜೀವನವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಆರ್ಯಕೆ, ಗಮನ, ಮನುಷ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಅನೇಕರು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನಿನ ಜೊತೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಳಿದು, ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಆಸಕ್ತಿ, ವರ್ತನೆಗಳು ಶೈಶವ, ಬಾಲ್ಯ, ಹದಿಹರೆಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಬೆಳವಣಿಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತೋರುವ ಈ ಬದಲಾವಣೆ, ವ್ಯಾತ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಜ್ಯೇವಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಆಯಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತೋರುವ ವರ್ತನೆಯ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು 'ಅವು ಹೇಗೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ' ಸ್ವಿಕರಿಸಿ, ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಡಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳ ಗುಣ ಸ್ವಭಾವಗಳು ಹೇಗೆ? ಅವರನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸೋಣ.

ಮಕ್ಕಳು ಸಹಜ ಕುಶಾಹಲಿಗಳು. ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಾಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ. ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂತಸ, ನಗು, ತುಂಟನಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಸಹಜ ಸ್ವಭಾವಗಳು. ಯಾವಾಗಲೂ ನಗುನಗುತ್ತಾ, ಖುಷಿ ಖುಷಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಚೇಪ್ಪೆ, ತುಂಟತನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮಾರ್ಪೇಸದಾದಾಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಬೇಸರ, ದುಃಖ, ಸಿಟ್ಟು ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಬೇಗ ತಮ್ಮ ಸಂತಸ, ನಗುವಿಗೆ ಮರಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಕೀಟಗಳೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚು. ಕಲ್ಪನಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವುದು ಮಕ್ಕಳ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಭಾವ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕಥೆಗಳೆಂದರೆ ಬಲು ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಕಥಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಸಂತೋಷ ಅಪಾರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟ, ಮೋಜುಗಳೆಂದರೆ ಬಲುಇಷ್ಟ. ಮಕ್ಕಳಿಗಿರುವ ಅದಮ್ಮೆ ಶಕ್ತಿ, ಉತ್ಸಾಹಗಳ ಕಾರಣ ದಣಿವರಿಯದೇ ಉಟ, ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದೇ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಆಡಿ ಆಡಿ ದಣಿವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರುವುದುಂಟು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಜಗಟ, ಮುನಿಸು ತೋರುತ್ತಾ ತನ್ನ ಗಳಿಯ ಗೆಳತಿಯರ ಜೊತೆ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಗಳಿಯ, ಗೆಳತಿಯರ ಕುರಿತಾದ ಮಕ್ಕಳ ಮುನಿಸು, ಸಿಟ್ಟು ತಾತ್ವಾಲಿಕ. ಸಿಟ್ಟು ಬೇಗ ಶಮನಗೊಂಡು, ಮತ್ತೆ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಜಗಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದೊಡ್ಡವರು ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ, ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಣ ಮುಗ್ದತೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಬೇಗ ನಂಬುವ ಮುಗ್ದ ಗುಣ ಮಕ್ಕಳದು. ಆಧುನಿಕ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಒಂದಪ್ಪು ಮುಗ್ದತೆ ಮಾಯವಾಗಿದೆ ಎನಿಸಿದರೂ, ಮಕ್ಕಳ ಸಹಜ ಗುಣವಾದ ಮುಗ್ದತೆ ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಕ್ಕಳು ಸುಳ್ಳ ಹೇಳುವುದು, ಕದಿಯುವುದು, ಅಶ್ಲೀಲ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು, ಇತರೆ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಜಗಟವಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಹಾನಿಮಾಡುವುದು, ಪರೀಕ್ಷೆ, ಕಿರುಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಕಲು ಮಾಡುವುದು, ಮೋಷಕರು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಎದುರಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸೂಚನೆ, ನಿದೇಶನಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದು, ಮುಂತಾದ ತಪ್ಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಎಸಗುವ ತಪ್ಪಗಳು ಅವರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಭಾಗವೆನ್ನಬಹುದು. ಇಂಥ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮೋಷಕರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು, ಅವರಿಗೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಹಣ ಪಟ್ಟಿಕಟ್ಟಿ ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುವುದು ಸಲ್ಲದು. ಇಂಥ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ದೊಡ್ಡವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಿದೇಶನ, ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನಿಸಿದರೂ ಅದು ತಾತ್ವಾಲಿಕ ಎನ್ನಬಹುದು.

ದೈಹಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಲಾಭಗಳತ್ತು ಮೋಷಕರು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೋಗಬಾರದು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಿ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಫಾಸಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಗಾಯದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿರಿತಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯೋತ್ಸಿಕೊಂಡು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಡುವುದು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

3.2 ಮಕ್ಕಳೂ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ. ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ವಿಶೇಷ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು 18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತವೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಿಕೆಯನ್ನು 1989 ನವೆಂಬರ್ 20 ರಂದು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿದೆ. ಭಾರತವು 1992 ಡಿಸೆಂಬರ್ 11 ರಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಒಡಂಬಿಕೆಗೆ ಸಹಿ ಮಾಡಿದೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಿಕೆ (United Nations Convention on the Rights of the Child -UNCRC) ಯು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅದರ ಪ್ರಕಾರ,

“ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಜಾತಿ, ಭಣ್ಣ, ಲಿಂಗ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ಮೂಲಗಳು, ಸಂಪತ್ತು, ಜನ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ಸಾಮಧ್ಯಗಳನ್ನು ಲೇಳಿಸದೆ 18 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಅರ್ಥತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಾಗಿವೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಿಡೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ”.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮುಗ್ದತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೋಷಕರಾದವರು ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿಲೇ ವಾಸ್ತವ ಸಮಾಜದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಹೊಸದನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿರುವ ಮುಗ್ದತೆಯನ್ನು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಯಾರೂ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಮಕ್ಕಳು ದೊರ್ಜನ್ಯ, ಹಿಂಸೆ, ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ನಲ್ಲಿಗಿ ಹೋಗಬಾರದು. ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಖುಷಿ ಮತ್ತು ಆನಂದದಿಂದ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

UNCRC ಯ ಉದ್ದೇಶದಂತೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳು ಪ್ರತಿ ಮನುವಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ

1. ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕುಗಳು: ಮನುವಿನ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕು ಮನು ಮಟ್ಟುವ ಮೋದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ, ಮನುವಿನ ಜೀವನವು ಗಭ್ರಧಾರಣೆಯು ಇಪ್ಪತ್ತು ವಾರಗಳ ನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮನು ಮಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳ ಆಹಾರ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆಯ ಕನಿಷ್ಠಮಾನ ದಂಡಗಳ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಘನತೆಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

2. ರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳು: ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರೆಡೆ ನಿರ್ಬಳೆ, ಹಿಂಸೆ, ತಾರತಮ್ಯ, ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿಂದನೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮನುವಿಗೆ ಇದೆ.

3. ವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕುಗಳು: ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾರೀತಿಯ ವಿಕಾಸಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕಿದೆ: ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ವರಾನಸಿಕ ವುತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಕ. ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸರಿಯಾದ ಕಾಳಜಿ ವುತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಚೆಳವಣಿಗೆಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೂರ್ಕೆಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾನಸಿಕ ಚೆಳವಣಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮನರಂಜನೆ, ಆಟ

ಹಾಗೂ ಮೋಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ದೃಷ್ಟಿಕ ಚೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿಗಿದೆ.

4.ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು: ಮಗುವಿನ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಗೆ ಅನುಗೂಣವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಿವೆ .ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಗಳಿಗೆ.

ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಭಯ ಮುಕ್ತ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣ

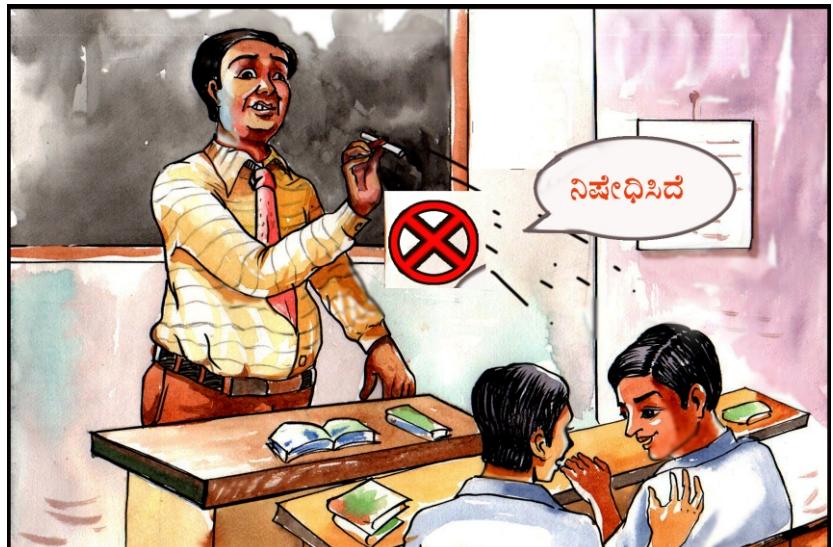
ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮಾನವ ನರಪೂರ್ವದ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಮಗು ತನ್ನ ಶೈಶವದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅನುಭವಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅನುಭವಗಳಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಅನಂತರದ ಮಗುವಿನ ವೃತ್ತಿತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಈ ಮೂಲ ಅನುಭವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಆಗುವುದರಿಂದ, ಶೈಶವದ ಅನುಭವಗಳು ಮಗುವಿನ ವೃತ್ತಿತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಲ್ಲಿ ರೂಪಿತವಾಗುವ 'ನಂಬಿಕೆ ಅಪನಂಬಿಕೆ'ಯ ಅನುಭವಗಳು ಮಗುವಿನ ಶೈಶವದ ಫಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಗುಂಟಾಗುವ ಅನುಭವಗಳು ಹಿತಕರವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅವು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಜೀವನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ಯಾತ್ಮಕ ನಿಲ್ಲುವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಜೊತೆ ಕಷ್ಟದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಎದುರಿಸುವ ಆತ್ಮಸ್ಥೀರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇವು ಕಹಿ ಅನುಭವಗಳಾದರೆ ಮಗುವಿನ ಮುಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ನೇತ್ಯಾತ್ಮಕ ವೃತ್ತಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ಮತ್ತು ಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಧನಾತ್ಮಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ವಿಘುಲ ಅವಕಾಶಗಳು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆ ಮೋಷಕಾಂಶಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ತ್ವಿತಿ ಮತ್ತು ಆನಂದದ ಪರಿಸರವು ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿತ್ವದ ವಿಕಾಸ ಆಗುತ್ತದೆ.

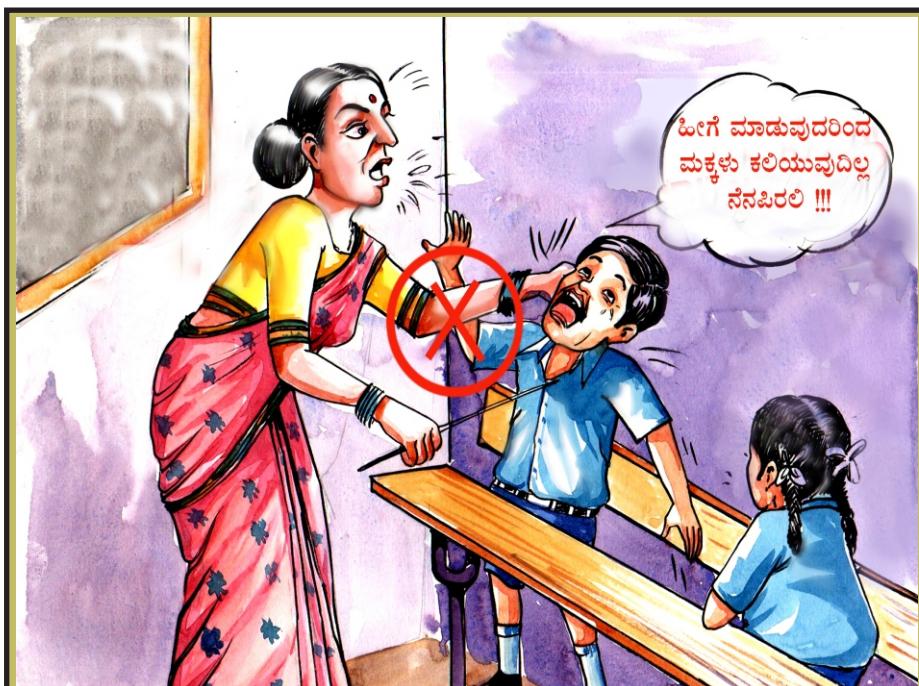
ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದಂತೆ, ಹಲವಾರು ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ 'ಮತ್ತು ಕಲಿಯಲು ಭಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ' ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಏಡುಳು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಸಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ 'ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಯಲ್ಲಿ ಭಯ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. 'ಹಿಮೋಕ್ಯಾಂಪಸ್' ಎಂಬ ಏಡುಳಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಟ್ಟಭಾಗವು ಹೊಸ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳ ಉದ್ದೇಶವೇ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಕಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಿಮೋಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ಲ್ಲಿ ನರ ಜನನಕ್ರಿಯೆ (Neurogenesis) ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಕಾರಣಗಳು ಏನಿರಬಹುದೆಂದು ನಿಮಗನಿಸುತ್ತದೆ?

ಸಹಜವಾಗಿ ವಯಸ್ಸಾಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಒತ್ತಡ (Chronic Stress) ಮತ್ತು ಶರೀರದಲ್ಲಿ 'ಗ್ಲೂಕೋಕಾರ್ಟಿಕಾಯಿಡ್‌' (Glucocorticoids) (ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಗೊಳ್ಳುವ ರಾಸಾಯನಿಕ) ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ವಿಳಾಯಕ. ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಒತ್ತಡವು ಮತ್ತು ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಕ್ಷೇಣಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದ್ದು, ಬಹುಶಃ ನಮಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಒತ್ತಡವು ಕಲಿಕೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲು ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅನುಭವದಿಂದ ರುಜುವಾಗಿದೆ!

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದರೆ, ಶಾಲೆಯ ವಾತಾವರಣವು ದೀಪ್ರಕಾಲಿಕ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು. ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒತ್ತಡ/ಭಯ/ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನೈಜತೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಿ ಮಾರಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಕಲಿಕೆಗೆ ಭಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ಮರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಾಗ ವಿಂಡಿತಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.

ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ? ನಮಗೆ ಏಕೆ ಹೋವ ಬರುತ್ತದೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ನಾವು ಯೋಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಲೋಕ ನ ವಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸದೇ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಎಷ್ಟೂ ಬಾರಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಬ್ಬಿ ಶಿಕ್ಷಕ ವುಕ್ಕಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿಕೊಂಡಿ ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಿಕೆಯಾಗಿ ದಂಡನೆ/ಹಿಂಸೆ

ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ಅಥವಾ ನಿಂದನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇದು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ದಂಡನೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಯುವುದರಿಂದ ಬ್ಯಾಯುವುದು/ಹೊಡೆಯುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲವುಗಳು ಈ ನಂಬಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ.

ನಾವು “ಮಕ್ಕಳು ದಂಡನೆಯಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆ ಬಲವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಬೇರೂರಲು ಏನೆಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು? ಎಂದು ಯೋಜಿಸಿದಾಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೇಂದರೆ:

ಕಲಿತ್ವಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ” ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೇರೂರುತ್ತದೆ.

2. ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ದಂಡನೆ/ ಭಯದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿತ್ವಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಳ್ಳಿಯ ನೌಕರಿ ಪಡೆದು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು.
3. ಓರ್ಗಂಯ ಗುಂಪಿನವರು ತಾವು ದಂಡನೆ/ಭಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಿರತ್ವಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.
4. ಯಾರ ತರಗತಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿರುವುದೋ ಮತ್ತು ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಭಯ ಪಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ಶಾಲೆಯ ಉಳಿದ ಸಹೋದರ್ಮೋಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದು.
5. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿರತ್ವಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಜನ ಪ್ರಶ್ನೆಸುವುದಿಲ್ಲ.
6. ಕೆಲ ಪಾಲಕರು ತಾವೇ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಮಾಡಿದರೆ ಹೊಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ.
7. ಈ ರೀತಿಯ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕರು ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ಈ ಮೇಲೆ ನೀಡಿದ ಅಂಶಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದು ಬಲವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಲು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದುದಾಗಿದೆ.

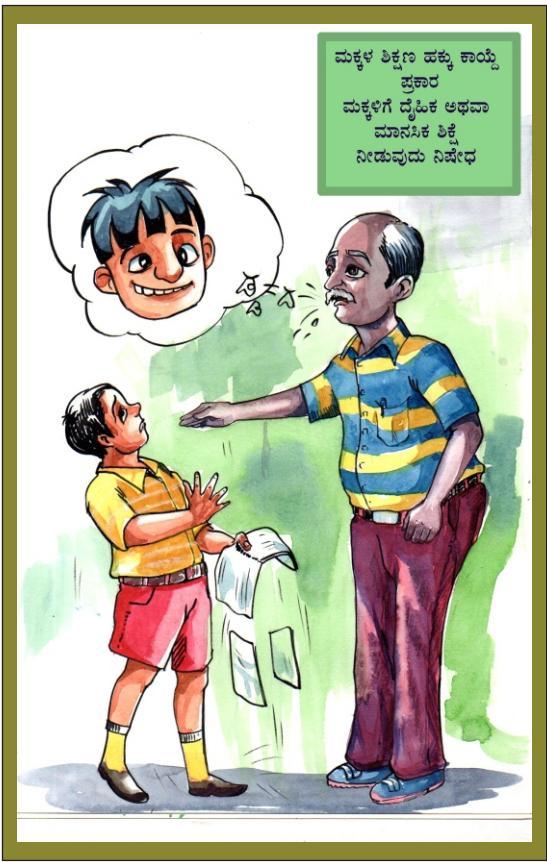
ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಅರಿವು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಕರು 'ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯಲು ಭಯ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೋ' ಅವರ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ 'ಮಗು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂರಚನಾ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೂಲಕ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ನಾವು ಹೇಗೆ ಅನುಕೂಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅರಿವು, ಭಯಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃತ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಆನಂದದಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಇದನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸಲು ನಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

"ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಘನತೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆ ಒಂದು ದಂಡನೀಯ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ"

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದನ್ನು ಯ, ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಜಾತಿ, ಲಿಂಗ, ಧರ್ಮ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಸಮಾನ ಗೌರವ ನೀಡಲ್ಪ್ತಾ, ಘನತೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಘನತೆಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಚ್ಯಾಲೆಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೊರೆಯನ್ನು ಹೊಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಭಯ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃತ್ತಿಸುವ, ಆಯ್ದುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ, ಮತ್ತು ಆಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ. ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಮಕ್ಕಳಿಗಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಭಯಕೊಳ್ಳಲಾಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ನಿಷಿದ್ಧ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು, ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹಕ್ಕು, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗದೇ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು, ಮಕ್ಕಳ ಕಳ್ಳಿಸಾಗಣಿಕೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಸೇರಿದಂತೆ, ಹಲವು ಹಕ್ಕುಗಳು ಇವೆ. ಎನ್.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಆರ್.

ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಚೈತ್ಯ ಬಂದಾಗ ಕಾನೂನಿನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟನ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದ ತೀರ್ಪಿನ ಪ್ರಕಾರ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಭಯ ಅಥವಾ ದಂಡನೆ ನೀಡಿದಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಮೋಜಿಸುವ ವುತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಯ ಮತ್ತು ದಂಡನೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ, ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಕ್ತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರು ಮತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಾವೆಲ್ಲ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬರಲು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದು, ದಂಡನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಯಾವಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದರೆ ಇದರ ಕುರಿತಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇವು ಕೇವಲ ವಾಕ್ಯಗಳಾಗಿರದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಾದ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಅವಗಳೆಂದರೆ:

1. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯಲು ಸಮರ್ಥರು ಎಂಬ ಅರಿವು ಬರಬೇಕು (ಮಕ್ಕಳ ಸಂಭಾವ್ಯತೆ/ಸಾಮಾಜಿಕಗಳು)
2. ಕಲಿಕೆಯಂಟು ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣ ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾನುಭವಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಬೇಕು (ಜ್ಞಾನ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ)
3. ಮಕ್ಕಳು ಅವರದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಒಂದು ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನ ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದದೇ ಇರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ನಿರಂತರ ಮಾಪನ ಮತ್ತು ತಯಾರಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. (ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯವ ವಿಧಾನಗಳು)
4. ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಮೆದುಳಿನ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳಲು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅನುಭವಗಳು ಕಲಿಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. (ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೆದುಳಿನ ಪಾತ್ರ)

5. ಭಯ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
6. ಕಂಠಪಾಠದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗೇಗೆಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡಬಹುದು ಆದರೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಮರೆತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚೇನು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ (ಎನ್.ಸಿ.ಎಫ್ 2005)
7. ಮಕ್ಕಳು ಈ ದೇಶದ ನಾಗರಿಕರು.(ಪ್ರಜೆಗಳು) ಶಿಕ್ಷೆ ಮಕ್ಕಳ ಗೌರವಯುತ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ಶಿಕ್ಷಣ ಅಪರಾಧ ಕೂಡ. (ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಂದಂಬಡಿಕೆ)
8. ದಂಡಿಸುವುದು ದೊಡ್ಡವರ ದೌಬರಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಮನುವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೆಂಬದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ದಂಡಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆ. (ಚಿಂತನಾತ್ಮಕ ಅಭ್ಯಾಸಿಗೆ)
9. ದಂಡಿಸದೇ ಕಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಈ ನಿಮಿತ್ತ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. (ಎನ್.ಇ.ಪಿ 1986-ಶಾಲೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು)
10. ಮಕ್ಕಳು ತಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಪ್ರತೀ ತಪ್ಪು ಒಂದು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
11. ಆಟ, ಚೇಪ್ಪೆ, ತುಂಟತನ ಮಾಡುವುದು ಬಾಲ್ಯದ ಸ್ವಭಾವಗಳಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನು ಶಾಲೆಗಳು ಮೊಟಕು ಗೊಳಿಸಬಾರದು (ಮನು ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯ)
12. ಶಿಸ್ತ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯದ್ದಲ್ಲ. ಆಂತರಿಕ ಶಿಸ್ತ ಕೂಡಾ ಇದೆ. ಶಿಸ್ತನ್ನು ತರಲು ಸಂವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನವೆಂದು ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. (ಶಿಸ್ತ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆ)
13. ಬಿಹೇವಿಯರಿಸಂ (ವರ್ತನಾವಾದ) ವನ್ನು ದಾಟಿ ನಾವೀಗ ಕಷ್ಟಕ್ಕಿವಿಸಂ (ಸಂರಚನಾವಾದ) ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ವರ್ತನಾವಾದದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಕಲಿತದ್ದನ್ನು ಕೈಬಿಡಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. (ಕಲಿಕಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು)

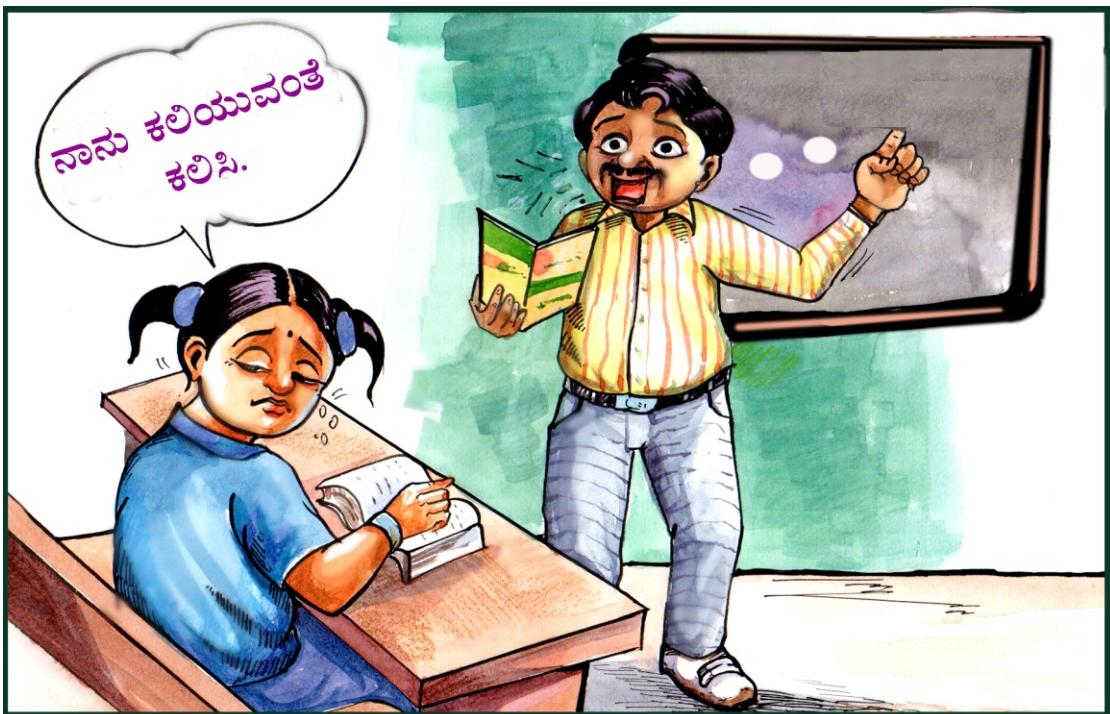
ಈ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಮನು ಸಂಬಂಧಿ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಜಾಣಿಕ್ಕೇ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸವಾಜಶಾಸ್ತ್ರ', ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಹಾಗೂ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಇದರ ನಡುವೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ನಂಬಿಕೆ/ಅಪನಂಬಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಘಟಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಮತ್ತುಮ್ಮೆ ಓದಲು, ಇತರರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹಾಗೂ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವರು ಬಹಳ ಬೇಗ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸದೇ ಇರಬಹುದು ಆದರೆ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

3.3 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸೇನ್ಯಾಪಿ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಒಂದು ಅವಲೋಕನ)

ನನ್ನ ತರಗತಿ ಹೀಗಿದೆಯೇ?

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವಾಗ ಮನು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿದಿದ್ದಾಗ ನಾವು ಹತಾಶೆಗೊಂಡು ಮನುವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದರ ಕಡೆಗೋ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಕಡೆಗೋ ಮುಖ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಹೊಸ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಆ ಅಲೋಚನೆಗೆ ಮರು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾವು ಈ ಹತಾಶೆಯಿಂದ ಹೊರಬರಬಹದು.

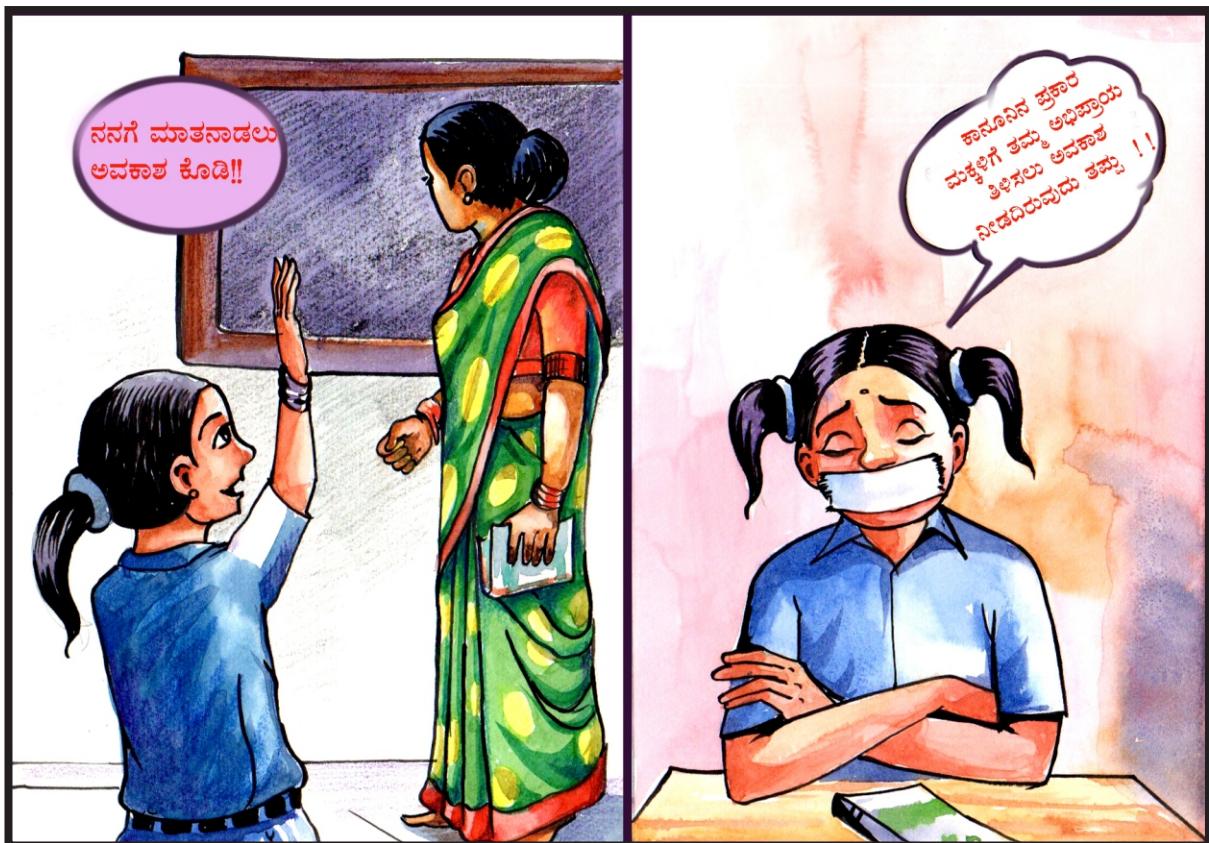
“ನಾನು ಕಲಿಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕಲಿಸಿ”

ಸರ್ ಇವನಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ಸಲ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಏನು ಮಾಡಿದರು ಕಲಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಸರ್”, ಎಂದು ಬಹುತೇಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಹು ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ನುಡಿಯುವುದನ್ನು ಕೇಳಿರುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ನೂರು ಭಾರಿಯೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟಿರೇ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ವಿಧಾನದಿಂದ ಮನುವಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಮನುವಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಲಿಸಿದ್ದೇವೆಯೇ? ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜೊತೆಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಎಂದು ನಂಬುವುದಾದರೆ ಅವರು ಕಲಿಯುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿದೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಮ್ಮ ತರಗತಿಯ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು.

“ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಮ್ಮಗಳನ್ನು ಎಸಗುತ್ತ ಆ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ಕಲಿಯುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ”

ತಪ್ಪನ್ನು ಎಸಗುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅದೇ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡುವುದು ತಮ್ಮ, ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾವೇನು ಕಲಿತಿದ್ದೇವೋ ಅವೆಲ್ಲ ಕಲಿಕೆಯೂ ನಾವು ಪದೇಪದೇ ತಪ್ಪನ್ನು ಎಸಗಿದ್ದರ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವೇ ಆಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಅವರು ಏನನೊಣ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದಧರ್. ದೊಡ್ಡವರಾದ ನಮ್ಮಿಂದ ಹೇಗೆ ತಮ್ಮಗಳಾಗುತ್ತವೇಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಕ್ಕಳೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ತಪ್ಪಿನಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜವಾದುದು ಎಂಬ ಭಾವ ಬಹುಶಃ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ರೀತಿ ಬದಲಾಗಬಹುದು.

“ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣ ಸಿಗುತ್ತದೆ”

ಒಬ್ಬೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಬಾರಿಯೂ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಆಗ ನೀವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಬಹುಶಃ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೋಪಗೊಳ್ಳತ್ತೇವೆ ಇಲ್ಲವೇ ಸುಮ್ಮಣಾಗುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಸಹಜವಾಗಿ ನಾವುಗಳು ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತೋರುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದರೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಮೂರಕವಾದ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.

“ನನ್ನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಶೋಹಲ ಭರಿತ ಮತ್ತು ಕುಶೋಹಲ ತಣೆಸುವ ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿವೆ”

ಯಾವುದೇ ಮನುಷ್ಯ ತಾನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಅಥವ ಕಾಣದಿದ್ದರೆ ಬಹು ಬೇಗ ನಿರಾಶೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕುಶೋಹಲವೆಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜ ಲಕ್ಷಣ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳು ಆ ಕುಶೋಹಲವನ್ನು ತಣೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕೌಶಲಕೆಯನ್ನು ಮಟ್ಟಿಹಾಕಲು ಎಪ್ಪು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳ ಏಕತಾನತೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೇ ತಗ್ಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.

‘ನನ್ನನ್ನ ಕಲಿಯಲ್ಲಿ’ ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದರ ಬದಲು ನನಗೆ ಪ್ರತೀ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೌತ್ತಾಹ ನೀಡಬೇಕು.

ನಾವು ಮಕ್ಕಳೆಂದರಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸ ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹೇಳಿದೆವು ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು ಮುಂದೆಂದು ಅವನು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತೋರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತೀಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆ ಕಲಿಯುವವನಿಗೆ ಕಲಿಕೆ ಸುಗಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಯಾಳಿಸುವುದರ ಬದಲು ಪ್ರತೀ ಬಾರಿಯೂ ಮೌತ್ತಾಹ ನೀಡಬೇಕು

3.4 ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ವಯಂನಿರ್ವಹಣೆ/ಸ್ವಯಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸೇಳಿ ವಾತಾವರಣದ ಸ್ವಷ್ಟಿ

“ನೀವು ಎಂದಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಗೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಬೆರಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ, ಹಿಂಸೆಯ ಬೆದರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಇಂತಹ ಇನ್ನಾವುದೇ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆಯಾ?” ಇಂಥಿಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಲಿಸುವ ಸಮುದಾಯ, ಕಲಿಯುವ ಸಮುದಾಯದ ಪರವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ನಮ್ಮ ತರಗತಿ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೋ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪಾತ್ರದ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಚೆ ನಡೆಯಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಣಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಈ ರೀತಿಯ ನಮ್ಮ ವರ್ತನೆಗಳು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವಿಪರ್ಯಾಸದ ಸಂಗತಿ. ಬಹುಶೇ ಮೋಷಕರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಥವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಮೋಷಕರ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅನೇಕ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಗುವಿನ ತಲೆಗೆ ತಿವಿಯುವುದನ್ನು, ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ಹಿಂಡುವುದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುವುದು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಇತರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬದಲಿ ರೂಪಗಳು ಎಂಬ ಅರಿವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. (ಯಾವುದೇ ಮಗುವನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಮೂರ್ಖಕವಾಗಿ ನಿಲಕ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಕೂಡಲು ಎಳೆದು ನೋಯಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲದು) ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯವರೆಗೆ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ನಕರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಮನಃಫಲಿತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಜನರು ಹೇಗೆ ದಂಡನೆಯಂತಹ ಆಯ್ದುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಅಂತಹ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ತಾವಾಗಿಯೇ ಹೇಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಜಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಯ್ದು ಮಾಡುವುದು ಏಕೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ? ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾವುದು ಸರಿ? ಮತ್ತು ಯಾವುದು ತಪ್ಪ? ಎಂಬ ಅವರದ್ದೇ ವಿವೇಚನೆ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಫಿನ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ (ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಒಕ್ಕೂಟ).

ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಸರಿಸುಮಾರು ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಜನರು ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಲಿಸುವ ವಿಧಾನವಾಗಿ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಗದರುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಜನರು ಮಗುವನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಒಬ್ಬನೇ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳುವುದು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಥ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ "ನಾಟಿಬೆಂಬ್" ಪರಿಭಾಷೆ ಹೆಚ್ಚು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಸ್ತುಬಧಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಇದು ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ.

ಮೋಷಕರು ಇನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ ಸುಮಾರು 41 ಪ್ರತಿ ಶತದಶ್ಮಿ ಮೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಲವು ರೀತಿಯ ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು (ಕೂದಲು ಎಳೆಯುವುದು, ಬೆರಳುಗಳಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುವುದು) ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬಕೊಂಡರು.

ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ!

- ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಜೋಧನೆ-ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸುವುದೇ ಹೊರತು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತರబೇತಿ ನೀಡುವುದಲ್ಲ.
- ಶ್ಯಾಕಣಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನ ಮಾಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಜೋಧನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಅನಾನುಕೂಲತೆಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ವರ್ತನೆಗಳು ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವಂತಹ ಅಪರಾಧಗಳಲ್ಲ.
- ಜೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಅನೇಕ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಕಲಿಯುವವನನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಭಯವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಲಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತದೆ.

ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು:

ಇದೀಗ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರವಾಗಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತೆಗ್ಗಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ದೂರವಿಡುವ ಮತ್ತು ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಯಾವುದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ, ತಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೊರ್ಕನ್ಯಾದ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಯಾವುದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ ಅಂತಹ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಸಜ್ಜಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

- * ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಯಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿ? ಯಾವುದು ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಹೋಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮರಾಠಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಬಹುದು.
- * ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣ್ಣಾ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು - ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವಂತಹ ಧನಾತ್ಮಕ ಶಿಸ್ತಿನ ತಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ. ಜೊತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮ.
- * ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಚೋದಕಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ವಿನಾಶಕಾರಿ ಆಲೋಚನಾ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವುದು.
- * ಶಿಕ್ಷಕರು ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬದಲು ಇರುವ ಇತರ ಸಂಭಾವ್ಯ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಸ್ತುಬಧ್ದ ಗೊಳಿಸಲು ಇರುವ ಪರಿಷಾರ ವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- * ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಸುವುದು- ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಕರಿಂವೂ, ಹಾನಿಕಾರಕವೂ ಆಗಿದ್ದು, ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟು ಮಾಡುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು. ಶಿಕ್ಷೆಯು ಸುರಕ್ಷಿತ ಅಥವಾ ಸಮೃದ್ಧ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಪ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- * ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸ್ವಯಂ ಅರಿವು ಮತ್ತು ದೃಢೀಕರಣ- ಜನರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತರಾದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಚ್ಚು ಮುಕ್ತವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸಂಶೋಧನೆಗೊಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಮೌಲ್ಯಗಳ ದೃಢೀಕರಣ' ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿಗೆ, ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇದು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ.

ನಾವು ಹೋಷಕರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೇ?

ದೈಹಿಕ ಶೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹೋಷಕರನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೈಹಿಕ ಶೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಹೋಷಕರ ಮಕ್ಕಳು ಇತರರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಕೆಲವು ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವಂತೆ ದೈಹಿಕಶಿಕ್ಷೆಯು ಇಂಟರ್‌ನೇರೇಶನ್‌ (ಅಂತರ್ರಿಂಗ್) ಯ

ಮಾದರಿ ವರ್ತನೆಯಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಅಂತರ್ರಿಂಗ್‌ನೇಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹೋಷಕರ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಬಾಲ್ಯದ ಅನುಭವಗಳು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವ

ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬಾಲ್ಯದ ಅನುಭವಗಳು ವರ್ತನೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಆಚರಣೆಗೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹೋಷಕರಿಗೆ ನೀಡಲುವುದು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯ.

ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿ ಬದಲು ಹೋಷಕರಿಗೆ ಹೋಷಕತ್ವದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಹೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹೂರ್ಜಸುವಂತೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಅಧ್ಯಾಯ-4, ಪ್ರಕರಣಗಳು

4.1 ಚಿಂತನಶೀಲರಾಗೋಣ-ಬದಲಾಗೋಣ

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೆಲವು ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

“ಹದವರಿತು ಹೊಡೆಯೇ ಮಧುರಗಾನಕ್ಕಾದೆ”

‘ಜಾಣನಿಗೆ ಮಾತಿನ ಪೆಟ್ಟು, ಕೋಣನಿಗೆ ಲತ್ತೆ ಪೆಟ್ಟು’

‘ದಂಡಂದಶಗುಣಂಭವೇತ್’

‘ಗಿಡವಾಗಿ ಬಗ್ಗದು ಮರವಾಗಿ ಬಗ್ಗೀತೇ’

‘ಭಡಿ ಚಮಾ ಚಮಾ ವಿದ್ಯೇ ಘಮಾ ಘಮಾ

ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಂದ ‘ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಯಿಸಲು/ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ’ ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಬುಲವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ ಎಂದರೆ, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಗಳು ಶಿಕ್ಷೆ ನಿಷೇಧಿಸುವ ಕುರಿತಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿವೆ ಎನ್ನುವ ಅರಿವಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಇಂತಹ ಅಲೋಚನೆ/ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು, ಪಾಲಕರು ಸೇರಿದಂತೆ ಸರ್ವರೂ ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕು. ಆ ವರ್ತನೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಪರಿಸರ, ಪ್ರಭಾವಗಳ ಮೂಲಕ ವರ್ತನೆಗೆ ಇರಬಹುದಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ವರ್ತನೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸದೆ ಮೂರ್ವಗ್ರಹ ಹೀಡಿತರಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಿದವರು ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬದಲು ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಚಿಂತನಶೀಲರಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾದ ಘಟನೆ, ಕಥೆ, ಮುಸ್ತಕಗಳು. ಇತ್ಯಾದಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾವು ಬದಲಾವಣೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ

ಮಕ್ಕಳೇಕೆ ಶಾಲೆ ತೋರೆಯುತ್ತಾರೆ?

ಇದೊಂದು ಅತೀ ಮುರಾತನವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಸವಾಲು. ಜೊತೆಗೆ ಹಾಗೆ ಶಾಲೆ ತೋರೆದು ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ, ಆದರೂ ಅವೆಲ್ಲ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯವು ಅಷ್ಟೆ. ಮಗು ನಿಜಕ್ಕೂ ಏಕಾಗಿ ಶಾಲೆ ತೋರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದಾಗ ತುಂಬಾ ಪೇಲವೆನಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗಂಭೀರವೆನಿಸುವ ಕಾರಣಗಳು ಜೊತೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ನನ್ನ ಮಿಶ್ರಮೊಬ್ಬ ಏನೋ ತಮ್ಮ ಬರೆದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸ್ವಲ್ಪ ಗದರಿಸಿದರೆಂದು ಅವರಿಗೇ ಬ್ಯಾಡು ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗದಂತೆ ಪಾಟಿ ಜೀಲ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಓಡಿ ಬಂದವರು ಮತ್ತೆ ಶಾಲೆಯ ಮುಖವನ್ನೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ನನ್ನ ತಂಗಿಯ ಓರ್ಗಿಯ ಶರಿಯಳೊಬ್ಬಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೆಗಲಾಗಲು ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೊರೆದದ್ದಿದೆ. ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯು ಹಲವು ಭಾರಿ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ಯೋಚನೆ ಬಂದಿದ್ದವು. ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ... ಹೀಗೆ ನಾವು ಯಾರನ್ನೇ ಕೇಳಿದರೂ ಶಾಲೆಯ ಬಿಡುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡದವರೇ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಣಾಯಕ್ಕೇ ನಾವು ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಾವು ನಮ್ಮದೇ ಬಾಲ್ಯಕ್ಕಿಳಿದು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದೆಂದು ಖಂಡಿತ ನಮಗೆ ಅರಿವಾಗದೇ ಇರದು. ಬಾಲ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿ ಭಾವ ಸೆಳೆತ. ಯಾವುದನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಮಗು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಧುರವೆನಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಜೋತು ಬೀಳುತ್ತದೆ, ಆತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಸೆಳೆತ, ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣ, ಮಿಶ್ರತ್ವ, ಗುರುಗಳ ಸಾಮೀಪ್ಯ ಮಧುರವಾಗಿದ್ದರಂತೂ ಯಾವುದೇ ಮಗುವಾಗಿರಲಿ ಎಂಥವೇ ಕಷ್ಟಗಳು ಎದುರಾದರೂ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತೊರೆಯುವ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬಡತನ, ವಲಸೆ, ನಿರಾಶ್ರಿತ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾವು ಯೋಚಿಸಬಹುದಾದರೂ, ಇವೆಲ್ಲ ಮೊದಲೇ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೊರೆಯಲು ದೊರಕಿದ ನೆಪಗಳಷ್ಟೆ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲು ಅಷ್ಟೇ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸ್ವಲ್ಪ ಗದರಿದ್ದು, ಓದಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಶಾಲೆ ತೊರೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿಜದ ಕಾರಣಗಳು ಅವಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ.

ಮಗು ಶಾನೆಲ್ಲೇ ಹೋಗಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದು ಸುರಕ್ಷಾ ವಲಯ, ಪ್ರೇರಣಾ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ದೊರೆತಾಗ ಅದನ್ನು ತೊರೆಯಲು ಇಷ್ಟ ಪಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವೆಷ್ಟೇ ಮೃಷಣಾನ್ವಯವ್ಯಾಟ್ಪುಕೊಂಡು ಕೂತರೂ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಬರುವ ಮಗು ಬಯಸುವುದು ಅಲ್ಲಿಯ ಭಯಮುಕ್ತ ಪರಿಸರವನ್ನೇ ಹೋರಲು ನಮ್ಮ ವೈಭವಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಭಾತಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಅದೆಷ್ಟೇ ಮೆರೆದಾಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಿಯದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮಾನವ ಸೆಲೆಯ ಆದ್ರಾತೆಯನ್ನೇ ಮಗು ಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಮಗುವೋಂದು ಹೆಚ್ಚಿಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತ್ರೀತಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೋರೆದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಪರಿಚಯದ ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ. ಅತೀ ಶಿಷ್ಟಿನ ಮನುಷ್ಯ. ಮಗುವಿಗೆ ಹುಷಾರಿಲ್ಲದಾಗ, ಅನ್ಯ ಮನಸ್ಸನಾಗಿದ್ದಾಗ 'ನಾನಿದ್ದೇನೆ, ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ ಮೈ ತುಂಬ ಬಿಸಿಯಿದೆ ನಾಳೆ ರಚೆ ಹಾಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆ. ಓದಿ ಬರೆಯುವುದಿದ್ದದ್ದೇ. ಮೊದಲು ಗುಣವಾಗು' ಎಂಬ ಒಂದೇ ಒಂದು ಭರವಸೆಯ ಅಪ್ಪಗೆ ಯೋಂದಿಗಿನ ವಾತು ಆ ವಂಗುವು ಗೃಹೇ ಆಗದಂತೆ ಪೊರೆಯುತ್ತದೆ.

-ಅರಬಗಟ್ಟೆ ಅಣ್ಣಾಪ್ಪ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ

4.2 ವಾಚ್ ಕದ್ದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದು ಹೇಗೆ?

ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಒಂದಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯ ನಾಗರೀಕರೊಬ್ಬರು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಬಂದ. ‘ಸರ್, ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ನೆನಪಿದೆಯಾ?’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅವರಿಗೆ ನೆನಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆತನೇ ನೆನಪಿಸಿದ. ಸರ್, ನೀವು ನನಗೆ ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಷ್ಪ್ರಾಗಿದ್ದಿರಿ. ಒಂದು ಸನ್ನವೇಶದಲ್ಲಿ ನೀವು ನನ್ನ ಮಾನ, ಮರ್ಯಾದ, ಗೌರವ, ಘನತೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ ರೀತಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಿತನಾದೆ ಎಂದರೆ, ನಾನೂ ಸಹ ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿಬಿಟ್ಟೇ. ಹಾಗೇ ಇಂದು ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದ. ಆದರೂ ಮೇಷ್ಪ್ರಾಗಿ ಆತ ನೆನಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನೇ ಅಂದಿನ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದು ಬೇರೊಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಹೋಸ ವಾಚ್ ಒಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದು. ಆಸೆ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಆ ಹುಡುಗನ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಕದ್ದು ಕಿಸೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟೇ. ಆ ಹುಡುಗ, ತನ್ನ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಯಾರೋ ಕಡ್ಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ದೂರಿದ. ನೀವು, “ಯಾರು ಅದನ್ನು ಕದ್ದು ಕೊಂಡಿದ್ದಿರೋ ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸುಮೃದ್ಧಿ ಬಿಟ್ಟೇ.

ಆಗ ನೀವು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಾ, ‘ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀಬನ್ನೂ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದಿರಿ. ನಾನು ಭಯದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ನೀವು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ಗೋಡೆಯ ಬಳಿ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ‘ಎಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿರಬೇಕು. ನಾನು ಹೇಳುವವರೆಗೂ ಯಾರೂ ಕ್ರಾಂತಿಕ್ರಾಂತಿಯವಂತಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣ ಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಕಿಸೆಯನ್ನೂ ಹುಡುಕಿದಿರಿ. ನನ್ನ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ವಾಚ್ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ನಿಮಗೆ ಆದರೆ ನೀವು ಚಕಾರ ಎತ್ತದೆ, ಇತರರಲ್ಲಿರ ಬಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಅವರ ಜೀಬುಗಳನ್ನೂ ತಲಾಶ್ ಮಾಡಿದಿರಿ. ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣಿ ತರೆಯಲು ಹೇಳಿ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಆ ವಾಚನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದಿರಿ. ಕದ್ದವನು ಯಾರು ಎಂದು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಯಾರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರೆಡುರು ನನ್ನನ್ನು ಕಳ್ಳಿ, ಅಯೋಗ್ಯ, ಸುಳ್ಳ ಎಂದೆಲ್ಲ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನೀವು ಹಾಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಘನತೆ ಉಳಿಸಿದಿರಿ. ಅಂದು ನೀವು ನನಗೆ ತೋರಿದ ಗೌರವ ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಜೀವನದ ಪಾಠವಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಂತರ ನಾನು ಎಂದೂ ಕದಿಯಲಿಲ್ಲ, ಸುಳ್ಳ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳ ಮೆಚ್ಚಿವ ಶಿಕ್ಷಕನಾದೆ.

ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದರು- ‘ಅಂದಿನ ಆ ಘಟನೆ ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಹೇಳದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಆ ಹುಡುಗ ನೀನೇ ಅಂತ ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದದ್ದು ಈಗಲೇ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜೊತೆ ನಾನೂ ಕಣ್ಣಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ!’ ಈ ಘಟನೆ ಹೃದಯಸ್ವರ್ಚ ಆಗಿದೆ. ಆ ಗುರುವಿನಂಥವರು ಆದಶ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅನಗತ್ಯ ದೂರು, ವಂಚನೆ, ತಳಮಳ, ಕಿರಿಕಿರಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂದಿಗ್ಧ ಸನ್ನವೇಶಗಳನ್ನು ಯಾರ ಘನತೆ, ಗೌರವವೂ ಮುಕ್ಕಾಗದಂತೆ ಕಾಪಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಇವರೇ ನಿಜಕ್ಕೂ ಮಕ್ಕಳ ಭವಿಷ್ಯ ಬರೆಯುವವರು.

4.3 ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಕುದುರೆ

ರಾತ್ರಿ 9ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ವಸತಿ ಶಾಲೆ ಮೇಲ್ಪ್ರಿಚಾರಕರ ಬಳಿ, ಪಳನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಹುಡುಗ ನಿರಂಜನ ಬಂದನು. ಸರ್, ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಬೇಕಿದೆ, ಕೇಳಲೇ? ಎಂದ. 'ವಿಂಡಿತ ಆಗಲಿ' ಎಂದೆ. 'ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೊಬ್ಬಿಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಲೆಕ್ಕ ಹೇಳಿ ಹೊಡುತ್ತೀರಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. 'ಆಗಲಿ ಹೇಳಿಹೊಡುತ್ತೇನೆ, ನಿತ್ಯವೂ ಅರ್ಥಗಂಟೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಿಡುತ್ತೇನೆ. ಏನು ಸಂಕೋಚ ಬೇಡ. ಉಂಟಾದ ಮೇಲೆ ಬಾ' ಎಂದೆ. ಹಾಸ್ಪಿಲ್ ನಲ್ಲಿ ಇವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದದ ಸೋಮಾರಿ, ದಡ್ಡ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿ, ಮೇಸ್ಟ್ರಿಗೆ ಹೊಪಿ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಹುಡುಗ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮುಸ್ತಕ, ಪೆನ್ಸಿಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಹೋಣೆಗೆ ಬಂದ. ಅವನ ಗಣಿತ ವಿಜ್ಞಾನ ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯದ್ದು ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಇವನಿಗೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸು ಮಾಡಿಸಲು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಗಣಿತ ಕಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಇಲ್ಲ, ಮನಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟು ಕಲಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬೆಲ್ಲ ನಿಂದನೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ನೊಂದ ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಉದಯಿಸಿತು. ಸುಮಾರು ಮೂರುವರೆ ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ದಿನವೂ ತಪ್ಪದೇ ಅವನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಸಿಹೊಳ್ಳಲು ಬಂದ. ಹೊದಲು ಅವನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ, ಅಭಿರುಚಿ ಉಂಟಾಗಲೆಂದು, ಒಂದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತ ಸುಮಾರು 100 ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿದೆ. ಹೊದಲ ದಿನ ಸುಮಾರು 10 ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದಾಗ 'ಪರಿಗುಡ್ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನಿನಗೆ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇದೆ' ಎಂದೆ. 100 ಲೆಕ್ಕ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಂತ ಮಾಡುವಂತನಾಗಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿದೆ. ಅವನು ನೂರು ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಂತ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ. 'ಯಾರೋ ನಿನಗೆ ಲೆಕ್ಕ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದವರು? ನೀನು ಒಂದೇ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಈ ಬಾರಿ 70% ಪರೀಕ್ಷೆಲಿ ಬರುತ್ತದೆ' ಎಂದೆ. ಅವನು ಪ್ರತಿದಿನ ರಾತ್ರಿ 8:30 ರಿಂದ 10:00 ವರಗೂ ದಿನಾಲು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿ ಹೊಡೆಯದೆ, ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ನೂರಲ್ಲಿ 70 ಅಂಕ ಪಡೆದಾಗ, ಅವನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿ, ಆನಂದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಶಬ್ದ ಸಾಲದು. ಹೂವು ಅರಳಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಹಿಗ್ಗಿದಂತೆ ಕಂಡೆ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದಡ್ಡನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಅಂತಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮನಃ ಚಿಗುರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಪಜಯ, ನಿಷೇಧಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆ ಹೊರ ತಳ್ಳುವ ದಾರಿ ಅದೊಂದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮರೂಪ ಅಪಾರ ತಾಳ್ಳು, ಜೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ ಬೇಕು. ಇವರು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು, ತಾಳ್ಳು ಕಳೆದುಹೊಳ್ಳಲಾರರು, ತನ್ನ ಮೂರ್ಖತೆಯನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಲಾರರು, ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಹೇಳಿಹೊಡುವವರು ಎನ್ನುವ ಮನೋಬಾವ ಮೂಡಿದರೆ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಧೈಯ ಬರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾವೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಜನ ಅವನಿಗೆ ವಿರೋಧ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅವನು ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಅಷ್ಟೇ ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತಿರಾ? ಎಂದೇಕೆ ಕೇಳಿದ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇತರರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ತನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತೆಗಳಿದರೆ ಎಂಬ ಭೀತಿ ಅವನಲ್ಲಿತ್ತು. ನಿನೊಬ್ಬ ಅಪ್ರಯೋಜಕ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಹೇಳಿ, ಅದು ಅವನ ಮನದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದರೆ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬದಲು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ತುಂಬುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಮಾದರಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನ ಪುಸ್ತಕಗಳು

1. ವಿಶ್ವ ಕವಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರ್‌ರ ವಿಶ್ವಭಾರತಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು,
2. ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ 'ಮೂಲ ಶಿಕ್ಷಣ'
3. ಗುಜರಾತಿನ ಗಿಜಭಾಯಿಬಧೇಕ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ' ಬಾಲಮಂದಿರ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯಶೋಗಾಢ "ದಿವಾ ಸ್ವಪ್ನ" (ಹಗಲುಗನಸು - ಅನು: ಡಿ. ಆರ್. ಬಳ್ಳಾರಿಗಿ),
4. ಜಪಾನಿನ ತೆಪ್ಪುಕೊಕೊರೊಯಾನಾಗಿ ಅವರ "ತೊತ್ಮೋಚಾನ್" (ಸೋಸಾಕುಕೊಬಾಯಾಶಿಯವರ 'ತೊಮೋಯೆ-ಗಾಕುಯೆನ್' ನಲ್ಲಿನಡೆದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಸಾಹಸಕಥೆ - ಅನು: ವಿ. ಗಾಯತ್ರಿ),
5. ದೇವಿಡ್ವಾಸ್ಯಬ್ರೋ ಅವರ 'ನೀಲೋಬಾಗ್ ಶಾಲೆ'ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು,
6. ಚಿಂಗಿಜ್ ಬತ್ತಡೋವ್ ಅವರ 'ದುಯಿಶೆನ್',
7. ಸಿಲ್ವಿಯಾ ಆಶಾಟನ್ನಾನ್‌ರ್ ರವರ 'ಟೀಚರ್'. ಜೂಲಿಯಾ ವೆಬರ್
8. ಸೋಡ್ಫನ್ ರವರ, 'ಮೈಕಂಟ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಡ್ರೇರ್',
9. ಕಾರಂತರ 'ಬಾಲವನ ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಓದುವ ಆಟ',
10. ಮಾಂಟೆಸ್ಪರಿಯವರ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಚಾರಗಳು,
11. ಶ್ರೀಮತಿ ಮೃಗಿಯಲ್ಲಾಸಿ ಬರೆದ' ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾಹಸ ಕಥೆ' (ಅನು: ಆರ್.ಎಲ್. ಅನಂತರಾಮಯ್ಯ),
12. ರಘ್ಯಾದ ನೋಸವ್ ರವರ 'ಸ್ಕೂಲ್ ಬಾಯ್ಸ್',
13. ಅನುಬಂದೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರ 'ಬಹುರೂಪಿ ಗಾಂಧಿ' (ಅನು: ಎಚ್.ಎನ್. ಗೀತಾ)

14. ಓ ಸರ್ ವಿತೋಲವ್‌ (ಅನು: ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಆಲೂರ್)
15. ಉದಯ್ ಪಾಟೀಲರ್ 'ಎಗೋಳ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕಥೆ'
16. ಬಿ.ಕೆ. ತಿರುಮಲಮ್ಮೆ ಅವರ 'ಕಂದಾ ಓದುವೆಯಾ'
17. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು 2002ರ ಮೊಜಿಷನ ಪಶ್ಚಿಮ- ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯ ವಸ್ಥಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ.
18. ವಾಸುದೇವಶರ್ಮಾರ 'ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ, ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳು ಇಂದಿನ ಪ್ರಜಿಗಳು'
19. ಯುನಿಸೆಫ್ ಮಕ್ಕಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚೆ ಸದ್ಗು ಕೇಳಿ'
20. ಸಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ರವರ 'ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು'
21. ಎಚ್.ಎಸ್.ಉಮೇಶ ಮತ್ತು ಡಾ.ಹೆಚ್.ವಿ.ವಾಮದೇವಪ್ಪರವರ 'ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ'
22. ಶಾಂತಾ ನಾಗರಾಜರ "ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಕರಿಗೆ ಕಿರಿಮಾತು"
23. ವಿ.ಕೆ.ತಾಳಿತ್ವಾಯರವರ 'ನಾನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಲೇ?'
24. ಪಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ ಅವರ 'ಡಾಲರ್ ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿಂದು ಗುಡಾರ ಶಾಲೆ'
25. ಸಂತೋದತ್ತ ಅವರ 'ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಞಾತ ಶಿಕ್ಷಕನ ದಿನಚರಿಯಿಂದ'
26. ಡಾ. ಕಕ್ಷೇರಿ ವೀರನಾರಾಯಣ ಅವರ 'ಅಟವೇ ಪಾಠವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ?'
27. ಡಾ.ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರರಾವ್ ರವರ 'ಶಿಕ್ಷಣಲೋಕ', 'ತಾರುಣ್ಯದ ತಲ್ಲಿ'
28. ಕಮಲ ವಿ.ಮುಕಂದರ 'ಇವತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀನೇನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದೆ?'
29. ಡಾ.ಹೆಚ್.ಬಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಅವರ 'ಮಕ್ಕಳ ಮನದ ಅಂತರಂಗ'
30. ಡಾ.ಪರಮೇಶ್ವರಯ್ಯ ಸೂಪ್ರಿಮತ ಅವರ 'ತರಗತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ತಂತ್ರಗಳು'
31. ಎಸ್. ಗಿರಿಧರ್ ರವರ 'ಸಾಧಾರಣ ಜನ ಅಸಾಧಾರಣ ಶಿಕ್ಷಕರು'
32. ಅರ್ಜೇಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಹೊರತಂದಿರುವ ಮಗು-ಸ್ನೇಹಿ ಶಾಲೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡಿಸುವ ಹತ್ತಾರು ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಸಿ.ಡಿ.ಗಳು,

33. రాష్ట్రకవి జి.ఎసో. శివరుద్రప్పనవర మత్తరు శిక్షణతజ్జరూ ఆద శ్రీ జి.ఎసో. జయదేవ అవరు నడేసుత్తిరువ శైక్షణిక ప్రయోగగళ కృతి 'మక్కల బెళవణిగె మత్తు నావు'
34. డి.ఎసో.ఇ.ఆరో.టి.య "మగు మత్తు బాల్య" తరబేతి సాహిత్యా.
35. కలేయ మూలకవే కలిసువ జేనా సాహి మత్తు రోషన్ సాహియవర 'కలికెయల్లి కలే';
36. దిశాలేశ్వర్యా, ఆటిసం మోదలాద కలికా న్యూనతే ఇరువ మక్కళిగాగి చెంగళారిన నిమ్మాన్న డా. సి.ఆరో. చంద్రశేఖర్ మత్తు డా. శోభాశ్రీనాథ్ నడేసుత్తిరువ సంశోధనే.
37. యషి సంస్కృతి విద్యాకేంద్రదల్లి, శ్రీరామకృష్ణమితద శిక్షణ సంస్థగళల్లి, స్వామి వివేకానంద విద్యాకేంద్రగళల్లి నడేయుత్తిరువ తజ్ఞర నవీన ప్రయోగగళు.
38. Boundless. "Childhood." Boundless Sociology Boundless, 26 May. 2016. Retrieved 25 Jan. 2017 from
39. <https://www.boundless.com/sociology/textbooks/boundless-sociology-textbook/socialization-4/ssocialization-throughout-the-life--span-48/childhood-302-8669/>
<http://family.jrank.org/pages/232/Childhood-Modern--Western-Conception-Childhood.html>
40. Childhood, Work and Schooling: Some Reflections by D. Vasanta, Contemporary Education Dialogue, Vol 2 No 1 Monsoon 2004
41. NCPCR Guidelines for Eliminating Corporal Punishment in schools, 2009- 2010
42. Corporal Punishment : Everyday Reality of India's Children A Study by NCPCRReality of India's Children, 2009-10

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ
ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಳನಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಕುರಿತು
ಶಿಕ್ಷಣಕರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ತರಬೇತಿದಾರರ ತರಬೇತಿಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ

ನಮ್ಮ ತರಬೇತಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯು ಹೀಗಿರಲಿ.

- ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಸುಗಮಕಾರರು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿ, ಅಧ್ಯೋತ್ಸಿಕೊಳ್ಳಿ
- ತರಬೇತಿಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರೀಕ್ಷೆ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿರಲಿ.
- ಸುಗಮಕಾರರರಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯಗಳು ಪುನರ್ಪರಿಶೀಲನೆ ಹಾಗೂ ವೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗುವಂತಿರಲಿ.
- ತರಬೇತಿಯ ಅಧಿವೇಶನಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿ.
- ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾಲ್ಮೂಳ್ಯವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿರಲಿ/ಕೆಲವೇ ಭಾಗಾರ್ಥಿಗಳು ದೀರ್ಘ ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿದಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿ.
- ತರಬೇತಿಯ ನಂತರ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆ ಹಾಗು ಕಲಿಕೆಯ ಅನ್ವಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ

ಅವಧಿ: 1:

ಸಮಯ: 10.00 ರಿಂದ 10.30

ರವರೆಗೆಲವಧಿ ಶೀಷಿಕ್ಷಕ: ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಅವಧಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು: ತರಬೇತಿಯ ರೂಪರೇಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಗಾರ್ಥಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲುವುದು.

ವಿಧಾನ: ಸುಗಮಗಾರರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ವಿವರಿಸುವುದು. ಅನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಅವರವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದು.

ಗುಂಪಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸೂಚನೆಗಳು: ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ತರಗತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲುವುದು. (ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಇಡೀ ಗುಂಪಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು) ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ 1 ನಿಮಿಷ ಕಾಲಾವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಸುಗಮಗಾರರು ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕವಾಗಿ ತರಬೇತಿಯ ಉದ್ದೇಶ, ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಲುಪಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಭಾಗಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತರಬೇತಿಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.

ಅವಧಿ: 2 :

ಸಮಯ: 10.30 ರಿಂದ 11..30 ರವರೆಗೆ

ಅವಧಿ ಶೀಷಿಕ್ಷಕ: ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಯಾರು?

ವಿಧಾನ: ಸುಗಮಗಾರರು ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಯಾರು? ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ನೀಡಿ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಭಾವತಃ ಹೇಗಿರುತ್ತಾರೆ? ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದು. (ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಿ.ಪಿ.ಟಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು.)

ಅವಧಿ: 3 :

ಸಮಯ: 11. 30 ರಿಂದ 12. 30 ರವರೆಗೆ

ಅವಧಿ ಶೀಷಿಕ್ಷಕ: ಎನ್.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಆರ್ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ

ವಿಧಾನ: ಸುಗಮಗಾರರು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀವು ಕಲಿಯುವಾಗ ನಿಮಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಅನುಭವವಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ. ಆ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಮಗೆ ಯಾವರೀತಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಫಾಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಂತರ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಅಥವೇಶನವನ್ನು ಹೊಡಿಕರಿಸುವುದು.

ಸಾರಾಂಶೀಕರಣ

ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ

4.1. ಲ್ಯಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮನುವಿಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಭಾರತದ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಕುರಿತಂತೆ ಯಾವುದೇ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಿಲ್ಲ. ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಯು ಸೂಚ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇರಬಹುದು. 2009ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದಿಯ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಹುಳು ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

- 4.2 ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಷೆಯು ಎಷ್ಟೇ ಲಘುವಾಗಿರಲಿ, ಮಗುವಿಗೆ ನೋಪು, ಯಾತನೆ/ಗಾಯ ಮತ್ತು ಅಹಿತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯೇತಾಗುತ್ತದೆ, ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಶೀಕ್ಷೆಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆಯಾದರು ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ:
- 4.2.1 ಹೊಡೆಯುವುದು, ಒದೆಯುವುದು, ಗೀಚುವುದು, ಗಿಂಡುವುದು, ಕಚ್ಚುವುದು, ಕೂದಲನ್ನು ಎಳೆಯುವುದು, ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಬಿರುಸಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಅಂಗ್ಯೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಪ್ರಪ್ರದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಸಾಧನದಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದರ (ಬೆತ್ತ, ಕೋಲು, ಶೂ, ಸೀಮೆಸುಣ್ಣ, ಡಸ್ಟರ್, ಬೆಲ್ಲು, ಚಾವಟಿ, ವಿದ್ಯುತ್ತೊಳಫಾತ ನೀಡುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ) ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು;
- 4.2.2 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಹಿತಕರವಾದ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಬೆಂಚ್ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಕುಚ್ಚಿ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಶಾಲಾ ಚೀಲ ಹೊರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಕಾಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಮಂಡಿಯಾರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ);
- 4.2.3 ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಸಾನುದ ಸೋಪು, ಮಣ್ಣ, ಸೀಮೆಸುಣ್ಣ, ಖಾರ ಮಸಾಲೆ, ಇತ್ಯಾದಿ);
- 4.2.4 ತರಗತಿ ಕೊರಡಿ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಶಾಂಕಾಲಯ ಅಥವಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮುಚ್ಚಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಹಾಕುವುದು.
- 4.3 ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ಯಾವುದೇ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಕಿರುಕುಳವಲ್ಲದ ನಡವಳಿಕೆ ಎಂದು ಅಧ್ಯೇತಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಮಗುವಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ:
- 4.3.1 ಮಗುವಿನ ಘನತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಅಥವಾ ಕುಗ್ಗಿಸುವ ಚುಚ್ಚು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು;
- 4.3.2 ಅವಮಾನಕರ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿಂದಿಸುವುದು, ಬೆದರಿಸುವುದು;
- 4.3.3 ಮಗುವಿಗೆ ಜರೆಯುವುದು, ಟೇಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚುವುದು.
- 4.3.4 ಮಗುವಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅಥವಾ ಸಾಫ್ತನಮಾನ ಅಥವಾ ಪ್ರೋಪಕರ ಉದ್ದೋಜ ಅಥವಾ ಜಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು;
- 4.3.5 ಮಗುವಿನ ಅಥವಾ ಹುಟುಂಬದ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ./ಪಡ್‌(HIV/AIDS) ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಯ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು;
- 4.3.6 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಮಗುವಿನ ಅಸಮರ್ಥತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಜರೆಯುವುದು;

- 4.3.7 ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಪೆ ಸಾಧನೆ ತೋರುವ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾದ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸದೆ ಮಗುವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಶಿಸ್ತುಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು. ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಕೆ ಅಸಮರ್ಥತೆ, ಗಮನದ ಕೊರತೆ, ಅತಿಯಾದ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ, ನಿಧಾನಗತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ವಿಳಂಬ, ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿರಬಹುದು;
- 4.3.8 ಮಗುವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು/ ಅವಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂಬ ಹಣಿಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಬಹುದು; ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅವಧಾನ ಕೊರತೆ ಅತೀ ಚಟುವಟಿಕೆಯ (ADHD ಮಗುವಾಗಿದ್ದ ನಿಧಾನಗತಿಯ ಸಾಧನೆ ತೋರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತರಗತಿ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡುಬಹುದು;
- 4.3.9 ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮಗುವನ್ನು ಪ್ರೇರೇಷಿಸಲು ಮಗುವನ್ನು ‘ಅಣಿಸುವುದು’;
- 4.3.10 ಉಗ್ನಿವಿಕೆ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಉಚ್ಛಾರಣೆ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಂತಹ ಕಲಿಕೆಯ ತೊಂದರೆ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಂತಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದು;
- 4.4 ತಾರತಮ್ಯ: ಯಾವುದೇ ಮಗು ಆಕೆಯ/ ಅವನ ಜಾತಿ/ ಲೀಂಗ, ಉದ್ಯೋಗ, ಪ್ರದೇಶ, ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಾವತಿಸದಿರುವುದು- ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವುದು. ಸೌಲಭ್ಯ ವಂಚಿತ ಗುಂಪುಗಳು ಅಥವಾ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ 2009ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಯ ಅನುಸಾರ 25% ಮೀಸಲಾತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಹೀಡಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆ ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ತಾರತಮ್ಯ ಎಸಗುವುದು. ಈ ತಾರತಮ್ಯ ವ್ಯಕ್ತ, ಅವ್ಯಕ್ತ, ಪ್ರಕಟ, ಅಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು. ಇಂತಹ ತಾರತಮ್ಯ ಈ ಮುಂದಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- 4.4.1 ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಲೀಂಗ ಅಥವಾ ಸಾಮಧ್ಯ/ ಅಸಾಮಧ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೀಗಳೆಂದು ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಮುದಾಯದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಯೊಳಗೆ ತರುವುದು;
- 4.4.2 ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ ಲೀಂಗ ಸಂಬಂಧಿ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ವಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಹಿಸಲಾದ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ; ಲೀಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿ ವಹಿಸಲಾದ ಜಹಾವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ); ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇರೆಗೆ 25%ರಷ್ಟು ಮೀಸಲು ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಿಗದಿತ ಶುಲ್ಕದ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಿರುವುದು;
- 4.4.3 ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಸಂಬಂಧಿ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಮಧ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದು;

- 4.4.4 ಜಾತಿ, ಸಮುದಾಯ, ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಲಿಂಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮನುವಿಗೆ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿ-ಉಂಟ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಮವಸ್ತುಗಳು ಅಥವಾ ಕ್ರೀಡಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು;
- 4.4.5 ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ / ನಿಷ್ಠಾರಣವಾದ ನಿಲ್ದಾರಕ್ಕೆ ತೋರುವುದು.
- 4.5 ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮಿತಿಯು ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ: "ಸಮಿತಿಯು, ದೃಷ್ಟಿಕ ಬಲವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೋವು ಅಥವಾ ಅಹಿತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಲಘುವಾದದ್ವಾಗಿದ್ದೆಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು "ದೃಷ್ಟಿಕ" ಅಥವಾ "ಶಾರೀರಿಕ" ಶಿಕ್ಷೆಯಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬಹುತೇಕ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು ಕೈಯಿಂದ ಅಥವಾ ಚಾವಟಿ, ಕೋಲು, ಬೆಲ್ಲ್ಯೂ ಶೂ, ಮರದ ಚಮಚ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂಥ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ("ಬಿರುಸಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವುದು", "ಅಂಗೀಯಿಂದ ಅಪ್ಪಣಿಸಿ ಹೊಡೆಯುವುದು", "ಪೃಷ್ಟದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯುವುದು") ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇದು ಒದೆಯುವುದು, ಮನುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೂಡುವುದು, ಪರಚುವುದು, ಗಿಂಡುವುದು, ಕಚ್ಚುವುದು, ಹೊದಲನ್ನು ಎಳೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಅಹಿತಕರ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು, ಸುಡುವುದು, ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನಿಂದ ಸುಡುವುದು ಅಥವಾ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಸೇವಿಸುವಂತೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಸಾಬೂನಿನಿಂದ ತೊಳೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಖಾರವನ್ನು ನುಂಗಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು) ಮುಂತಾದವರ್ಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಅವಮಾನಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಇತರ ಅದೃಷ್ಟಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿಂದ್ದು, ಅವು ಸಹ ಕೂರ ಮತ್ತು ಅವಮಾನಿಸುವಂತಹವರ್ಗಳಾಗಿವೆ ಆದ್ದರಿಂದ, ಅವು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇವು ಮನುವನ್ನು ಕಡೆಗಳಿಸುವ, ತೇಜೋವಧ ಮಾಡುವ, ಕಳಂಕ ತರುವ, ಬಲಿಪಶುವನ್ನಾಗಿಸುವ, ಬೆದರಿಕ ಹಾಕುವ, ಹೆದರಿಸುವ ಅಥವಾ ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ1." [ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ]

ಅವಧಿ ಶೀಜ್‌ಕೆ: ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶೀಕ್ಕೆ ನೀಡುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ? ಅವಧಿಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

ವಿಧಾನ: ಸುಗಮಗಾರರು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂಚಿಕೆಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಎರಡು ಪ್ರಕರಣ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನೀಡಿ(ವಾಚಕದ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶೀಕ್ಕನಾದುದು ಹೇಗೆ? ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳೇಕೆ ಶಾಲೆ ತೋರೆಯುತ್ತಾರೆ?) ಓದಲು ಹೇಳಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು. ಸದರಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ನಂತರ ಎನ್.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಆರ್ ತಿಳಿಸುವ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಿ.ಪಿ.ಟಿ ಮೂಲಕ ಕ್ರೋಡಿಕರಿಸುವುದು.

ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು

- 5.1.1 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 28(2)ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದವು, "ಮನುವಿನ ಮಾನವೀಯ ಘನತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಕನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ" ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.
- 5.1.2 ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 29(1)(ಎಚ್) ಅನುಚ್ಛೇದವು, "ಮನುವಿನ ಶಿಕ್ಕಣವು, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸನ್ವದಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೆಡೆಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ" ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- 5.1.3 ಇದಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 37(ಎ) ಅನುಚ್ಛೇದವು, "ಯಾವುದೇ ಮನುವನ್ನು ಹಿಂಸೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಕ್ರಾರ, ಅಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ಅವಮಾನಕರ ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಕೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂಬುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ..
- 5.1.4 ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 19(1)ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಮುಂದಿನ ಅಂಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. "ಪ್ರೋಷಕ(ರು), ಕಾನೂನು ಪಾಲಕ(ರು) ಅಥವಾ ಮನು ಪಾಲನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾರೇ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಲೈಂಗಿಕ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿಕ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಗಾಯ ಅಥವಾ ದುರುಪಯೋಗ, ನಿಲಕ್ಷ್ಯ ಅಥವಾ ನಿಲಕ್ಷ್ಯದ ನಡವಳಿಕೆ, ಹೀಡನೆ ಅಥವಾ ಶೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಮನುವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ತ ಶಾಸಕಾಂಗ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು."
- 19(2)ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದವು,-"ಅಂಥ ಸಂರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮಗಳು, ಮನುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಮನುವಿನ ಪಾಲನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಹಾಗೆಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ವಿವರಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಡಿಸುವ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಇತರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗುರುತಿಸುವುದು, ವರದಿ ಮಾಡುವುದು, ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು, ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದು, ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವಂತಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುವಂತಿರಬೇಕು."

5.2 ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಉಪಬಂಧಗಳು

- 5.2.1 ಜೀವಿಸುವ ಮತ್ತು ಫನತೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ 21ನೇ ಅನುಜ್ಞೇದವು, 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 2 ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಮನುವನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಫನತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿದೆ. ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಭಯವು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಯಿಂದ ದೂರವಿಡುವ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊರೆಯು ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ಇದು ಮನುವನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಸಹ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಫನತೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತದೆ.
- 5.2.2 ಸಂವಿಧಾನದ 21ನೇ ಅನುಜ್ಞೇದವು, "ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆರಂಭಿಕ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಅಧಿನಿಯಮ, 2009ರ ಅಧಿನಿಯಮದೊಂದಿಗೆ ಈ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.
- 5.2.3 39(ಃ) ಅನುಜ್ಞೇದವು, ಮಕ್ಕಳ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು" ಎಂಬುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರವು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.
- 5.2.4 39(ಎಫ್) ಅನುಜ್ಞೇದವು, "ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಫನತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಧಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಬಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ಕಿರೋರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ (material) ತೊರೆಯುವಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಮಕ್ಕಳು ಸಂರಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರವು ಪ್ರಗತಿ ಪರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು." ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

5.3 ಭಾರತದಂಡ ಸಂಹಿತೆ (IPC- Indian Penal Code)

ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ದುಷ್ಪರ್ವತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅಭಿಯೋಜನೆ (ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯಾಟ್) ನಡೆಸಲು ದೈಹಿಕ ಹಾನಿ ಮತ್ತು ಬೆದರಿಕೆಯ ಬದಲಾಗುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭಾರತದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ (IPC) ಹಲವಾರು ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ:

- 5.3.1 ಸೆಕ್ಕನ್ ನಂ 305: ಮನುವನ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ದುಷ್ಪೇರಣ;
- 5.3.2 ಸೆಕ್ಕನ್ ನಂ 323: ಸ್ವಜಚ್ಚೆಯಿಂದ ಗಾಯವುಂಟು ಮಾಡಲಾಗುವುದು;
- 5.3.3 ಸೆಕ್ಕನ್ ನಂ 325: ಸ್ವಜಚ್ಚೆಯಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯವುಂಟು ಮಾಡಲಾಗುವುದು;

- 5.3.4 ಸೆಕ್ಕನ್‌ 326: ಅಪಾಯಕಾರಿ ಆಯುಧಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಗಾಯವುಂಟು ಮಾಡುವುದು;
- 5.3.5 ಸೆಕ್ಕನ್‌ 352: ತೀವ್ರತರ ಉದ್ದೇಕದಿಂದಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಹಲ್ಲೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಶ್ರಮಿನಲ್ಲ ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ದಂಡನೆ;
- 5.3.6 ಸೆಕ್ಕನ್‌ 354: ಮಹಿಳೆಯ ಘನತೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವುದು;
- 5.3.7 ಸೆಕ್ಕನ್‌ 506: ಶ್ರಮಿನಲ್ಲ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುವುದು;
- 5.3.8 ಸೆಕ್ಕನ್‌ 509: ಮಹಿಳೆಯ ಮಾನಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟು ಮಾಡುವ ಪದ, ಸನ್ನೆ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಕೃತ್ಯ;
- 5.3.9 ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ, ಐಪಿಸಿಯ 88ನೇ ಮತ್ತು 89ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು, ದೈಹಿಕ ಶೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವಾಗ ಶಿಕ್ಷಕರು ಚಲಾಯಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ. "ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿನಾಯಿತಿಗಳು" ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಎರಡು ಉಪಬಂಧಗಳು ದಂಡದ ಪರಿಣಾಮವಿಲ್ಲದೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಹಾನಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. 88ನೇ ಪ್ರಕರಣವು, "ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹಾನಿ ಉಂಟಾದಾಗ ಅಪರಾಧ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದರಿಂದ ವಿನಾಯಿತ ನೀಡುತ್ತದೆ". 89ನೇ ಪ್ರಕರಣವು "12 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾನೂನು ಬದ್ದ ಹೊಣೆ ಹೊಂದಿರುವ ಪಾಲಕರ ಅಥವಾ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತ ಅಥವಾ ಇಂಗಿತ ಸಮೃತಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಸಮೃತಿ ಮೂಲಕ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ" ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಿತ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, IPCಯ 88ನೇ ಮತ್ತು 89ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಗುಜರಾತ್ ಉಜ್ಜ್ವಲ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಹಸ್ತಿಖಾ ಬಾಯೋಗೋಕ್ಲಾದಾಸ್ ಶಾ -ವಿರುದ್ಧ- ಗುಜರಾತ್‌ರಾಜ್ಯ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ, 17ನೇ ನವೆಂಬರ್ 2008ರಂದು ನೀಡಿದ ಅದರ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ, "ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮನುವಿಗೆ ನೀಡುವ ದೈಹಿಕ ಶೀಕ್ಷೆಯನ್ನು... ಕಾನೂನು ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತವು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಿಕೆಗೆ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. "ಮನುವಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು" ಮಾನದಂಡವು ಈಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾನೂನಿನ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. 2006ರಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿಯು, ಈ ಭಾದ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಖ್ಯೆ 8ರಲ್ಲಿ, "ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೂರ ಅಥವಾ ಅವಮಾನಕರ ಸ್ವರೂಪದ ಶೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವ ಮನುವನ ಹಕ್ಕು" ಎಂದು ಪುನರುಚ್ಚಿಸಿದೆ,
- 5.3.10 ಸ್ವೇದಾಂತಿಕವಾಗಿ, ದೈಹಿಕ ಹಾನಿಯಿಂಟು ಮಾಡುವ ದುಷ್ಪಮೀರ್ಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವಂಥ ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನಿನ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಬಂಧಗಳು ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಉಪಬಂಧಗಳು ವಯಸ್ಸರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ, ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ದೈಹಿಕ ಶೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಒಷ್ಣೆಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಬದ್ದವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲಾದ ಉಪಬಂಧಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕ್ರಮಿನಲ್ಲ ಉಪಬಂಧಗಳು, ದೃಷ್ಟಿಕ ಶೀಕ್ಷೆಯ ಸಂಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆಯಾದರೂ, ಅವರಾವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

5.4 ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ, 2009

5.4.1 ದಿನಾಂಕ: 1ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್ 2010ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು (ಆರ್.ಟಿ.ಇ.) ಅಧಿನಿಯಮ, 2009ರ 17(1)ನೇ ಪ್ರಕರಣವು 'ದೃಷ್ಟಿಕ ಶೀಕ್ಷೆ' ಮತ್ತು 'ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ'ವನ್ನು ನಿರ್ವೇಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು 17(2)ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಅಪರಾಧವನ್ನಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ಓದಲಾಗಿದೆ:

ಮನುವಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವೇಧ -

- (1) ಯಾವುದೇ ಮನುವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಕ ಶೀಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬಾರದು;
- (2) (1)ನೇ ಉಪ-ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಶಿಸ್ತ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು.

5.4.2 ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಅಧಿನಿಯಮದ 8ನೇ ಮತ್ತು 9ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳು, "ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮನುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯವಂಚಿತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮನುವಿಗೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ತಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ" ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ.

5.4.3 ಆರ್.ಟಿ.ಇ. ಅಧಿನಿಯಮವು, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರ ಶಾಸನಗಳ ಅನ್ವಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲಿಲ್ಲ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇಂಡಿಸಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರೇಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರೇಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಮೇಲಿನ ದೋಜನ್ಯ ತಡೆ ಅಧಿನಿಯಮ, 1989ರ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು".

5.5 ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ – 2015[ತಿದ್ದುಪಡಿ 2021]

ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ (ಮಕ್ಕಳ ಮೋಷಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) – 2015 ಇದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕಾಯ್ದೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮನುವಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಅಥವಾ ದೃಷ್ಟಿಕ ನೋವನ್ನಿಂಟು ಮಾಡುವ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಅಪರಾಧಿಕರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

5.5.1 ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ ಕಾಯ್ದೆ, 2015ರ 75ನೇ ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮ ವರದಲ್ಲಿ / ಆರ್ಯಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಮನುವಿನ ಮೇಲೆ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಹಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅರಿವಿದ್ದು ಮನುವನ್ನು ತೊಂದರೆ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಡ್ಡಿದಲ್ಲಿ ಆ ಮೂಲಕ ಆ ಮನು/ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾನಸಿಕ, ದೃಷ್ಟಿಕ ತೊಂದರೆ / ಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ/ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತೃತಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಗ್ಯವ ವಾಸ ಅಥವಾ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದಂಡ ಅಥವಾ ಈ ವರದನ್ನೂ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

5.5.2 ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಕೈಮೀರಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಗುವನ್ನು (ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ) ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದ ಗೊತ್ತಾದ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಮಾರ್ವಕ ತ್ಯಜಿಸುವಿಕೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಈ ಸೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಂದುವರೆದು, ಮಗುವಿನ ಮೋಷನ್ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಧವಾ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇಂತಹ ಅಪರಾಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ 5 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಕರಿಣ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಇದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತನಕ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕ್ರೈಯ್‌ದಿಂದ ಮಗು ದೃಷ್ಟಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥವಾದಲ್ಲಿ ಅಧವಾ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಲ್ಲಿ ಅಧವಾ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯನಿಂದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಸಮರ್ಥರಾದಲ್ಲಿ ಅಧವಾ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಧವಾ ದೇಹದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಾದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕೃತ್ಯ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದ ಕರಿಣ ಕಾರಾಗೃಹ ವಾಸ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಇದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ತನಕ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅವಧಿ: 5 :

ಸಮಯ: 2.00 ರಿಂದ 3.00 ರವರೆಗೆ

ಅವಧಿ ಶೀಫಿಕೆ: ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ವಿಧಾನ: ಸುಗಮಗಾರರು ಶಿಬಿರಾಧಿಕಗಳಿಗೆ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ 3.4 “ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನಿರ್ಮಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ವಯಂನಿರ್ವಹಣೆ/ಸ್ವಯಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸ್ವೇಷಿ ವಾತಾವರಣದ ಸ್ವಷ್ಟಿ” – ಓದಿ, ಚೆಚ್ಚಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು. ನಂತರ ಎನ್.ಸಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಆರ್ ಗೃಢಾಲ್ಪೇನ್ ತಿಳಿಸಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸುಗಮಮಕಾರರು ಓದಿ ಸಾರಾಂಶೀಕರಿಸುವುದು.

ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಜಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

7.9.1 ಮಕ್ಕಳು ತಮಗಾಗುವ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ, ಮಾನಸಿಕ ಕಿರುಕುಳ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತನಾಡಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಅವರಿಗೆ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಯಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಶಾಲೆಯ ‘ಸಾಮಾನ್ಯ’ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.

- * ಮಗುವಿಗೆ ತನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸುವ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿ;
- * ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ, ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಿಗೆ/ಅವಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿ,
- * ಯಾವುದೇ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿ;

- * ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾದಾಗ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.
 - * ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸದಿರುವ ಒಗ್ಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಹತಾಶೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಭಾರಿ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸುವುದು ಎಂಬ ಒಗ್ಗೆ ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ, ಚರ್ಚಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಿ.
- ii. ಹಂತ 3: ಶಾಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ತರಗತಿಯಿಂದ ಬಯಸಿದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸದಿರುವುದು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ – ಪಾಠಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿರುವುದು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಗಳಾಟ ಮಾಡುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ.
- * ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಮೃದ್ಧಿ ವರ್ತನೆಗೆ (ಕೋಪಗೊಳ್ಳಿದಿರುವ ಸಷ್ಟು ದ್ವಾರಾ) ಮತ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ;
 - * ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಭಂಗ ಬರುವುದನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲು ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ಆಗಾಗೆ ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವುದು ಗೆಳೆಯರ ಬೆಂಬಲ (ಇಂತಹ ವರ್ತನೆ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು) ಮುಂತಾದವುಗಳಂಥ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಎಳೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವವು.
 - * ಇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.
 - * ಸರಳವಾದ ಒಂದು ಮಾತಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆ – ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಗುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ/ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಸಹಾಯಕವಾಗಬಹುದು.
 - * ಕಲಿಕೆಯ ತೊಂದರೆಗಳು, ಅವಧಾನ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಅತೀ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಕೌಟಂಬಿಕ ಪರಿಸರ, ಆಫಾತಗಳಂತಹ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ವರ್ತನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ.
 - * ಗಮನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳು/ ಅಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಶಾಲೆಯ ಸಮಾಲೋಚಕರು/ ದೃಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ.
 - * ಪ್ರೋಫೆಕರೊಂದಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಕೃಗೊಂಡ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಒಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ಆಯ್ದೆಯನ್ನು ನೀಡಿ.

ಹಂತಗಳು 4-5: ತೊಂದರೆದಾಯಕ ವರ್ತನೆ, ಇತರರಿಗೆ ಸೋವು ಅಥವಾ ಗಾಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು

- * ಶಿಕ್ಷಕರಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹ ಇತರ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇರಬೇಕು.
 - * ಮಕ್ಕಳು ಇತರರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದಾಗ:-
 - * ಮನುವಿಗೆ ಹೆದರಿಸದೆ ಮನುವಿನ ಆ ವರ್ತನೆ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿ.
 - * ಸ್ವಷ್ಟಿಯಿಂದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ವರ್ತನೆಯ ಸಂಭವನೀಯ ತತ್ವರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.
 - * ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿರಿ.
 - * ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ವಿಷಾದಿಸಿದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ತಪ್ಪು ವರ್ತನೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಹಾತ್ಮಕ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತೋರಬಹುದಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.
 - * ವರ್ತನೆಯು ಇತ್ತೀಚಿನದೇ ಅಥವಾ ದೀರ್ಘಕಾಲದದ್ವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಿಪಡಿಸಿ.
 - * ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಥವಾ ನಡವಳಿಕೆಯ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆ ಕಲಿಕೆಯ ತೊಂದರೆಗಳು ಉದ್ಘಾಟಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಸಮಾಲೋಚಕರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತನ್ನಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಗತ್ವಾದುವುದರಲ್ಲಿ/ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂಥ ವರ್ತನೆಯು ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅಂತಹ ವರ್ತನೆಯ ಸಂಭವನೀಯ ಪರಿಣಾಮ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಯ ಪರಿಹಾರ ಕುರಿತು ಬರೆಯುವುದರ (ಪೋಷಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ) ಜೊತೆಗೆ ಕೋಪ-ಪ್ರಚೋದಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಸಂಭವನೀಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಅಸ್ಯಾನ್ಯಂಟಾಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಪೋಷಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ; ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಪ್ರಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಮನುವಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಶಾಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಹೇಗೆ ನಿಖಾಯಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕಾಗಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಾಲೋಚನೆಗೆ ಸೂಚಿಸುವ ಮೌದಲು ಪೋಷಕರನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ.
 - * ಸಮಸ್ಯೆಯು-ಅಪ್ರಚೋದಿತ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲತೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಶಾಲಾ ದಿನಚರಿಗೆ ಅಡಚಕ್ಕೆ ಉಂಟುಮಾಡುವಂಥ ಗಂಭೀರ ಅಥವಾ ತೀವ್ರಸ್ವರೂಪದ್ವಾಗಿದ್ದಾಗ - ಮನುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವ್ಯೋದ್ಯರೊಂದಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಸಮಾಲೋಚನೆಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೋಷಕರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.
 - * ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಪೋಷಕರು ಶಾಲೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಕಲಿಕಾ ಅಸಮರ್ಪಿತ ಅಥವಾ ಭಯದಿಂದಾಗಿ ಮನು ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷೆ/ ತರಗತಿಯನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ.

- * ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಸಚಹಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.
- * ಕಷ್ಟಕರ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು
- * ಮಾತಿನ ಫಷ್ಟ್‌ಟೆಗೆ ಇಂದ್ಯಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು:
- * ನಿಮ್ಮ ಶಾಳೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಡಿ ಅಥವಾ ವೃಂಗ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಬೇಡಿ;
- * ಸಹಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮತ್ತು ಮಗು ಶಾಂತಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿ, ನಂತರ ಮಗು ಶಾಂತವಾಗಿರುವಾಗ ಅವನನ್ನು/ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ಮಾತನಾಡಿಸಿ.
- * ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ.
- * ವಿಷಯಗಳು ಉಲ್ಲಂಗೊಂಡರೆ, ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.
- * ಪೋಷಕರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ - ಕೆಲ ಪೋಷಕರು ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ಆಗಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- * ಕೋಪ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ.
- * ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಶಾಂತವಾಗಿರಿ.
- * ಇತರೆ ವಯಸ್ಸರಿಂದ ಸಹಾಯಪಡೆಯಿರಿ.
- * ಇತರೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ.
- * ಇತರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ನೋವಾಗಬಹಿತ ಎಂದು ಅನ್ವಯಿಸಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೊತಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ.

ಅವಧಿ: 6 :

ಸಮಯ: 4 .00 ರಿಂದ 4. 45

ರವರೆಗೆ

ಅವಧಿ ಶೀಷಿಕ್ಷಕ: ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಕ ಶಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ನಿಷ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗೀದಾರರ ಪಾತ್ರ

ವಿಧಾನ: ಸುಗಮಗಾರರು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಂತದ ಮತ್ತು ಶಾಲಾಹಂತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಗಿದಾರರು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಎಂಬುದನನ್ನು ಗೈಡ್‌ಲೈನ್‌ನಾ ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ.

ಅವಧಿ: 6 :

ಸಮಯ: 4 .45 ರಿಂದ 5.30 ರವರೆಗೆ

ಅವಧಿ ಶೀಷಿಕ್ಷಕ: ಹಿಮಾಳ್ಯಾಹಿತಿ, ಕಲಿಕೆ, ಅವಲೋಕನ, ಅನ್ವಯ

ಸುಗಮಕಾರರು ಪ್ರತೀ ಭಾಗಾರ್ಥಿಯಿಂದ ತರಬೇತಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಕೆ ಕುರಿತು ಹಿಮಾಳ್ಯಾಹಿತಿ, ಆದ ಕಲಿಕೆಗಳು ಹಾಗು ಕಲಿಕೆಯ ಅನ್ವಯದ ಕುರಿತು ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.

ಕನಾಡ

ನ್ಯಾಕ್ಟರ್

ನಾವೆಜಿಸಿಕ್ ತಿಕ್ಟಣ ಇಲಾಖೆ

ಆಯುಕ್ತರ ಕಳೆಗಳಿ, ಹೊನ ನಾವ್ರಜನಿಕ ಕಳೆಗಳನ್ನು, ನೃಪತುಂಗ ರನ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು -1.

ನಂಬ್ಯಾ: ಅ2 (2) ಶಾ.ಮು. ದ್ಯು. ಶಿ.ನಿ. -1/2007-08

ଦିନାଂକ: 30-8-2007

ನುಗ್ಗೆಂತಿ

ವಿಷಯ : ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿ ನಿರ್ವೇಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ.

ಉಲ್ಲೇಖ : 1) ದೆಹಲಿ ಉಚ್ಕನ್ನಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶ ದಿನಾಂಕ : 01-12-2000.

2) ಸರ್ಕಾರದ ಸುತ್ತೋಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ : ಇಡೀ 83 ಪಿಂಡಿ 2005. ದಿನಾಂಕ : 1-6-2005.

3) ಈ ಕಟ್ಟೇರಿಯ ಸುತ್ತೋಲೆ ಸೆಂಟೀ : ಸಾ. ಸಂ. ಅ. ಶ.

ಅರිත් 1/2005-06 ರಿಜಾರ್ಡ್ : 16-1-2006

4) ఈ కేవేరిలు ప్రశ్నలో సమితి : 1(4) టా.

ವರ್ಷ 2006-07 ದಿನಾಂಕ : 13.07.2006

ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರತಿ ಮನುವನ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಕನಾರ್ಟಿಕದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಿಸಲು ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಹಂತ ಮುಗಿಯುವವರಿಗೂ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾದ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಏಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾಗಿ ನಂತರ ಶಾಲೆ ಬಿಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಷ್ಟು, ಅವುಗಳ ಬೈಕಿ ಅಹಿತಕರವಾದ ಶಾಲೆಯ ವಾತಾವರಣ, ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಬಾಲ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾನ ಇಲಿದಿರುವುದು ಹಾಗೂ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಮನೋದರ್ಮಾಪೂರ್ವಕ ಸಹ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರಣ ಶಿಕ್ಷಣಸ್ವ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಇಲಾಖೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ಮಾಡುವುದುಲ್ಲಾ ಸಹ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನಿತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಫೋರ್ಮಾಟವಾದ ವ್ಯತಿರ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಾಪ ಬೀರುವುದಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಾಲೆ, ಶಾಲಾಡ್ಯಾಲ್ಟ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ವಸ್ತೆಯು ಸಮಾಜದ ಕೆಂಗಡಿಗೆ ಸುರಿಯಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ :-

- ★ ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಲೈಂಗಿಕ ಹಲ್ಲೆ
 - ★ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಕರಣ-ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ
 - ★ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿದ ಮಗುವು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಿಸಿಯೂಟದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅನ್ಯ ಬಡಿಸಿರೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಹೊಡೆತೆ.
 - ★ ಶಾಲಾಡಳಿತದ ನಿರ್ಭಯ್ಯದಿಂದ ಶಾಲಾ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾವು
 - ★ ಸುರಕ್ಷಿತವಲ್ಲದ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡದಿಂದ ಮಗು ಬಿದ್ದು ಸಾವು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಶೋಚನೀಯವಾದಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಬಹುತೇಕ ಸಂಭರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ದೌಡಣನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿರೋಧವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಕರಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂಭರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಾದ ನೋವನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾವನಿಗಳ ಮೂಲಕ ದೃಕ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೂದರೂ ಯಾರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಾರದೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ತೀವ್ರ, ಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಮೌನದ ಮೂರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಇವರ ಮೇಲೆ ನಂತರದ ಕೌರ್ಯಗಳಿಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಎಂದರೆ :

★ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಓಡಲು ಸೂಚಿಸುವುದು.

★ ತುಂಬಾ ಸಮಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.

★ ಕುಚೀಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸುವುದು.

★ ಕೇಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯುವುದು.

★ ಒಷ್ಟಿಟುವುದು

★ ಕೋಲು ಅಶ್ವಾ ಸ್ಕ್ರೋನಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು.

★ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದು.

★ ಮಕ್ಕಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂದಿಸುವುದು.

★ ಮಾನಿಕವಾಗಿ ಹಿಂಜಿಸುವುದು.

★ ಶಾಲಾ ಕೊರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹಾಕುವುದು.

★ ಲೇಗಿಕ ಕುರುಕಳದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಡಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಜೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿ ಅವಮಾನ ಮತ್ತು ಅಫಾತಕ್ಕ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಕಾಲ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಯದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಕಿಯ ಕಡೆ ಗಮನ ನೀಡದೆ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಜೆಯನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಕೌರ್ಯದ ಮೊರೆ ಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದ್ದು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಶಿಸ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು. ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ರಮ ಎಂದು ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಭಾವಿಸಿರುವುದು ಇಲಾಖೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಮುಗ್ದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಯ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಭಯದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಕಲಿಕಿಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರ್ತಾನೆ ಸುಧಾರಣೆಗೆ, ಶಿಕ್ಷಿಗಿಂತ ಅಕ್ಷರೀಯೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಅಸ್ತ್ರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ನಿಖರಯಾದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಬೇಂದೆಯಿಂದ ಉಲ್ಲಾಸದಾಯಕವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ದೇಹಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ರೀತಿಯಾಗಿ.

ಮಕ್ಕಳು ವರ್ಯಸ್ಯರಂತೆಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗುಣವಳ್ಳಿವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಾ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವ ಮತ್ತು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಹಿಂಜೆಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿ ಅಭಿರಿಸುವುದು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಿಯೇ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಅಹಿಂಂತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಡೆದಕೊಳ್ಳಲು ವರ್ಯಸ್ಯರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿತ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಮುಕ್ಕಾದ ವಾತಾವರಣ ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬದಿಸುವುದು. ಶಾಲೆಗಳ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗಳ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಡಳಿತಗಳರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಸುತ್ಯೋಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರೂ ಸಹ ಈಗಲೂ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ದೂರುಗಳು ಇಲಾಖೆ / ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಮೊದಲು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಫನ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ ಇದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ತಮ್ಮ ಗಂಭೀರವಾದಿ ಕಳೆವಳವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣನ್ನು ಹತ್ತಿತ್ತಲು ನಿರ್ದೇಷಿಸಿವೆ.

ಈ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗಳು, ಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರೋಫೆಕರು ಇವರೆಲ್ಲರ ಪಕ್ಷೀಯ ಸಹಕಾರ ಅಗತ್ಯ.

ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹೊರಡಿಸಿರುವ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಈ ಕಳೆರಿಯ ಸುತ್ಯೋಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದು. ಈ ಕಳೆಕಂಡ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಲಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದೆ.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

1. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮತ್ತು ದೂರುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಮನೋಸ್ವಯಂವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದು. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮಾಡಿಸುವುದು.
2. ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳು, ಅನಾಥಾಶ್ಚರ್ಮಗಳು, ರಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಹೊಂಗಳು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಇತರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಂಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ವಾತಾವರಣೆ ಸ್ವಜನೆ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಸ್ವರ್ಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಕರಣ / ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನೇರವು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
3. ಮಕ್ಕಳು ದೂರು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದೂರು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಾಗು ಅಳವಡಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನದಿಂದ ನೀಡುವ ಶಾಲೆ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾದಲ್ಲಿ ಆದಳತ ಮಂಡಳಿಗಳಿಂದ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು ವೇಳೆ ಅನಾಮಧೇಯ ದೂರುಗಳಿಂದೂ ಸಹ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
4. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಶಿಕ್ಷಕ - ಪೋಷಕ ಸಂಘ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಏಸ್.ಡಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು 'ನಾಗರೀಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸಮಿತಿ' ಗಳ ಸಭೆಯನ್ನು ಕೆರೆದು ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕ್ಲಾಸ್, ಬಾಲ್ಕೋ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ನಡೆಯುವ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಜೆಂಡಾ ಅಂಶವಾಗಿಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ, ನೀರಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
5. ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಭಿಳಿ : ಇಡೀ 122 ಪಿಬಿಎಸ್. 2004, ದಿನಾಂಕ 14-6-2006 ರಲ್ಲಿ ಕನಾರ್ಚಿಕ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ (ಶಾಲಾಭಿಷದ್ದಿ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ಥಾಪಾರಿ ಸಮಿತಿಗಳ) (ಮಾದರಿ) ಉಪ ವಿಧಿಗಳು, 2006 ರಚಿಸಿ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಕಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಅಧ್ಯಾಯ -5 ರ 17(1) (1) ರಿಂದ (4) ವರೆಗಿನ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಾಸ್ತವಾಗಿಯಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದಲ್ಲಿ ನೀರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ದೂರು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮುಖಾಂತರವಾಗಲಿ ನಾಗರೀಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸಮಿತಿಗೆ ಮೌಲ್ಯಿಕ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಲಿಖಿತ ದೂರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ತೊಂದರೆಗೊಳಾದ ಮಕ್ಕಳು / ಅವರ ಪೋಷಕರು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಪ್ರಥಮ ವ್ಯಾಧಿಕಾರವಾದ ಏಸ್.ಡಿ.ಎಂ.ಸಿ. ಗೆ ಘಟಿಸಿ ನಡೆದ ತಕ್ಷಣ ದೂರು ನೀಡಿ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಪಡೆಯುವುದು.
6. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲಾದ ದೌಜನ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ದೂರುಗಳು ಒಂದು ತಕ್ಷಣ ಏಸ್.ಡಿ.ಎಂ.ಸಿ ಯಿಂದ ಸಮಯ ಮುಂದೂದದೆ, ಕೊಡಲೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
7. ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಪೋಷಕರು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೌಜನ್ಯ / ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿರುದ್ಧ ನಿಭರಣೆಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಚೆಳಿಸುವುದು.
8. ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿಸಲಾಗಿರುವ "ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಳಾಬ್" ಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತ್ರೇತಿಸಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ವರೆಗಿನ "ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಳಾಬ್" ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ / ಅನುದಾನಿತ / ಅನುದಾನರಹಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲೇ ರಚಿಸುವುದು.
9. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೌಜನ್ಯ / ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆನಸ್ಟ್ ವಾರಕೆಳ್ಳಿಪ್ಪೆ ಶಾಲೆಯ ಮುಖಿಸ್ತರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸಂಪಾದ ನಡೆಸುವುದು.
10. ಕ್ಲಾಸ್, ಬಾಲ್ಕೋ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಜೆಂಡಾ ಅಂಶವಾಗಿಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ, ನೀರಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
11. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆವಲ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದಾಗುವ ದೌಜನ್ಯ / ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಅಲ್ಲದೆ ಪೋಷಕರು ಹಾಗೂ ಇತರರಿಂದ ಆಗುವ ಇಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶಾಲೆ ಅದಳತ / ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಧಳತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲ್ಪಡಿಸಿದ್ದರೆ, ಈ ಸಂಬಂಧ ಪೋಷಕರ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮಾಡಿಸುವುದು.
12. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೌಜನ್ಯ / ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ / ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಕೆರುಪುಗಳ್ಳಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ದೂರುಗಳಿಂದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಾ ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ವಿವರಗಳನ್ನು (ಸಫ್ಟ್ ಏಫಾಸ್, ದೂರವಾಗೆ ಸಂಭಿಳಿ) ಶಾಲೆ / ಕಾರ್ಫೇರೆಗಳ ಮುಂದೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
13. ದೂರುಗಳಿಂದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಾಣಿಸಿದ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ದೂರು ನೀಡಬಹುದು.

ದೂರಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ	ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ವಿಳಾಸ
ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೂರುಗಳಿಗೆ	ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅಯುಕ್ತರ ಕಚೇರಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
ಹಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೂರುಗಳಿಗೆ	ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅಯುಕ್ತರ ಕಟ್ಟೇರಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.
ಧಾರವಾಡ ಅಯುಕ್ತಾಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ / ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೂರುಗಳಿಗೆ	ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಅಪರ ಅಯುಕ್ತಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.
ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಅಯುಕ್ತಾಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ/ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೂರುಗಳಿಗೆ	ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಅಪರ ಅಯುಕ್ತಾಲಯ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ.

ಮೇಲೆನ ಸೊಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಲೋಪನಾದರೂ ಅಯ್ಯಾ ಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಶಾಲೆ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಹಾಗೂ ಇಲಾಖೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಬಾಳ್ಳ, ಜಲಾ ಹಂತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇರ ಹೊಸ ಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

 (ಡಿ. ಕ್ರಿ. ಮಾರ್ತಿನ್ ಸಾರ್. ಆ.ಆ.ಸಿ.)
 ಅಯುಕ್ತರು,
 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ.

ಇವರಿಗೆ,

- 1) ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಲಾ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ರವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಸೂಕ್ತಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ.
- 2) ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ
- 3) ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ (ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ)
- 4) ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ, ಅನುದಾನಿತ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ರಹಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧಾರ್ಯರಿಗಳಿಗೆ (ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ)

ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ :-

- 1) ಅಪರ ಅಯುಕ್ತರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಧಾರವಾಡ / ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ
- 2) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ :

1. ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು, ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ವಿಧಾನ ಸೌಧ ಬೆಂಗಳೂರು, ಇವರಿಗೆ.
2. ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಒಹುಮಹಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಡ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಇವರಿಗೆ.
3. ಡಾ.ಶಾಂತಾ ಸಿನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳೆ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಜ್ಕೊ ಆಯೋಗ.ನಂ. 103. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಹೌಸ್, ನವದೆಹಲಿ.

ಅನುಭಂದ-2

**ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕಛೇರಿ, ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು-01**

ಸಂಖ್ಯೆ : ಎಡಿಎಂ2(2) ಅನುಮತಿ03/2015-16

ದಿನಾಂಕ: 07.09.2015

-:: ಸುತ್ತೋಲೆ ::-

ವಿಷಯ: ರಾಜ್ಯದಾಢಂತ ಎಲ್ಲಾ ಸರಕಾರಿ/ಅನುಧಾನಿತ/ಅನುದಾನರಹಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ
ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ “ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಜ್” ರಚನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಕುರಿತು.

ಉಲ್ಲೇಖ: 1) ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು,
ಇವರ ಸುತ್ತೋಲೆ ಸಂಖ್ಯೆ: ಅ2(2) ಶಾ.ಮ.ದ್ವ.ಶ.ನಿ. -1/2007-08,

ದಿನಾಂಕ: 30.08.2009 ರ ಸೂಚನೆ: 8 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ.

2) ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧಿಯಾನ, ಕರ್ನಾಟಕ,

ಇವರ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: ಸತೀಲ/ಒಬಿವಾಸಿ/ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು/2009-10,

ದಿನಾಂಕ: 23.02.2009 ಸುತ್ತೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ
ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಜ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ಐಪ್‌ವ ಕುರಿತು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ.

3) ದಿನಾಂಕ: 30.06.2011 ರಂದು ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿವೃತ್ತಿ

ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರಾದ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಸನ್ಯಾಸಿ ಶ್ರೀ.ಶಿವರಾಜ ಪಾಟೀಲ್, ಇವರ

ನೇತ್ಯಕ್ಕಿರುವ ಸಮುದಾಯಿಕ (ಕೋರ್) ಸಮಿತಿ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ತಡೆ ಕುರಿತು

ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ

ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ (5)ರ ಸಂಖ್ಯೆ 2-2ರ (9)ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿ 123, 146

ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಹಾಗೂ ಭಾಗ-2 ಶ್ರೀಯಾಯೋಜನೆಯ ಕ್ರ.ಸಂ.16ರಲ್ಲಿ (ಮತ್ತಿ

159)ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಿಲಿಸಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ನಿರಂತರ ಶಾಲೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಕಂತೆ. 2013ರ “ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ನೀತಿ”ಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ದೇಶ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗು 18 ವರ್ಷ ತುಂಬಿವ ತನಕ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕ, ಶಿಕ್ಷಕ, ಮೋಹಕ, ಅಧಿಕಾರಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ, ನಾಗರಿಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಮಕ್ಕಳ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸರ್ವ ತೋಮರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಕುಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ “ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ” ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು 1989 ನವೆಂಬರ್ 20ರಂದು ಅಂಗೀಕಾರ ಪಡೆದು 165 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 1992 ಡಿಸೆಂಬರ್ 11ರಂದು ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಸಹ ಮಾಡಿದೆ. ಇದರಂತೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗು “ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗಲು” ಎಲ್ಲಾ ಅವಕಾಶದೊಂದಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ತಿಳಿಸಿದಿಗೆ ಕ್ರಮ ಶೈಗ್ರಹಿತ್ಯವೇ ಎಂದು ಒಟ್ಟಿಸೊಂದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ 196 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅದರಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ ಕಾಯಿದೆ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಜೀತಪದ್ಧತಿ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಲೇಂಗಿಕ ಅಪರಾಧಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವಿಭಾಗ

ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಂತೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯಾಗಿ ನೀಡಲೇಬೇಕಾದ 4 ಪ್ರಮುಖ ಹಕ್ಕುಗಳು ಇಂತಿವೆ. 1)ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕು 2) ರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕು 3)ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕು 4) ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು.

ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯ ಕಲಿಕೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಬಾರದು. ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 21 'ಎ'ರಂತೆ 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಿವ ಹಕ್ಕಿದೆ. 2009 ಶಿಕ್ಷಣ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ ಕಾಯ್ದೆಯ ಆಶಯದಂತೆ 6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲೇಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದೇ ಕಾಣಬೇಕು. ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿದ್ದಂತೆ ಅವರಿಗೂ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಂದ್ದು. ಈ ಮಕ್ಕಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡುವ ಜೋತಿಜೋತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳ ಇತರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ದಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕವ್ಯಂದ, ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಎಂ.ಸಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ಮೋಷಕರು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರೀಕರಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹಾಗೂ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿ, ಜೀತ ಪದ್ಧತಿ, ಬಾಲ್ಯವಾಹ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಗಣಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಲನ್ನು ಮಾಡಲು ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳಿಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯತೆ ಹಾಗೂ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಸಾಧಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಿನ್ನೆಲ್ಲಾಳ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಮಿಯಿಸುವ ರಚಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಶಾಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 'ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ದ' ರಚನೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು.

ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ದ: "ಮಕ್ಕಳಿಂದ, ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳೇ ರಚಿಸಿ ನಡೆಸುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಿತಿ".

"ಶಾಲೆಗೊಂದು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ದ" ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕ ಗುರಿ: "ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 100% ಮಕ್ಕಳ ದಾವಿಲಾಕಿ ಹಾಗೂ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯವನ್ನು "ಮಕ್ಕಳ ಸೈಹಿ" ಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು".

- ಉದ್ದೇಶ: (1) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವು ದೊರೆಯಿವ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು.
- (2) ಶಿಕ್ಷಕ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕೆತರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಬಧ್ಯರಾಗಲು ತುಮಕ್ಕೊಳ್ಳುವುದು.
- (3) ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವಂತಹ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
- (4) ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವ ಬೆಳವಣಿಗೆ.
- (5) ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ, ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ಕೊಂಡಿಯಾಗುವುದು.

ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ದ ರಚನೆ :-

ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸುವುದು. ಇದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಅಭ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆದು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ದ ರಚಿಸುವುದು.

4ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪ್ರತಿ ತರಗತಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ (ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುದುಗ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಹುದುಗಿಯ) ಅಯ್ದು ಕಡ್ಡಾಯ. ಈ ಕ್ಷಬ್ದಗೆ 4 ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವುದು.

ಮಕ್ಕಳೇ ಆಯ್ದು ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರು ಪ್ರತಿ 2 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬದಲಾಗಬೇಕು. ಕ್ಷಬ್ಬ ನಡೆಸುವ ಸಂಪರ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಈ ನಿರ್ದೇಶಕರದು. ಕ್ರಿಯಾತೀಲ ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರನ್ನು ಇದರ ಸಂಚಾಲಕರಾಗಿ, ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿ ಆಯ್ದು ಮಾಡಬೇಕು. ಕ್ಷಬ್ಬನ ಪ್ರಮುಖ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಪ್ರತಿ ತರಗತಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳನ್ನು (ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 25 ರಿಂದ 30 ಮಕ್ಕಳು) ಆಯ್ದಾ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಯ್ದು ಮಾಡುವುದು. ಶಾಲೆಯ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಕ್ಷಬ್ಬನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲಾ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಎಸ್. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬರು ಪೋಷಕರು ಪ್ರೌತ್ತಾಹಕ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.

ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು :-

ಆಯ್ದಾ ಶಾಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮುದಾಯ, ಪರಿಸರ, ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ ಆಧರಿಸಿ ಕ್ಷಬ್ಬಗಳು ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಡೆಸುವುದು. ಕೆಲವು ಸೂಚಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇಂತಿವೆ.

- 1) ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡುವುದು.
- 2) ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲಾಗುವ ಅನ್ಯಾಯ, ದೊರ್ಜನ್ಯ, ಹಿಂಸೆ, ಮೋಷನ್, ಮೋಸೆ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಸೂಕ್ತ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು. ದೂರು ದಾಖಲು ಮಾಡಲು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.
- 3) ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲಾದೆ ಇತರರ ಮೇಲೆ ಇಂತಹ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಾಗ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಲು ಮೋಷಕವಾಗುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.
- 4) ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೂರು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಥಾತಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರತ್ಯೇ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರು ಪರೀಕ್ಷೆಸಲು ಮತ್ತು ಕ್ರಮ ಕ್ಷೇತ್ರಾಳ್ಯಲು ಕ್ಷಬ್ಬ ಸಹಕರಿಸುವುದು.
- 5) ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸುವುದು.
- 6) ಶಾಲೆಗೆ ಬಾರದ / ಸೇರದ / ಹಾಜರಾಗದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಅಂತಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮತ್ತು ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು. ಯಾವುದಾದರೂ ಕುಟುಂಬ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಹಾಡುಕಿಹೊಂಡು ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಆ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ವಿಸುವ ಸೂಚನೆ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಆ ಕುರಿತು ಕ್ರಮ ಕ್ಷೇತ್ರಾಳ್ಯವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು.
- 7) ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ದತಿ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಗಾಣಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಪದ್ದತಿ ಹಾಗೂ ದೇವದಾಸಿ ಆಚರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರೆ ವಹಿಸಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರ ಮನ್ವಾಲಿಸಿ. ಅಗತ್ಯವನಿಸಿದಾಗ ಆಡಳಿತ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗೆ, ಜೆಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಾಳಣ ಸಮಿತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ದೂರು ನೀಡಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು.
- 8) ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜೀತ / ಕೆಲಸ / ದುಡಿಪೆಗೆ ತಳ್ಳಿದ ಅಥವಾ ತಳ್ಳಿವ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ರವಾನಿಸುವುದು.
- 9) ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ, ರೇಡಿಯೋ, ಆಟದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಶಾಲಾ ಹೋಟಡಿಗಳು, ಶಾಲಾ ಆವರಣ, ತೊಜಾಲಾಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ದುರುಪಯೋಗ ಅಥವಾ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದು.
- 10) ಪ್ರತಿ ಗ್ರಂಥ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷಸಲೆಂದೇ ನಡೆಯುವ ಮಕ್ಕಳ ಗ್ರಂಥಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೊಂದರೆಯಾಗಿರುವ ವಿಚಾರ, ಸಂದರ್ಭಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಂಚಾಯತಿವರ ಗಮನ ಸೇಳಿದು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- 11) ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಸಂಬಂಧಿತ ಮೇಳ / ಚಚೆ, ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ, ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ ರಚನೆ, ಸಂಗೀತ ಸ್ವಧೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆ, ಬೀದಿನಾಟಕ, ಮಕ್ಕಳ ಸಭೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ವಧೆಗಳ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು.
- 12) ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಎಸ್. ಸಭೆ ಆಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

- 13) ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.
- 14) ಹೊಲೀಸ್ ಇಲಾಬೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ 'ತರೆದ ಮನ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ ಹಾಗೂ ಇತರ ಮತ್ತು ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- 15) ತಮ್ಮ ಶಾಲಾ ವಾಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ, ಅಂಗನವಾಡಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್, ಹೊಲೀಸ್ ಶಾಳೆ, ಮಹಿಳಾ ಸಂಘ, ಸ್ನಾ-ಸಹಾಯ ಸಂಘ, ಯುವಕ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪಡೆಯುವುದು.
- 16) ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಬಿಡುಪುದನ್ನು (10ನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ) ಸಂಪೂರ್ಣ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯಾತನೆ :-

- 1) ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ತಿಕ್ಕರೆಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆಸಿ, ಕ್ಷಬ್ಬಗೆ ಮತ್ತು ಆಯ್ದೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. ಸಂಚಾಲಕರು ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿ ಮಾಡಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು.
- 2) ಶಾಲಾ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಅಥವಾ ಎನ್.ಪಿ.ಇ.ಇ.ಎಲ್. ನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಅಳವಡಿಸಿ ಸಂಪರ್ಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಈ ಹಣ ಬಳಸುವುದು.
- 3) ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕಾರ್ಯದ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಶಾಲಾ ಮ್ಯಾಜಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು.
- 4) ವಿಶೇಷವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು / ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿಕಟ ಮೇಲಿಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವರದಿ ಮಾಡುವುದು.

"ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ"ನಿಂದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೋಂದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಥವಾ "ಗುರಿ"ಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು.

1. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಿಕ್ಕರಿಗೆ/ಹೊಷಕರಿಗೆ/ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರಿಗೆ/ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ./ ಸಮುದಾಯ/ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ "ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳು" ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅದು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
2. ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 100% ದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು 100% ಹಾಜರಾತಿ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
3. ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಬಿಡುಪುದನ್ನು 100% ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
4. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು "ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧೀನ" ಶಾಲೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಸಮಾರಂಭಗಳು "ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ" ಮುಖಾಂತರ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
5. ತಮ್ಮ ಶಾಲಾ ವಾಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
6. ಶಾಲೆ/ ಎಸ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ./ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ/ ನಾಗರಿಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು/ಯುವಕ ಸಂಘ/ಮಹಿಳಾ ಸಂಘ/ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಇಲಾಬೆಗಳು ಒಂದಾಗಿ "ಶಾಲೆ" ಮತ್ತು "ತಿಕ್ಕಣದ" ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಮನ್ವಯಿಸಿಯಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು.
7. ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ವೇದಿಕೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸರಕಾರಿ/ಖಾಸಗಿ/ಅನುದಾನಿತ/ಅನುದಾನರಹಿತ/ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ "ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ" ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಜು, ಬಿಆರ್ಸಿ, ಸಿಆರ್ಸಿ ಮುಖ್ಯತಿಕ್ಕರು, ತಿಕ್ಕರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆದೇಶ

ಹೊರಡಿಸಿ ತಪ್ಪದೇ ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ “ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ” ರಚನೆ, ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದು ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಬಿಜಿ, ಬಿಆರ್‌ಸಿ, ಸಿಆರ್‌ಸಿಯವರು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇದನ್ನು ಅವರ ತ್ರೀಯಾಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು. ಇಲಾಖೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಭೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯತಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ “ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ”ನ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವರದಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ಹಲವು ಸಮಿಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷಬ್ಬ, ಪರಿಸರ ಕ್ಷಬ್ಬ, ಮೀನಾ ತಂಡ, ಕಾನೂನು ಅರಿವು ಕ್ಷಬ್ಬ, ಗ್ರಾಹಕರ ವೇದಿಕೆ, ಕನ್ನಡ ಕ್ಷಬ್ಬ, ಗಿರಿತ ಕ್ಷಬ್ಬ, ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷಬ್ಬ. ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷಬ್ಬ ಮುಂತಾದುವನ್ನು “ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ”ನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಲು ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಸಮಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಭಾಗವಾದ್ವಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಪಾರ್ಶ್ವಮಂಟಪನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಸಮಿಗಳನ್ನು “ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ”ನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ “ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ” ಅನ್ನು ಸಮರ್ಪಣಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಸಮಿತಿಯಾಗಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಮೂರು ಉಲ್ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಮೇಲನ ಗುರಿಮಣ್ಣಲು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ “ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಬ್ಬ”ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ 2 ತಿಂಗಳಗೊಮ್ಮೆ ಜೆಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಜೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕಣಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವರದಿ ನೀಡಿ, ಜೆಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರದಿಯನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತಿಕರು ಸಾ.ಶಿ.ಇ. ಇವರು ಈ ಕಫೀರಿಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸರ್ವ-ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಇವರಿಗೆ ನೀಡಲು ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

Abdullah ೨೨/೭/೧೫
(ಕೆ.ಎಸ್ ಸತ್ಯಮೂರ್ತಿ)
ಅಯ್ಯಕ್ಕರು
(ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ)

೨.

ಇವರಿಗೆ:- ತಕ್ಷಣ ಕರ್ಮವಹಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು

- 1) ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಉಪನಿಷತ್ತಿಕರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ (ಅಡಿತ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ಇವರಿಗೆ.
- 2) ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಪಸಮಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸರ್ವ-ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ.
- 3) ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ದೆಯರಿಗಳ ಪ್ರಾಂತ್ಯಪಾಲರುಗಳಿಗೆ.
- 4) ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ.

ಪ್ರತಿ ಇವರಿಗೆ: ಮುಂದಿನ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವರದಿ ತರಿಸಿ, ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಕೈಗೊಳಿಸಲು.

1. ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸರ್ವ-ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಬೆಂಗಳೂರು
2. ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಅಂದಾ ಜೆಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಪನಿಷತ್ತಿಕರುಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲು.
3. ಅಪರ ಅಯ್ಯಕ್ಕರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಧಾರಾವಾಡ ಮತ್ತು ಕಲುಬಿಗ್ರ.
4. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜೆಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ.
5. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜೆಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕಾರಿಗಳಿಗೆ.

NOTES

NOTES

Child First

ಮಗು ಮೊದಲು

ಪ್ರತಿ ಮಗುವು ವಿಭಿನ್ನ, ವಿಶಿಷ್ಟ, ಅನನ್ಯ
“ ಮಗು ಇರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಒಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಣ ಗೌರವಿಸೋಣ ”

